

R&D Report

Research – Methods – Development

1999:2

Statistics Sweden

Statistiska centralbyrån

Bortfallsbarometer nr 14

Per Nilsson
Antti Ahtiainen
Mats Bergdahl
Tomas Garås
Jan Qvist
Charlotte Strömstedt

INLEDNING

TILL

R & D report : research, methods, development / Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1988-2004. – Nr. 1988:1-2004:2.

Häri ingår Abstracts : sammanfattningar av metodrapporter från SCB med egen numrering.

Föregångare:

Metodinformation : preliminär rapport från Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån. – 1984-1986. – Nr 1984:1-1986:8.

U/ADB / Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1986-1987. – Nr E24-E26

R & D report : research, methods, development, U/STM / Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1987. – Nr 29-41.

Efterföljare:

Research and development : methodology reports from Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån. – 2006-. – Nr 2006:1-.

Bortfallsbarometer nr 14

**Per Nilsson
Antti Ahtiainen
Mats Bergdahl
Tomas Garås
Jan Qvist
Charlotte Strömstedt**

R&D Report 1999:2

Research - Methods - Development

Nonresponse Barometer No. 14

Från trycket

Oktober 1999

Producent

Statistiska centralbyrån, *Statistics Sweden*, Metodenheten
Box 24300, SE-104 51 STOCKHOLM

Utgivare

Lars Lyberg

Förfrågningar

Per Nilsson
per.nilsson@scb.se
telefon 08-506 943 11
telefax 08-506 945 99

© 1999, Statistiska centralbyrån
ISSN 0283-8680

Printed in Sweden
SCB-Tryck, Örebro 1999

INNEHÅLL	Sid
O SAMMANFATTNING	1
1 INLEDNING	3
1.1 Undersökningens syfte	3
1.2 Faktorer som påverkar bortfallet	3
1.3 Uppgiftslämnarklimat och -börda samt debatter	4
1.4 Uppfattningen hos SCB:s intervjuare	7
1.5 Experiment kopplat till bortfall	8
2 UNDERSÖKNINGAR VID AM-AVDELNINGEN	9
2.1 Inledning	9
2.2 Bortfallet i undersökningar med individurval	9
2.2.1 Arbetskraftsundersökningarna (AKU)	9
2.2.2 Undersökningar med tilläggsfrågor till intervjupersonerna i AKU	12
2.2.3 Elevundersökningar	14
2.3 Undersökningar med urval av företag eller arbetsställen	16
2.4 Sammanfattning	20
3 UNDERSÖKNINGAR VID BV-AVDELNINGEN	22
3.1 Inledning	22
3.2 Bortfallsutvecklingen i undersökningar med individurval	23
3.2.1 Intervjuundersökningar	23
3.2.2 Bortfallets orsaker	25
3.2.3 Bokföringsundersökningar	27
3.2.4 Postenkätundersökningar	28
3.3 Bortfallsutvecklingen i undersökningar med urval av fastigheter eller lägenheter	29
3.4 Bortfallet i totalundersökningen Kommunala folkbibliotek	30
3.5 Sammanfattning	30
4 UNDERSÖKNINGAR VID ES-AVDELNINGEN	32
4.1 Inledning	32
4.2 Bortfallet i de ingående undersökningarna 1985-1998	33
4.2.1 Ekonomisk redogörelse för kyrkokommuner (Kybok)	33
4.2.2 Finansstatistiken/Företagsstatistiken	33
4.2.3 Forskning och utveckling i företag	34
4.2.4 Handelskrediter utlandet (HKU)	35
4.2.5 Industristatistiken/Industrins varuproduktion (IVP)	35
4.2.6 Investeringsenkäterna	36
4.2.7 Kortperiodisk Industrienkät	37
4.2.8 Kapacitetsenkäten	37
4.2.9 Lagertypsstatistiken	38
4.2.10 Leverans- och orderstatistiken	38
4.2.11 Kreditmarknadsstatistiken	39
4.2.12 Omsättningsstatistiken	39
4.2.13 Prognosenkäterna	40
4.3 Sammanfattning	41

5	UNDERSÖKNINGAR VID MR-AVDELNINGEN	42
5.1	Inledning	42
5.2	Bortfallsutvecklingen vid avdelningen	43
5.2.1	Lantbrukets struktur	43
5.2.2	Lantbrukets ekonomi	44
5.2.3	Energi	45
5.2.4	Transporter	46
5.3	Sammanfattning	47

Bilaga 1. Bortfallsmått

Bilaga 2. Tabeller

Bilaga 3. Fakta om undersökningarna

O SAMMANFATTNING

Efter den omorganisation som ägde rum första halvåret 1998 är SCB:s statistikproduktion numera uppdelad på fyra ämnesavdelningar. Dessa är avdelningarna för arbetsmarknad (AM), befolkning och välfärd (BV), ekonomisk statistik (ES) respektive miljö och regioner (MR). Det är dock för tidigt att redan nu göra en jämförande bedömning av den nya och den gamla organisationens sätt att planera, genomföra och utvärdera stora och viktiga undersökningar. Överflyttningar av program och produkter tar längre tid att anpassa till nya miljöer liksom att utbilda personal för nya uppgifter.

Det kan konstateras att utvecklingen av bortfallet i SCB:s stora och viktiga undersökningar för år 1998 inte uppvisar så stor variation som året innan. År 1997 fanns en klar skiljelinje mellan å ena sidan företagsundersökningar och å andra sidan individundersökningar. De förra uppvisade både en förbättrad och försämrad utveckling av bortfallsfrekvenserna medan de senare huvudsakligen hade en försämrad utveckling. År 1998 uppvisar båda typerna av undersökningar inslag av måttliga både förbättringar och försämringar av bortfallsfrekvenserna.

Några viktiga undersökningar har i dagsläget oroväckande höga bortfallsfrekvenser. Hit hör Hushållens inköpsplaner (26.1 %), Hushållens ekonomi (26.1 %), Omsättningsstatistiken (24 %), Partisymptatiundersökningen (23.5 %), Undersökningen av levnadsförhållanden (22.7 %), och Omnibusundersökningarna (22 %). Av nedanstående tablå framgår bortfallsutvecklingen under år 1998 för ett antal stora och viktiga undersökningar vid SCB.

Tablå **Förändring av bortfallsfrekvensen i SCB:s undersökningar mellan 1997 och 1998 (i procentenheter).**

<i>Företagsundersökningar</i>		<i>Individundersökningar</i>	
<i>Kreditmarknadsstatistik</i>	-2.9	<i>Energistatistik/småhus</i>	-3.6
<i>Prognosenkäterna</i>	-1.5	<i>Hushållens ekonomi (HEK)</i>	-1.7
<i>Handelskrediter utlandet (HKU)</i>	-1	<i>Arbetskraftsundersök. (AKU)</i>	0.3
<i>Energistatistik/serv.lokal</i>	-0.5	<i>Partisymptatiundersökning (PSU)</i>	0.4
<i>Investeringsenkäterna</i>	0	<i>Undersök.om levnadsförh. (ULF)</i>	1
<i>Inrikes trafik/sv. lastbilar</i>	0.5	<i>Hushållens inköpsplaner (HIP)</i>	1.7
<i>Leverans/orderstatistiken</i>	1	<i>Intäkts/kostnadsundersök. (IKU)</i>	3
<i>Omsättningsstatistiken</i>	1	<i>Energistatistik/flerbost.hus</i>	3
<i>Utrikes trafik/sv. lastbilar</i>	4	<i>Gymnasieungdom. intres. högr. stud.</i>	5

Beträffande bortfallets orsaker och geografiska spridning kan konstateras att i individundersökningarna har uppgiftslämnare som avböjt medverkan eller ej varit anträffbara ökat i storstäderna, speciellt Stockholmsområdet. En jämförelse mellan Stockholm och övriga landet visar t.ex. för AKU att bortfallsfrekvensen i Stockholm är dubbelt så hög som i övriga landet (24.3 % respektive 12.1%).

Av den särskilda studie som gjorts av produktansvarigas bedömning av uppgiftslämnarklimatets utveckling framgår att en tredjedel av de tillfrågade anser att detta har försämrats medan det stora flertalet anser det vara oförändrat. Motsvarande studie över uppgiftslämnarbördan ger vid handen att en femtedel av de tillfrågade anser att den ökat medan övriga anser den i stort sett vara oförändrad.

Intervjuarkårens uppfattning av uppgiftslämnarklimatets och uppgiftslämnarbördans utveckling överensstämmer väl med de bedömningar som de produktansvariga redovisar. De nya oroande tecken som framkommer i studien av intervjuarkåren är att det tycks bli allt svårare att motivera uppgiftslämnare att delta i SCB:s undersökningar. Inte minst konkurrensen från undersökningsinstitut om uppgiftslämnarnas tid och uppmärksamhet är påtaglig.

Det är också mycket svårare att spåra ej anträffbara uppgiftslämnare på grund av att tekniska hinder reses såsom användning av portkoder och internet-inkopplingar via modem vilka omöjliggör telefonuppringning. Inträdet på marknaden av nya teleföretag med annan policy ifråga om att utlämna information om sina kunder bidrar också till att försvåra kontakterna med uppgiftslämnarna.

1 INLEDNING

1.1 Undersökningens syfte

Bortfallsbarometern syftar till

- att redovisa bortfallets storlek och utveckling i ett antal mer betydande undersökningar vid SCB där verket svarar för datainsamlingen
- att ge en bild av hur uppgiftslämnarklimatet d.v.s. viljan att delta i undersökningar har utvecklats
- att möjliggöra jämförelser över tiden för en statistikprodukt men också göra jämförelser mellan olika produkter

Syftet är inte att beskriva någon enskild kvalitetskomponent. Bortfallsbarometern behandlar därför bara bortfallet i sig och inte vad som kallas "statistisk osäkerhet", "bortfallsosäkerhet" eller "bortfallsbias". Sådana faktorer kartläggs i kvalitetsundersökningen.

Bortfallsbarometern behandlar ej heller partiellt bortfall dvs. att uppgiftslämnare endast besvarar vissa men inte alla frågor i en undersökning.

1.2 Faktorer som påverkar bortfallet

Bortfallets omfattning påverkas av rad faktorer bland vilka följande kan särskilt nämnas:

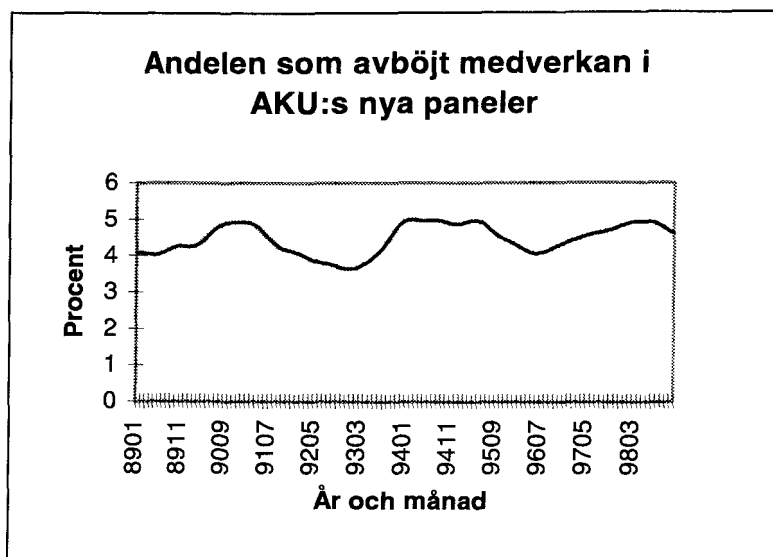
1. Undersökningens karaktär (datainsamlingsmetod, uppgiftslämnarbörda, känslighet, uppgiftsplikt eller ej)
2. Uppgiftslämnarna (viljan att lämna uppgifter, motivation, inställning, förväntningar)
3. Kontaktnöjligheter med uppgiftslämnarna
4. SCB:s särskilda förberedelser och insatser (introduktionsbrev, bortfallsuppföljning)
5. Samspelet mellan ovan nämnda faktorer (strategier)

Inom ramen för Bortfallsbarometern kan man bara i begränsad utsträckning bedöma vilken betydelse olika faktorerna har för bortfallsutvecklingen. Innehållet i de senaste årens Bortfallsbarometrar visar dock att många av de insatser SCB gjort för att hålla nere bortfallsfrekvenserna har varit viktiga. Ett flertal undersökningar har bl.a. tidigare rapporterat minskat bortfall som följd av förbättrade insamlings- och påminnelserutiner. I bortfallshandboken *Minska bortfallet* (Japex m.fl. 1997) anvisas en rad standardprocedurer som motverkar en negativ utveckling av bortfallfrekvensen. Bortfallets effekter i olika undersökningar kan vara av större eller mindre betydelse. Att göra direkta jämförelser av kvaliteten i olika undersökningar baserade på bortfallsfrekvenserna kan vara vanskligt eftersom olika bortfallsmått, undersökningsplaner och datainsamlingsmetoder har använts från fall till fall.

1.3 Uppgiftslämnarklimat och -börda samt debatter

I figur 1.1 visas en kurva över procentuella andelen som avböjt att medverka vid första intervjun i AKU. Andelen som avböjt att medverka vid första intervjun i Arbetskraftsundersökningen (AKU) anses vara en god mätare på "uppgiftslämnarklimatet" (viljan att delta) i individundersökningar.

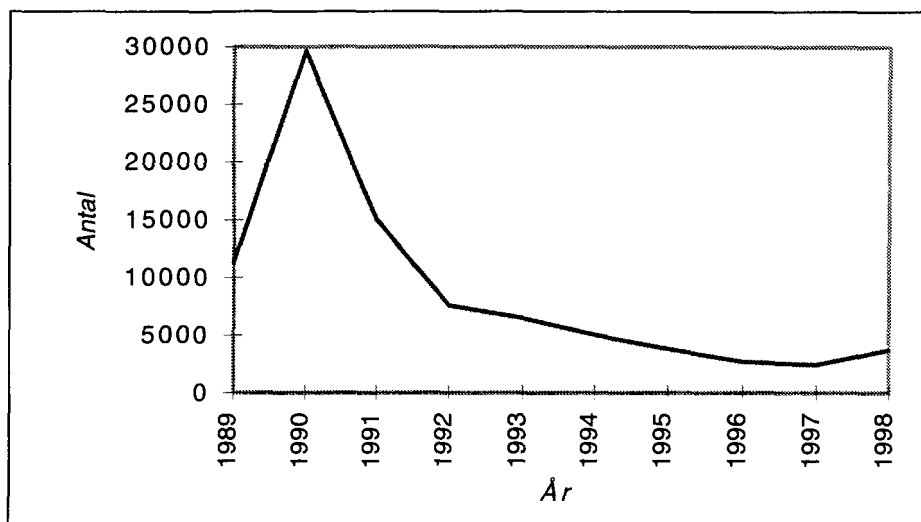
Figur 1.1 Procentuella andelen som avböjt medverkan i AKU:s första panel 1989-98.

Statistikdebatter och uppmärksamhet i media av olika slag kan negativt påverka uppgiftslämnarklimatet. Försämringar i uppgiftslämnarklimatet inträffade i samband med Metropolitdebatten 1986, FoB90-debatten och diskussionen om en eventuell FoB år 1995. År 1986 steg andelen som avböjt medverkan temporärt med tre procentenheter men uppgången stannade vid en procentenhet både 1990 och 1995. Sedan mitten av 1995 visar diagrammet att vägrarandelen åter har ökat vilket bör ses som en varningssignal!

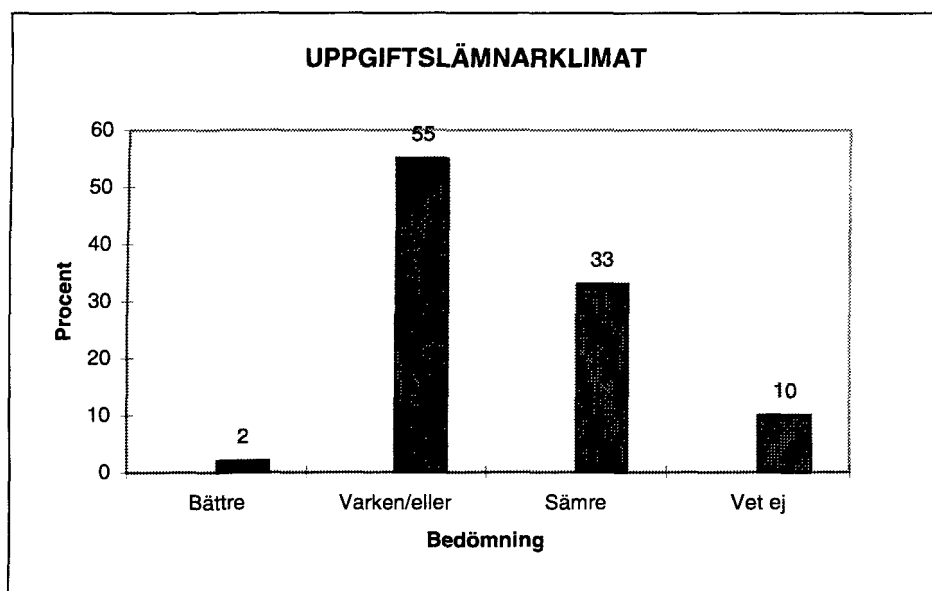
Ett visst samband föreligger mellan debatter och omfattningen av datalagsförfrågningar över tiden. Av figur 1.2 framgår att antalet datalagsförfrågningar som ställts till verket om utdrag från SCB:s register under den senaste femårsperioden pendlar mellan 2500 och 5000. Under 1998 uppgick antalet förfrågningar till 3735 vilket är en uppgång med drygt 50 % jämfört med året innan.

Figur 1.2 Antalet förfrågningar om registerutdrag 1989-98.

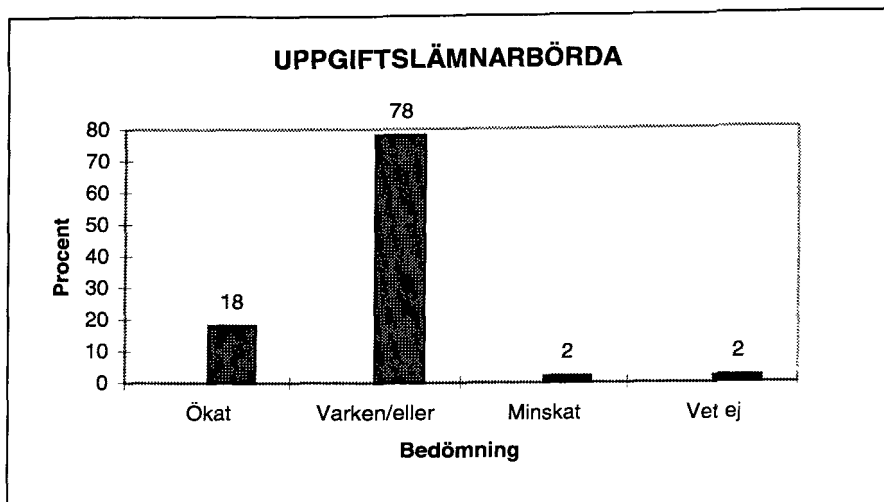
I år liksom förra året har de produktansvariga tillfrågats om hur de upplever att uppgiftslämnarklimatet och uppgiftslämnarbördan utvecklats och om åtgärder vidtagits för att motverka en ogynnsam utveckling av bortfallet. Uppgiftslämnarbördan som också är en faktor som kan påverka uppgiftslämnarklimatet avser om besvarandet av frågor upplevs som arbetskrävande och/ eller påfrestande av uppgiftslämnarna.

Figur 1.3 Bedömningen av uppgiftslämnarklimatets utveckling mellan 1997 och 1998.

Av figur 1.3 framgår att 33 % av de produktansvariga anser att uppgiftslämnarklimatet har försämrats under senaste året. Övriga anser att uppgiftslämnarklimatet är oförändrat (55 %), har förbättrats (2 %) eller vet ej (10 %). Försämringen avser i huvudsak individundersökningar. En förklaring kan vara att det finns en hel del uppgiftslämnare som känner "trötthet och leda" över att upprepade gånger behöva delta i marknads- och opinionsundersökningar och besvara olika slag av frågor. Tre av fyra produktansvariga rapporterar dock ingen förändring alls av uppgiftslämnarklimatet.

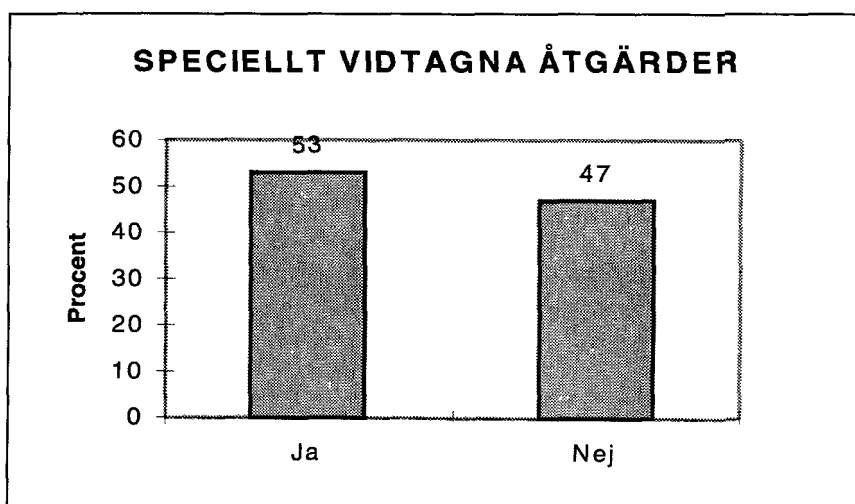
Figur 1.4 Bedömning av uppgiftslämnarbördans utveckling mellan 1997 och 1998.

När det gäller bedömningen av uppgiftslämnarbördans utveckling anser 78 % av de tillfrågade att ingen förändring ägt rum, 18 % att den ökat och 4 % att den minskat eller vet ej.

Mycket resurser läggs ner på att minska bortfallet. När det gäller speciella åtgärder under viss tid för att motverka uppkomsten av bortfall förekommer sådana i drygt hälften av de undersökningar som här kartlagts. Särskilda träffar arrangeras med intervjuarna för att motivera dem extra inför mer krävande undersökningar, begränsningar görs i mängden undersökningsvariabler samt längre insamlingsperioder tillämpas i kombination med extra påminnelsebrev. Ett exempel på en åtgärdsstrategi som på sikt syftar till att reducera bortfallet utgör verksprojektet för att skapa ett kvalitetssäkringssystem avseende intervjuarbete (SÄK).

Figur 1.5 Speciella åtgärder för att motverka uppkomsten av bortfall.

1.4 Uppfattningen hos SCB:s intervjuare

För att komplettera bilden av eventuella förändringar i uppgiftslämnarklimatet och uppgiftslämnarbördan ställdes även detta år frågor till de sju regionledarna i SCB:s intervjuarkår. Fyra regionledare uppger att uppgiftslämnarklimatet varken blivit bättre eller sämre 1998 jämfört med 1997. Tre av de tillfrågade uppger en försämring av uppgiftslämnarklimatet. Anförda skäl härtill är andra institut, sällsamtal och tidsbrist hos intervjupersonerna p.g.a. långa intervjutider.

Med uppgiftslämnarbörda avser vi det arbete och den ansträngning som krävs av uppgiftslämnaren för att besvara SCB:s frågor. På frågan om hur uppgiftslämnarbördan förändrats uppger fyra regionledare att den varken ökat eller minskat, medan resterande tre anser att den har ökat och kommenterar att AKU-tilläggen är skäl härtill. En tillfrågad nämner föregående års ULF-frågeblankett som besvärlig med ”många och svåra åsiktsfrågor”. Informationsvärdet av ytterligare frågor till en extra kostnad bör noggrant avvägas mot den ökade uppgiftslämnarbördan som i sig kan äventyra kvaliteten i hela undersökningen.

För frågorna om uppgiftslämnarklimatet och uppgiftslämnarbördan gäller att två av sju regionledare anger *både* en försämring av uppgiftslämnarklimatet *och* en ökad uppgiftslämnarbörda. Det är oroande att en av dessa regionledare verkar i en landsortsregion där genomförandet av intervjuer traditionellt betraktats som i någon mening självklar.

Tidigare år har regionledarna ombetts att med avseende på uppgiftslämnarbördan, rangordna de anslagsundersökningar de arbetat med. I år förekom istället följande fråga:

”Är det något annat Du önskar framhålla gällande uppgiftslämnarklimat och uppgiftslämnarbörda?”

Här redovisas de sex svar som erhöles, då de ger en inblick i hur arbetet på fältet kan gestalta sig:

”För att hålla ner vägrarandelen i t.ex. AKU bör det helst inte vara tilläggsfrågor. Telefonintervjuerna bör helst inte vara längre än en kvart. När man återkommer flera gånger till samma uppgifter måste frågorna vara få och gå fort att genomföra.

”Något svårare att hitta uppgifter p.g.a. mobiltelefonerna, endast 010 och 070 kan fås via Telia, övriga t.ex. Comwiq och Europolitan svårare få fram nummer. Väntetider och ej svar på upplysningstjänst. Flera olika telefonmärken och telefonkort, som ej går att spåra.”

”En brist på tillit börjar bli mer märkbar i vårt land. Det märks bland våra uppgifter en tydligare misstrohet mot syftet i våra undersökningar. Folk känner sig inte på samma sätt som förr delaktiga i vad som händer i vårt land, därför svårare att motivera till deltagande i intervjuundersökningar. Folk är inte lika ”väluppfostrade” som tidigare när det gäller anmälan om flyttning, vilket gör det svårare för oss att hitta uppgifter.”

"Ett ökande antal up klagar över att de blivit intervjuade i så många olika undersökningar och nu inte vill vara med i flera. Ofta vet de inte vilka institut som ringt - ibland tror de att SCB står för alla undersökningar. Detta fenomen har bara ökat under de senaste två åren."

1.5 Experiment kopplat till bortfall

För att öka kunskapen om vad som genererar bortfall och hur bortfall kan reduceras är det lämpligt att göra experiment. Att göra s.k. inbäddade experiment i löpande undersökningar är ett kostnadseffektivt sätt att öka insikten, förutsatt att själva undersökningen inte störs av experimentet. Under senare tid har ett flertal genomförts, varav några är pågående eller nyss avslutade samt en hitintills dokumenterad (AM/UA 1999:5: "Ett experiment med syfte att minska bortfallet"). Experimentet initierades via en studiecirkel man haft kring boken "Minska bortfallet" vid nämnda enhet. Syftet var att testa om svarsfrekvensen förbättrades genom att utelämna undersökningspersonens namn på den svarsblankett som sänds in till SCB. Ett ytterligare experiment hemmahörande vid AM/UA har genomförts på 1997 års Arbetsmiljöundersökning där s.k. kallade riktade påminnelsebrev utformades efter egenskaper hos urvalet (ungdom/företagare/tidsbegränsat anställda). Effekten har ännu inte utvärderats.

Andra experiment som genomförts är t.ex. den i AKU-studien genomförda rörande 'personalization', kort sagt en ambition att på olika sätt göra informationsmaterialet mer tilltalande för urvalspersonen (med mer respektive mindre mängd information, olika utseende på broschyrer etc.).

Resultaten visar från AKU att det inte fanns någon skillnad i andelen vägrare mellan de som exponerats för det nya och det ursprungliga informationsmaterialet eller mellan de som erhållit c4-kuvert och c5-kuvert. Ingen skillnad fanns heller mellan hur många som läst det nya och det ursprungliga informationsmaterialet. Intervjuarna i focus-gruppen föredrog dock en broschyr av mindre omfattning åtföljt av ett kortare brev. En övergång till det nya informationsmaterialet skulle därför medföra en kostnadsminskning på cirka 76 000 kr.

I ULF har under våren testats en liknande dock inte lika omfattande ansats. Ett ytterligare experiment på samma tema pågår nu i undersökningen Utgiftsbarometern.

2 UNDERSÖKNINGAR VID AM-AVDELNINGEN

2.1 Inledning

Avdelningen för Arbetsmarknads- och utbildningsstatistik (AM-avdelningen) svarar för nio statistikprogram: Arbetskraftsundersökningar, Arbetsmiljö, Företagsbaserad sysselsättningsstatistik, Högskolan, Löner och arbetstid, Prognosinstitutet, Skolan, Regional arbetsmarknad samt Utbildning - Arbetsmarknad. Drygt 40 produkter förser statistikprogrammen med statistik och redovisas i den årliga kvalitetsrapporten. Av dessa är ett tiotal urvalsundersökningar.

I årets Bortfallsbarometer redovisas bortfallet för urvalsundersökningarna med uppdelning på dels individundersökningar och dels arbetsställe-/företagsundersökningar.

Följande undersökningar redovisas:

a) undersökningar med individurval

- Arbetskraftsundersökningarna (AKU)
- Arbetsmiljöundersökningen
- Arbetsorsakade besvär
- Personalutbildning
- Högskolenybörjaruppföljning
- Inträdet på arbetsmarknaden
- Gymnasieungdomars studieintresse

b) undersökningar med urval av arbetsställen eller företag

- Kortperiodisk sysselsättningsstatistik för privat sektor (KS-P)
- Kortperiodisk lönestatistik för privat sektor (KLP)
- Årlig strukturlönestatistik inom privat sektor för arbetare respektive tjänstemän
- Arbetskraftsbarometern

I bilaga 1 finns definitionerna av använda bortfallsmått. Tabeller som bildar underlag för diagrammen redovisas i bilaga 2. I bilaga 3 presenteras kortfattad beskrivning av den aktuella undersökningens uppläggning.

2.2 Bortfallet i undersökningar med individurval

2.2.1 Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

a) Utvecklingen på kort sikt.

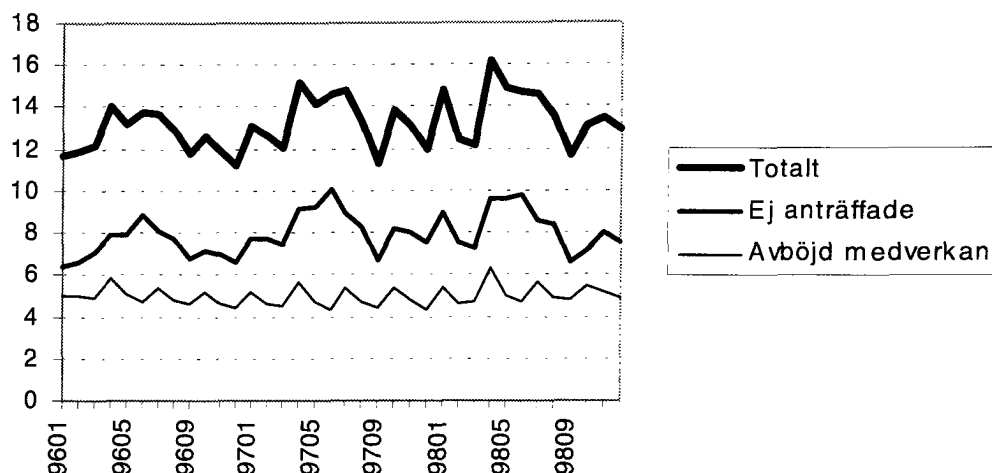
Det totala bortfallet i AKU 1998 var 13,7 procent vilket är en ökning med 0,3 procentenheter jämfört med 1997. Skillnaden är signifikant.

Ökningen förklaras av en ökning av andelen vägrare med 0,3 och andelen ej anträffade med 0,1 procentenheter. Det bör noteras att medan det totala bortfallet är oförändrat eller visar svag minskning i Göteborg, Malmö respektive Övriga riket så *uppvisar Stockholm en kraftig ökning.*

Där var ökningen mellan 1997 och 1998 hela 3,5 procentenheter samt fördelningen på ej anträffade och vägrare 2,4 respektive 0,9 procentenheter.

Bortfallet i AKU varierar mellan undersökningsmånaderna. I diagram 2.1 visas bortfallet månadsvis under de senaste tre åren.

Diagram 2.1 Bortfallet i procent i AKU månadsvis 1996-1998
(Ovägt bortfallsmått [1]).

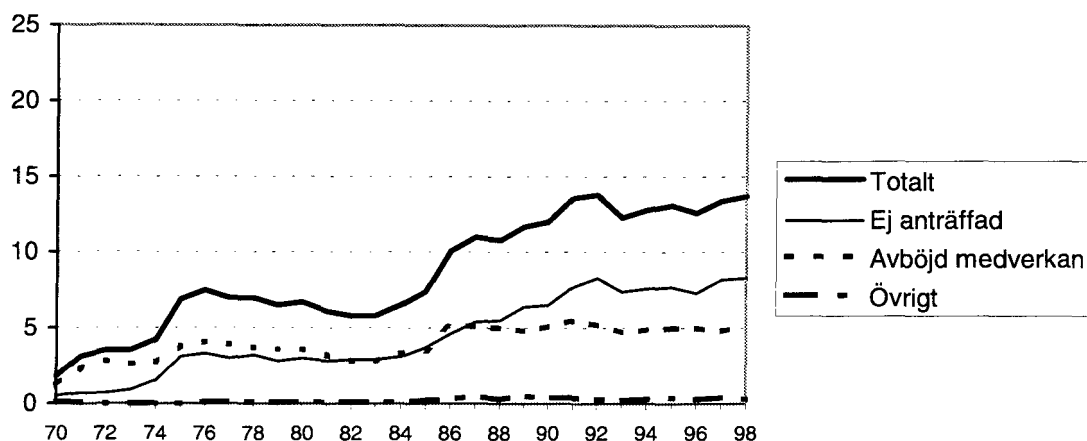

En variationskälla mellan månaderna är längden på fältarbetstiden som i dag kan vara olika för referensveckorna. Både mättekniska och skattningsskäl talar för att nivå- och förändringsskattningar får högre kvalitet om fältarbetstiden hålls lika för alla referensveckor, dock till priset att publiceringen av AKU-resultaten försenas något. En skiss på en resursplanering utifrån en fältarbetstid på 15 dagar skall tas fram som ett underlag för vidare diskussioner.

b) Utvecklingen på lång sikt.

AKU är en intervjuundersökning som är intressant att studera ur ett långsiktigt perspektiv då det gäller både bortfallsutvecklingen och utvecklingen av undersökningsklimatet. Förändringarna i AKU:s uppläggning har relativt sett varit få under årens lopp och detta faktum bidrar till möjligheten att göra relevanta jämförelser mellan åren. I diagram 2.2 beskrivs bortfallsutvecklingen för AKU under åren 1970-1998. Bortfallet redovisas efter huvudorsakerna avböjd medverkan, ej anträffad samt övrigt (t. ex. sjukdom).

Diagram 2.2 Bortfallsutvecklingen i AKU 1970-1998 (ovägt årsgenomsnitt i procent). Bortfallsmått [1].

Följande reflexioner kan göras i anslutning till diagrammet:

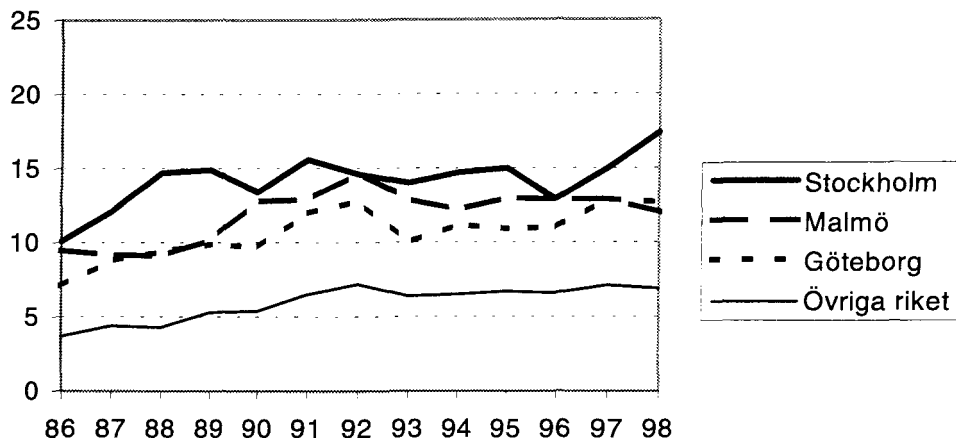
- 1975 spräcktes 5 %-vallen delvis p.g.a. inskränkningar i antalet indirekta intervjuer.
- 1976-85 var bortfallet relativt konstant (6-7 %).
- 1986-87 ökade bortfallet rejält och 10 %-vallen passerades. En stor del av ökningen kan förklaras med metropolitdebatten och att hårdare restriktioner infördes för att genomföra indirekta intervjuer.
- Under perioden 1988-92 fortsatte bortfallet att öka.
- 1993 minskade bortfallet för första gången sedan 1988.
- Under 90-talet har bortfallet legat mellan 12 och 14 %
- Andelen ej anträffade ökade markant fr.o.m. 1985 och andelen som avböjt medverkan ligger därefter på en högre nivå.

Den del av bortfallet som ökat mest de senaste tio åren är andelen ej anträffade. Det har blivit svårare att nå intervjupersonerna. Detta kan till viss del förklaras av att användningen av telefonsvarare och mobiltelefoner har ökat, hemliga telefonnummer är vanligt och det har blivit svårare att spåra intervjupersonerna.

I diagram 2.3 redovisas andelen ej anträffade efter region och där framgår att det är svårare att nå dem som bor i storstadsregionerna än dem som bor i övriga riket.

Andelen ej anträffade i Stockholm fortsatte att öka. Mellan 1997 och 1998 var ökningen hela 3,5 procentenheter. Medan Malmö visade en nedgång på andelen ej anträffade på 0,9 procentenheter mellan 1997 och 1998 så var denna andel i princip oförändrad för Göteborg och Övriga riket.

Diagram 2.3 Regional uppdelning av de ej anträffade i AKU 1986-1998
(ovägt årsgenomsnitt procent enligt bortfallsmått [1]).

Bortfallsutvecklingen i AKU är mycket oroande!

Utvecklingen av bortfallet är mycket oroande speciellt beträffande ökningen av ej anträffade. Flera åtgärder måste vidtas i syfte att effektivisera spårningsarbetet. Idéerna från TQM-projektet i Göteborg måste snarast prövas. Dessa berör interna arbetsformer bland intervjuarna, spårnings information via registerdata samt mer standardiserad sökning under helger. Ett ytterligare TQM-projekt kring spårning startas under hösten 1999 i Stockholm där utvecklingen är katastrofal. Utöver detta är det nödvändigt att de löpande undersökningarna prioriteras i resursplaneringen!

2.2.2 Undersökningar med tilläggsfrågor till intervjupersonerna i AKU.

Förutom de ordinarie AKU-undersökningarna förekommer tilläggsfrågor till delurval i AKU. Arbetsmiljöundersökningen samt undersökningar om Arbetsorsakade besvär och Personalutbildning är tre sådana undersökningar vid AM-avdelningen. De intervjuade i Arbetsmiljöundersökningen får dessutom ytterligare frågor i en enkät.

Tilläggsfrågor införs under olika månader i skilda undersökningar. Det totala bortfallet i undersökningarna om Personalutbildning och Arbetsorsakade besvär består till största delen av AKU-bortfallet.

a) Arbetsmiljöundersökningen

Undersökningen genomförs vartannat år. Bortfallet i Arbetsmiljöundersökningen uppkommer vid flera olika moment i undersökningen. Efter det att de ordinarie AKU-frågorna avslutats ställs frågor om arbetsmiljön (ca 10 min) till ett urval bland personer som deltagit i AKU och som var sysselsatta vid intervjutillfället. När intervjun är klar får de intervjuade frågan om de är villiga att besvara ytterligare frågor i en postenkät. De som svarar ja, får en enkät som tar ca 15 minuter att besvara. Trots att man svarat ja till medverkan uppstår ytterligare bortfall i enkätdelen.

Bortfallet i Arbetsmiljöundersökningen (exklusive AKU-bortfallet) 1997 har ökat jämfört med undersökningen 1995; 1,6 procentenheter i intervjuundersökningen och 2,4

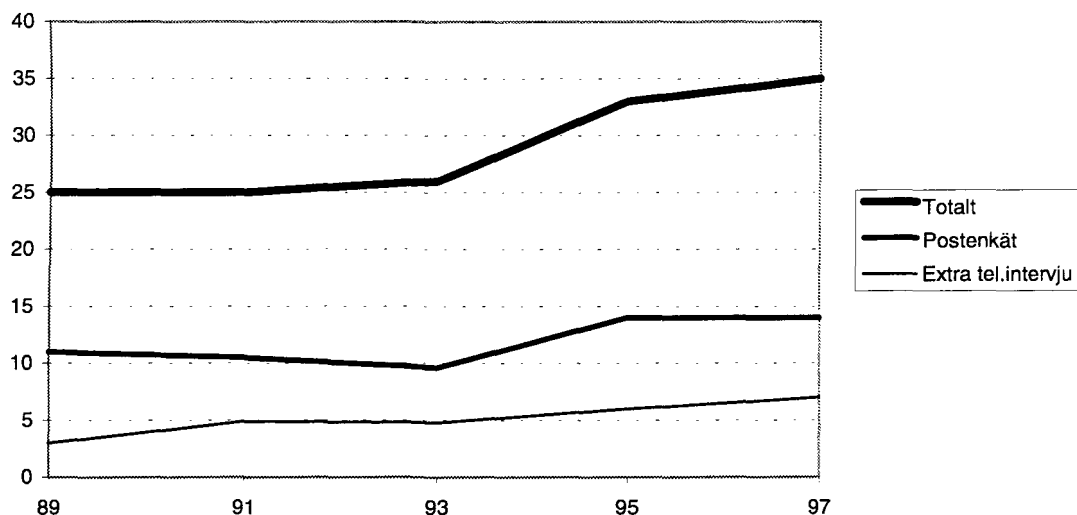
procentenheter i enkätundersökningen. Detta är ordinarie bortfallsredovisning i rapporten.

Till detta tillkommer bortfallet som uppstår i ordinarie AKU-urvalet. 1991 var bortfallet bland de sysselsatta 10 %. Senare finns bara uppgift om bortfallet för samtliga i AKU-urvalet: 12, 13 och 14 % för åren 1993, 1995 och 1997. Bland de sysselsatta är bortfallet troligtvis något lägre.

Inför 1997 års undersökning pågick ett arbete för att öka kunskapen om bortfallet i enkätdelen av undersökningen och hur man kan förebygga detsamma. Eftersom bortfallet i enkätdelen efter två påminnelseomgångar låg på hög nivå jämfört med 1995 genomfördes en tredje omgång med påminnelser där grupperna företagare, tillfälligt anställda och ungdomar (16-29 år) fick påminnelsebrev som direkt riktade sig till dessa grupper.

Resultatet av påminnelsebreven blev att andelen som ej skickade in enkäten minskade med två procentenheter jämfört med 1995. Det totala bortfallet för enkätundersökningen ökade dock.

Diagram 2.4 Totalt bortfall i Arbetsmiljöundersökningen (inklusive AKU-bortfallet) 1989,1991,1993, 1995 och 1997 (bortfall i procent enligt ovägt bortfallsmått [1]).

Som synes är det totala bortfallet ökande sedan 1993!

b) Undersökningen om Arbetsorsakade besvär

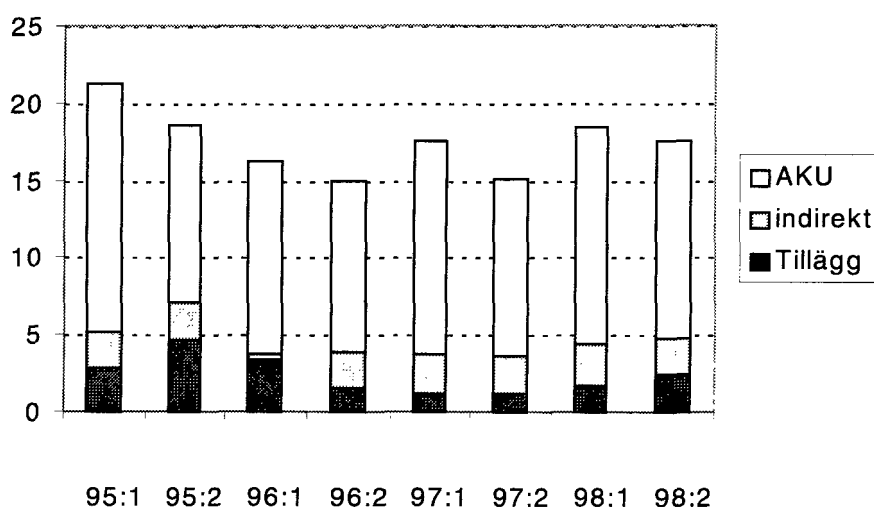
Bortfallet i undersökningen om Arbetsorsakade besvär består dels av bortfall i ordinarie AKU, dels av bortfall i tillägget. Tilläggsfrågorna tar cirka 5 minuter extra att besvara. Merparten av bortfallet utgörs av bortfallet i ordinarie AKU. Det ökade bortfallet som uppstår till följd av tilläggsfrågorna i undersökningen om Arbetsorsakade besvär uppgår i 1998 års undersökning till 3,4 % av de i mätningen registrerade sysselsatta. År 1997 uppgick motsvarande bortfall till 2,5 % och 1996 till 3,1 %.

Undersökningen om Personalutbildning

Bortfallet i undersökningen om Personalutbildning består dels av bortfall i ordinarie AKU, dels av bortfall i tilläggsfrågorna. Som bortfall räknas även indirekta intervjuer i AKU. Antalet tilläggsfrågor är 16 stycken (fr. o. m. andra halvåret 1998 och tidigare 14) och tar drygt 3 minuter extra att besvara. Fr.o.m. 1995 genomförs undersökningen två gånger om året.

Det extra bortfallet i tilläggsfrågorna var cirka 2 % båda gångerna 1998.

Diagram 2.5 Bortfall i procent i Undersökningarna om Personalutbildning 1995-1998. Halvår (ovägt bortfallsmått [1]).

Bortfallet bland de sysselsatta i AKU har i detta diagram antagits vara lika stort som bortfallet bland samtliga i AKU, vilket förmodligen är en överskattning eftersom bortfallsstudier visat att sysselsatta har större svarsbenägenhet.

2.2.3 Elevundersökningar

a) Högskolenyborjaruppföljning 1998

Enkätuppföljning våren 1998 bland högskolenyborjare läsåren 1990/91 och 1995/96. I uppföljningsundersökningarna har man som regel tidigare utnyttjat tvåstegsurval enligt Hansen-Hurwitz-planen. Detta innebar en kombination av två olika metoder för datainsamling - en relativt billig (enkät) och en relativt dyr (telefonintervju). I första fasen dras ett slumpmässigt urval från hela populationen. Urvalsobjekten insamlas med postenkät, varvid ett bortfall uppkommer. I andra steget dras ett slumpmässigt urval från bortfallet och urvalsobjekten samlas in med telefonintervju. Om bortfallet är lågt i andra steget fungerar denna modell effektivt. Verkligheten ser emellertid annorlunda ut med bortfall kring 50 procent i telefondelen, vilket t. o. m. riskerar att snedvrider undersökningsresultaten.

Av två studier som redovisas i "Bakgrundsfakta till Arbetsmarknads- och Utbildningsstatistiken", 1995:11 "Effekter av telefonuppföljning i bortfallsstratum" samt 1997:5 "Alternativ till telefonuppföljning i bortfallsstratum" följande slutsatser:

- Telefonuppföljning enligt Hansen-Hurwitz-planen bör upphöra. En begränsad telefonuppföljning kan dock vara aktuell för strata med högt bortfall.
- Hjälpinformation från register bör om möjligt utnyttjas för att bl. a. reducera bortfallsbias.
- Metoder bör utarbetas för att reducera enkätbortfallet.

I Högskolenybjörjareuppföljningen 1998 används telefonuppföljning för att minska bortfallet och rak uppräknig av svaren (postenkät och telefon) gjordes.

Tabell 2.1 Ovägt bortfall i procent enligt bortfallsmått [1] i bilaga 1.

	Urvalsstorlek	Bortfall
Högskolenybjörjare läsåret 1990/91	8 495	30 %
Högskolenybjörjare läsåret 1995/96	8 391	27 %
Totalt	16886	29 %

b) Inträdet på arbetsmarknaden

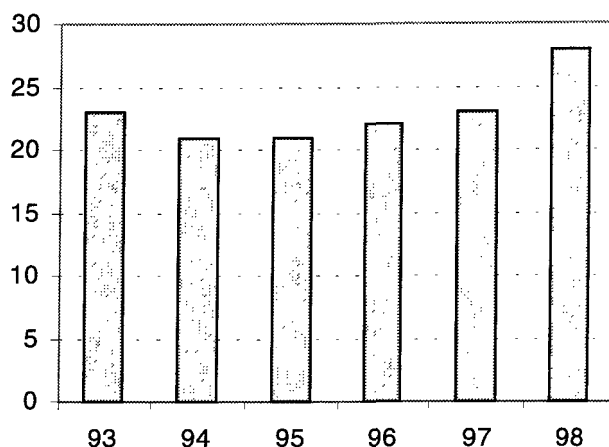
Enkätundersökning bland avgångna från gymnasieskolan och examinerade från högskolan.

Det ovägda bortfallet enligt bortfallsmått [1] i bilaga 1 var 26 % 1998 och 21 % 1996.

c) Gymnasieungdomars intresse för högre studier

Årlig urvalsundersökning (enkät) där det ovägda bortfallet enligt bortfallsmått [1] i bilaga 1 var 28 % 1998 och 23 % år 1997. Bortfallet i undersökningen avseende 1998 var högre än tidigare. En ökad uppgiftslämnarvärda (sex extra frågor i enkäten) kan vara en förklaring.

Diagram 2.6 Bortfall i procent i Gymnasieungdomars intresse för högre studier 1993-1998 (ovägt bortfallsmått [1]).

2.3 Undersökningar med urval av företag eller arbetsställen

a) Kortperiodisk sysselsättningsstatistik, privat sektor (KS-P)

Undersökningen om Kortperiodisk sysselsättningsstatistik (KS) genomförs varje kvartal.

Bortfallet ligger på ungefär samma nivå 1998 som 1997. Det ovägsda bortfallet enligt bortfallsmått [1] i bilaga 1 var 1998 i genomsnitt 6,7 % jämfört med 4,8 % 1997. Det storleksvägsda bortfallet enligt bortfallsmått [4] i bilaga 1 var 1998 i genomsnitt 4,4 % jämfört med 3,5 % 1997.

Bortfallet varierar mellan de olika kvartalen.

Diagram 2.7 Bortfall i procent i den kortperiodiska sysselsättningsstatistiken kvartal 1- 4 1997- 1998 (ovägt bortfallsmått [1] och storleksvägt bortfallsmått [4]).

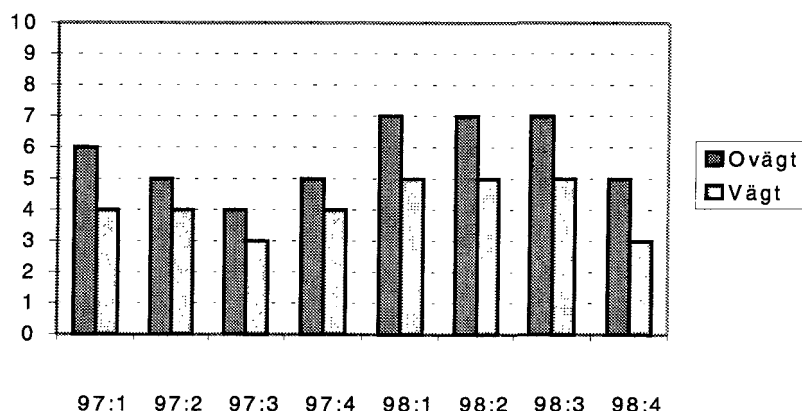
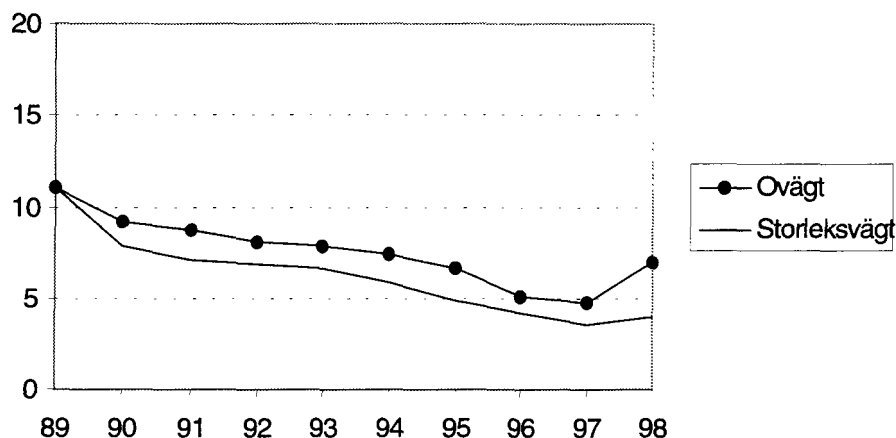

Diagram 2.8 Procentuellt bortfall i den kortperiodiska sysselsättningsstatistiken 1989 - 1998 (ovägt bortfallsmått [1], storleksvägt bortfallsmått [4] och årsgenomsnitt).

Sedan undersökningen startade har bortfallet successivt minskat genom effektivare bortfallsuppföljning. Trenden har kanske vänt uppåt i och med 1998 års undersökning på grund av ett kärvare uppgiftslämnarklimat. Man har dock noterat att bortfallet var lägre igen fjärde kvartalet 1998.

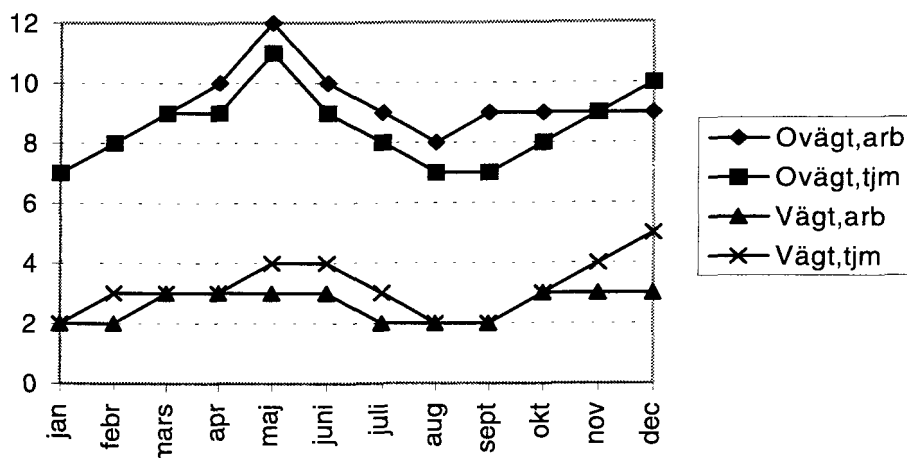
I bilaga 2 redovisas bortfallet ovägt och vägt enligt ovan efter SNI-kod för olika undersökningsomgångar under året samt efter arbetsställets storlek i tabell 6a - 6d.

b) Kortperiodisk lönestatistik för privat sektor (KLP)

Undersökningen om den kortperiodiska lönestatistiken genomförs varje månad. Den ersätter fr.o.m.1996 dels den månatliga lönestatistiken för industriarbetare, dels den kvartalsvisa lönestatistiken för privat sektor.

Det ovägda bortfallet enligt bortfallsmått [1] i bilaga 1 var 1998 i genomsnitt 9,1 % för arbetare och 8,6 % för tjänstemän. Det storleksvägda bortfallet enligt bortfallsmått [4] i bilaga 1 var 1998 i genomsnitt 2,6 % för arbetare och 3,1 % för tjänstemän. Det genomsnittliga bortfallet är i stort sett oförändrat jämfört med 1997. Bortfallet varierar mellan olika månader. Inga märkbara förändringar 1998 i månadsmonstret mot tidigare 1996 - 1997 i månadsmonstret.

Diagram 2.9 Procentuellt bortfall i den kortperiodiska lönestatistiken januari-december 1998 (Ovägt bortfallsmått [1] och storleksvägt bortfallsmått [4]).

I bilaga 2 redovisas bortfallet för olika SNI och för olika undersökningsomgångar under året i tabellerna 7a - 7d.

Även om det slutliga bortfallet är ungefär lika under åren 1996 - 1998, har det blivit allt svårare att erhålla uppgifter från företagen, framför allt från småföretagen. Flera uppgiftslämnare visar irritation vid telefonpåminnelserna, både de som deltagit flera gånger och de nytilkomna. Även litet större företag som saknar ordentligt datorstöd i form av bra lönelistor som korresponderar mot blanketten har blivit allt ovilligare att delta. Åtgärder är telefonpåminnelser och "vägarbrev".

c) Årlig strukturlönestatistik inom privat sektor för

c1) Arbetare

c2) Tjänstemän

Undersökningen Strukturlönestatistik för privata sektorn är även för 1998 uppdelad i en del för arbetare och en del för tjänstemän med separata SM-redovisningar. Undersökningen är fortfarande under bearbetning varför ingen bortfallsredovisning för 1998 kan ske. Insamling av både arbetare och tjänstemän sker på samma enkät och för samma tidsperiod. Detta gör att objekts-bortfallet följer samma mönster för både arbetare och tjänstemän. Även under 1998 har det varit relativt svårt att få in uppgifterna. När senaste insändningsdatum var passerat hade endast cirka 30 % av enkäterna kommit in. De arbetsgivarorganisationer SCB samarbetar med upplever samma trend.

För andra året har vitesföreläggande skett mot en del större företag. I 1998 års undersökning har man även försökt att nå samtliga "bortfalls"-företag per telefon.

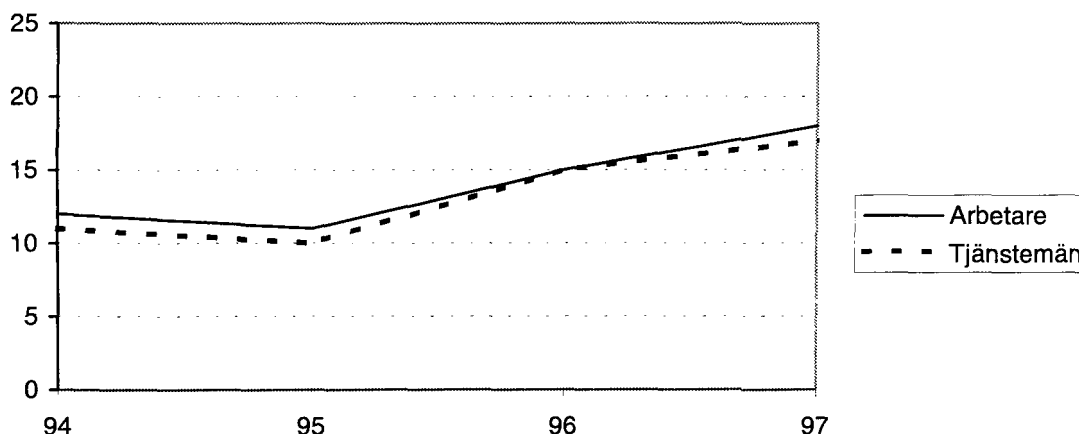
Bland de minsta företagen är bortfallet stort. Många av dessa företag är svåra att komma i kontakt med per telefon.

Även företag som i första hand ska lämna uppgifter till sin företagarorganisation får påminnelse av SCB om de fortfarande är bortfall. Under 1998 års undersökning har det varit stort bortfall för företag som tillhör SAF, Svenska arbetsgivarföreningen. Detta beror främst på en stor omläggning av deras statistik till 1998 års undersökning.

Uppgiftslämnarbördan är beroende av vilken hjälp företaget kan ha av sina administrativa datorsystem. SCB informerar kända dataservicebyråer som producerar lönesystem om förändringar i undersökningen inför varje nytt år.

Det ovägda bortfallet enligt bortfallsmått [1] i bilaga 1 för 1997 var för arbetare 18 % och för tjänstemän 17 % och motsvarande siffror 1996 i båda fallen 15 %. Höga bortfall kan noteras inom branscherna Jord- och skogsbruk, Gruvor och mineralutvinnings-industri och Hotell och restaurangverksamhet.

Diagram 2.10 Årliga strukturlönestatistiken 1994 - 1997, privat sektor. Ovägt bortfall i procent enligt bortfallsmått [1] i bilaga 1.

Som synes ökande bortfall efter 1995!

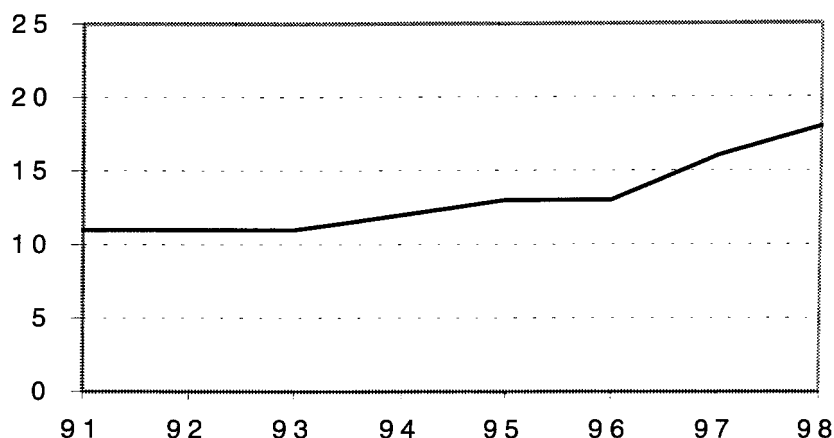
d) Arbetskraftsbarometern

Urvalsenheterna i arbetskraftsbarometern består av arbetsställen. Ett arbetsställe kan få flera blanketter att besvara rörande olika utbildningar.

Det ovägda bortfallet, som avser det totala bortfallet av blanketter i urvalet, ökade 1998 till 18 %. Under 1997 var bortfallet 16 %.

Bortfallet varierar i intervallet 4 - 37 procent för olika utbildningsgrupper. Bäst var svarsfrekvensen för olika lärargrupper. Sämst svarsfrekvens erhöles för några av civilingenjörsutbildningarna, matematiker och högskoleingenjörer/elektro-teleteknik.

Diagram 2.11 Procentuellt blankettbortfall i Arbetskraftsbarometern 1991-1998 (ovägt bortfallsmått [1]).

Som synes har bortfallet ökat måttligt 1993 - 1996 och sedan brantare!

2.4 Sammanfattning

Det totala bortfallet i AKU 1998 var 13,7 procent vilket är en ökning med 0,3 procentenheter jämfört med 1997. Ökningen förklaras av ökning av andelen vägrare med 0,3 procentenheter och andelen ej anträffade med 0,1 procentenheter. Det bör noteras att medan det totala bortfallet i Stockholm visar en kraftig ökning så är det totala bortfallet i resten av landet i stort sett oförändrat. Vidare bortfallsrapporter från 1999 gör att man betraktar bortfallsutvecklingen på AKU som mycket oroande.

Bortfallet i Arbetsmiljöundersökningen exklusive AKU-bortfallet har ökat 1997 jämfört med 1995; 1,6 procentenheter i tilläggsintervjudelen och 2,4 procentenheter i enkät-delen. Genom extrainsatser förhindrades ytterligare ökning av bortfall i enkät-delen. Det totala extra bortfallet i tillägget var 25,6 % 1997 jämfört med 23,6 % 1995. Det totala bortfallet inklusive AKU-bortfallet var 35 % 1997. År 1995 var motsvarande siffra 33 % och år 1993 26 %.

Bortfallet i undersökningen om arbetsorsakade besvär samt bortfallet i "personal-utbildningsstatistiken" består till största delen av bortfallet i den ordinarie AKU. Bortfallet p.g.a. tilläggsfrågor uppgår bara till några procent.

Elevundersökningarnas bortfall ligger i intervallet 26 - 30 %.

Trenden med minskande svarsbenägenhet i de kortperiodiska arbetsställe- och företagsundersökningarna fortsätter. Kortperiodisk sysselsättningsstatistik för privat sektor (KS-P) har ökande bortfall 1998 jämfört med förra året både vägt och ovägt bortfall. Bortfallet (vägt och ovägt) för kortperiodisk lönestatistik för privat sektor (KLP) ligger still sedan 1996 men man rapporterar här ökande tröghet att få in svaren.

För Årliga strukturstatistik över löner inom privat sektor för arbetare respektive tjänstemän är 1998 års undersökning ej färdigbearbetad. Trenden med ökande bortfallsbenägenhet fortsätter. 1997 var bortfallet (ovägt) för arbetare 18 % och för tjänstemän 17 %. Motsvarande siffror 1996 var i båda fallen 15 %.

Bortfallet i arbetskraftsbarometern har ökat mellan 1997 och 1998 från 16 % till 8 %. Bortfallet varierar kraftigt (4 - 37 procent) för olika utbildningsgrupper i likhet med tidigare undersökningar.

Sammanfattningsvis ökar nu bortfallet i samtliga urvalsundersökningar (drygt 10) på AM-avdelningen även om KLP ej har ökande bortfall så rapporterar man här större tröghet när det gäller att få in svaren. Bortfallssituationen för urvalsundersökningarna är oroande!

Totalundersökningarna på AM-avdelningen (knappt 20) som ej rapporteras här rapporterar mycket lågt eller inget bortfall.

3 UNDERSÖKNINGAR VID BV-AVDELNINGEN

3.1 Inledning

Inom avdelningen för Befolknings- och välfärdsstatistik - BV-avdelningen - finns sju statistikprogram med produkter av reguljär karaktär: Befolkning, Boende, Demografisk analys och jämställdhet, Hälsa- och socialtjänst, Inkomst och förmögenhet, Konsumtion opinion och medborgarinflytande och slutligen programmet Valfärd. Avdelningen har som helhet cirka 30 produkter. Flertalet av dessa produkter är registerbaserade, några är totalundersökningar och ett tiotal urvalsbaserade.

Syftet här är att redovisa den senaste bortfallsutvecklingen för några av avdelningens enkät- eller intervjuundersökningar samt ge en tillbakablick på bortfallsutvecklingen från och med 1980. Redovisningen görs efter olika orsaksfaktorer.

Följande undersökningar vid avdelningen belyses i detta kapitel:

Intervjuundersökningar (telefon eller besök)

- Hushållens ekonomi (HEK)
- Hushållens inköpsplaner (HIP)
- Partisynpatiuundersökningen (PSU)
- Undersökningen av levnadsförhållanden (ULF)

Enkätundersökningar

- Omnibusundersökningarna
- Bostadshyror i nyproduktion
- Intäkts- och kostnadsundersökningen för flerbostadshus (IKU)
- Bostads- och hyresundersökningen -hyresdelen (BHU)
- Kommunala folkbiblioteksstatistiken

Bokföringsundersökningar

- Utgiftsbarometern

I bilaga 2 finns de tabeller om bortfallet som utgör underlag för diagrammen. För närmare information om undersökningarna hänvisas till bilaga 3. Generellt gäller att insamlingsåret utgör grunden för redovisningen i det följande. I vissa fall används dock undersökningens årgång (referensperiod) som redovisningsår. I de fallen påpekas detta särskilt. I bilaga 1 definieras de bortfallsmått som ligger till grund för bortfallsredovisningen i undersökningarna.

3.2 Bortfallsutvecklingen i undersökningar med individurval

3.2.1 Intervjuundersökningar

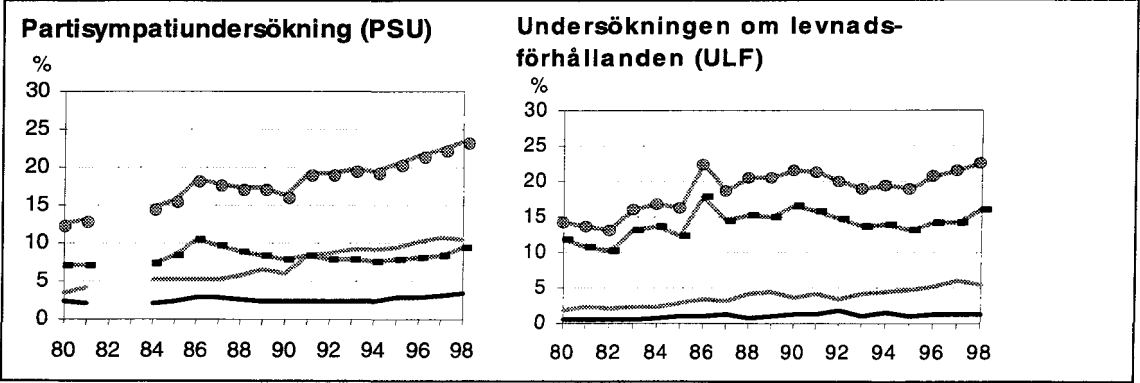
Bortfallsutvecklingen under perioden 1980-98 redovisas för undersökningarna PSU, ULF, HEK och HIP i diagram 3.1. Undersökningen HEK (Hushållens ekonomi, tidigare HINK¹) är från och med undersökningsåret 1997 samordnad undersökning av HINK och BHU:s hushållsundersökning, både urvals- och innehållsmässigt. Bortfallet i HINK redovisas under åren före denna samordning. Det kan noteras att en partiell samordning av HINK:s och BHU:s småhusdel gjordes 1993 och 1995.

Då undersökningarna PSU, ULF, HEK och HIP sinsemellan är olika i uppläggning, innehåll och omfång kan man inte förvänta sig att nivåerna på bortfallet skall vara lika. Det är däremot troligt att tendenserna kan vara likartade eftersom undersökningarna är Bortfallsutvecklingen i undersökningar med individurval beroende av vissa gemensamma faktorer såsom det allmänna uppgiftslämnarklimatet och arbetsbeläggningen på intervjuarkåren. För undersökningen om hushållens ekonomi (HEK) avses referensåret (året som undersökningen avser). Insamlingen av uppgifterna sker dock genom intervjuer under våren påföljande år. De fyra undersökningarna ligger således varandra nära i tiden.

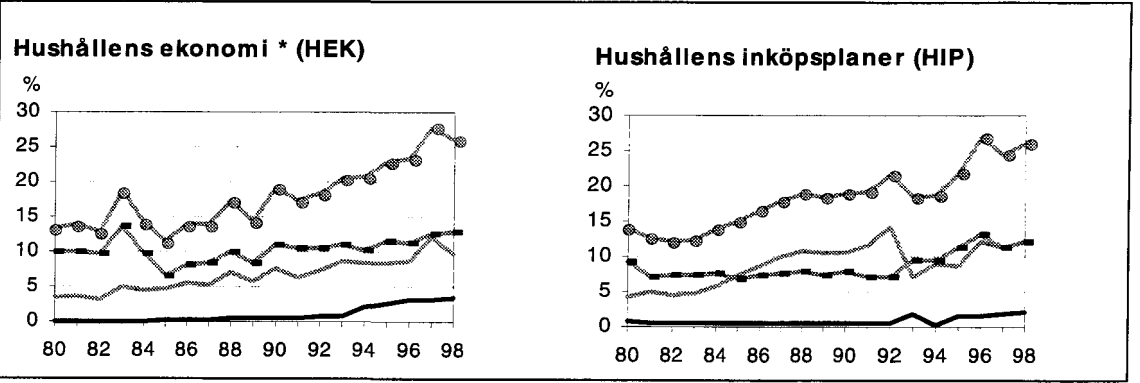
Under hela den studerade perioden har bortfallet totalt sett blivit allt högre. Denna generella tendens, med högt bortfall, håller i sig även under 1998. För samtliga av de fyra ovan nämnda undersökningarna har bortfallsandelen under insamlingsåret 1998 ökat jämfört med 1997. PSU har ökat från 22,4 procent till 23,3 procent, ULF från 21,7 procent till 22,7 procent, HIP från 24,4 procent till 26,1 procent och slutligen HEK från 23,3 procent till 27,8 procent (referensårgångarna 1996 och 1997). Notera dock att HEK minskat mellan referensårgångarna 1997 och 1998 från 27,8 procent till 26,1 procent (sträcker sig fram till våren 1999). Minskningen hänger samman med att andelen ej anträffade nu ligger på en mera ordinär nivå. Andelen ej anträffade låg på en mycket hög nivå för HEK avseende referensårgång 1997 (insamling 1998).

¹ Hushållens inkomster.

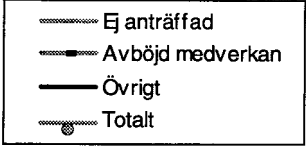
Diagram 3.1 Bortfallsutvecklingen i PSU, ULF, HEK* och HIP 1980–1998
(ovägt årsgenomsnitt i procent)

PSU genomfördes ej 1982–83

* referensårgång

Av diagram 3.1 framgår att det totala bortfallet för telefonintervjuundersökningarna PSU, HEK och HIP numera består av ungefär lika stora delar "ej anträffade personer" och "personer som avböjer intervju". Bortfallet är tio procent för respektive orsaksgrupp eller något däröver. I HEK finns en liten tendens till större bortfall för gruppen vägrare än ej anträffade. ULF-undersökningen, som är en omfattande besöksintervju-undersökning, har en något större andel som avböjer intervju än ovan nämnda undersökningar (andelen är 14-16 procent). Å andra sidan är andelen ej anträffade i ULF-undersökningen betydligt lägre än i de övriga undersökningarna nämligen 5-6 procent.

3.2.2 Bortfallets orsaker

Anträffbarheten och likaså viljan att delta i intervjuundersökningar varierar bland de utvalda personerna. För intervjuundersökningarnas genomförande spelar intervjuarens arbetsinsats och övertalningsförmåga stor roll vid de kontaktförsök som görs med uppgiftslämnarna. Tid och resurser för uppföljning har därmed stor betydelse för att minimera bortfallets storlek.

Andelen ej anträffade har under årens lopp generellt följt en uppåtgående trend. Detta gäller med få undantag även under de senaste cirka fem åren. Andelen ej anträffade har för det senaste året 1998 minskat något för ULF och PSU (0,7 respektive 0,4 procentenheter), minskat relativt mycket för HINK (2,3 procentenheter mellan insamlingsåren 1998-99) medan den ökat något för HIP (0,7 procentenheter). Bortsett från HINK-undersökningen kan de relativt små förändringarna för 1998 delvis tillskrivas den slumpmässiga variationen.

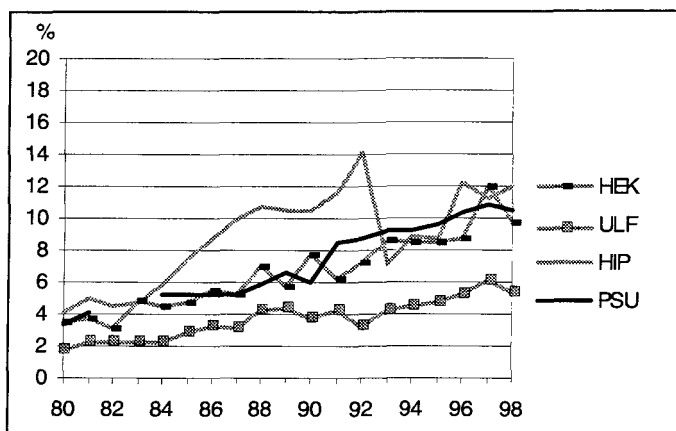
I diagram 3.2 redovisas en sammanställning av utvecklingen av andelen ej anträffade för samtliga undersökningar PSU, ULF, HEK och HIP för hela perioden 1980-98. Undersökningarna PSU och HEK har en mycket likartad, jämnt stigande utveckling. HIP har haft en kraftigare uppgång än de övriga under 80-talet och början av 90-talet med en högsta nivå 1992. År 1993 medförde HIP:s metodbyte en minskning av andelen ej anträffade. Därefter har andelen åter stigit. År 1995 förändrades tidpunkten för redovisning, vilket har medfört att möjligheten till uppföljning försämrats. Andelen ej anträffade i ULF är mindre än i övriga undersökningar, vilket kan förklaras av den betydligt längre insamlingsperioden. Därmed ökar på olika sätt möjligheten till kontakt. Denna typ av bortfall har dock ökat under senare år sett över en lite längre period trots förlängd insamlingsperiod.

Det bör också särskilt noteras den betydande nedgången för HEK det senaste insamlingsåret (1999). År 1998 (som är den egentliga tiden för denna studie) var bortfallet mycket högt samtidigt som antalet urvalspersoner var speciellt stort. Antalet urvalspersoner minskade sedan mellan insamlingsåren 1998 och 1999 (från cirka 19 000 till cirka 13 000). Minskningen av andelen ej anträffade kan troligtvis förklaras av en mindre beläggning på intervjuarkåren. Dessutom kan tilläggas att brev sändes till de hushåll där uppgift om telefonnummer saknades. I svarsbrevet kunde eventuellt befintligt telefonnummer uppges samt lämplig tid för kontakt anges.

En förklaring till den uppåtgående tendensen under senare år av andelen ej anträffade är den ökade användningen av telefonsvarare och mobiltelefoner. Spårningsarbetet har också försvårats de senaste åren genom att vissa uppgiftslämnare ej är lika

samarbetsvilliga längre. Dessutom har arbetsbelastningen på fältintervjuarna haft betydelse för det tilltagande bortfallet på grund av ej anträffade. Arbetsbelastningen påverkar också möjligheterna till effektiv uppföljning då respondenten varit tveksam till medverkan vid en första kontakt.

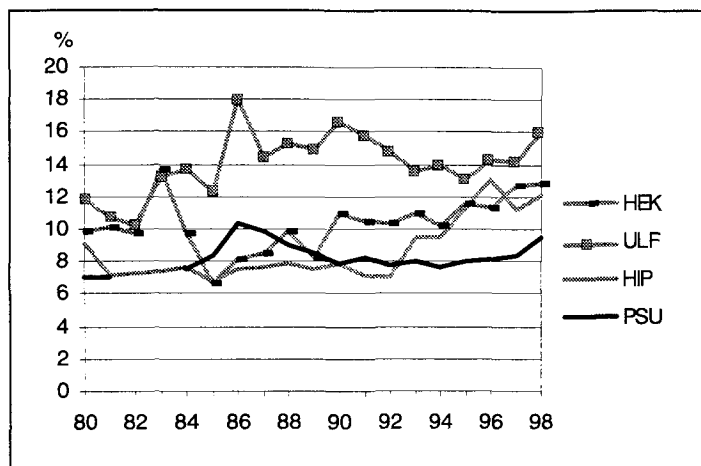
Diagram 3.2 Andel ej anträffade 1980-1998 för PSU, ULF, HEK och HIP
(ovägt årsgenomsnitt i procent). Tid avser referensårgång för HEK.

Andelen som avböjt medverkan i PSU, ULF, HEK och HIP redovisas för perioden 1980-98 i diagram 3.3. Utvecklingsmönstret för denna del av bortfallet är mera sammansatt än för ej anträffade. Utvecklingen av andelen som avböjer medverkan har periodvis varit både uppåtgående och nedåtgående. Förändringarna för ULF och PSU har vissa likheter fast nivåerna är olika. Uppgången för dessa båda undersökningar 1986 brukar tillskrivas den s.k. metropolitdebatten. Andelen som avböjt medverkan minskade sedan från slutet av 80-talet för PSU och från 1990 för ULF. Bortfallet har dock ökat något därefter speciellt för det senaste insamlingsåret 1998. Det senare gäller samtliga undersökningar d.v.s. även HIP och HEK. Ökningen av andelen som avböjt medverkan uppgår till en procentenhet för PSU och HIP och två procentenheter för ULF. Beträffande ULF är det särskilt bland de yngre som bortfallet tilltagit. En möjlig förklaring kan vara ett försämrat uppgiftslämnarklimat i dessa åldrar och/eller att intervjuarkåren haft svårt att göra en effektiv uppföljning (up varit svåra att nå). För HEK var uppgången för insamlingsåret 1998 drygt en procentenhet (uppgången är mindre för senaste mätningen 1999).

Det kan också tilläggas att HEK och HIP har haft en uppåtgående tendens sedan flera år tillbaka. För HIP har andelen som avböjt medverkan ökat från och med 1993 med avbrott för vissa år. Under 1995 tillkom ett tilläggsurval av äldre i HIP (EU-krav) vilket medförde att bortfallet ökade. För dåvarande HINK (nu HEK) finns från mitten av 80-talet en relativt stadig uppåtgående tendens. Den långa utvecklingen förgicks av en topp 1983. Nedgången 1984 berodde främst på ett metodbyte från postenkät till telefonintervju.

Diagram 3.3 Andel som avböjt medverkan 1980-1998 för PSU, ULF, HEK och HIP (ovägt årsgenomsnitt i procent). Tid avser referensårgång för HEK.

Sammanfattningsvis kan sägas att för 1990-talet är det i första hand uppgången i andelen ej anträffade som ökat det totala bortfallet. Andelen som avböjt medverkan har också ökat markant för HEK och HIP under 90-talet som helhet. I detta sammanhang kan nämnas att samordningen mellan HINK och BHU inte bedömts ha medfört ökad uppgiftslämnarbörda. Slutligen, vilket inte är minst viktigt, bör ges akt på att andelen "avböjd medverkan" har ökat i samtliga undersökningar mellan insamlingsåren 1997 och 1998.

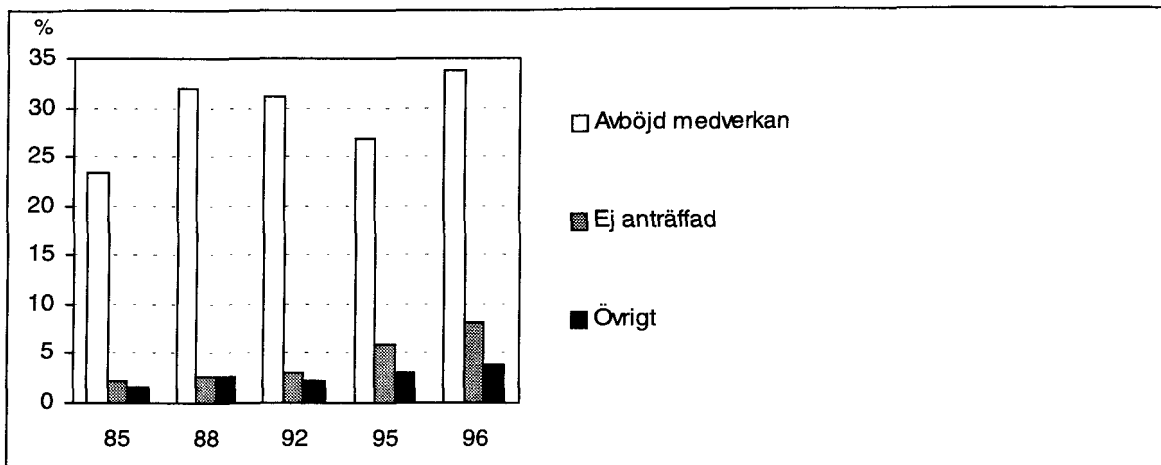
3.2.3 Bokföringsundersökningar

Undersökningen som förr kallades Hushållens utgifter heter fr.o.m. 1995 Utgiftsbarometern². Bortfallet har under lång tid varit relativt stort i denna undersökning. Uppgiftslämnandet har bestått i fyra veckors detaljerad bokföring om hushållets utgifter och en enkät om sällanköpsvaror (ett år tillbaka i tiden). Undersökningen har ansetts som "svårmotiverad" av intervjuarna. Utgiftsbarometern hade år 1997 så stort bortfall att den fick avbrytas. År 1998 gjordes ingen undersökning.

Vissa förändringar i undersökningen kan ha påverkat uppgiftslämnarbördan negativt. Det gäller främst förändringen att hushållen i bokföringsdelen från och med 1995 har redovisat livsmedel på mer detaljerad nivå. Trots detta minskade inte den observerade svarsfrekvensen mellan 1992 och 1995 vilket den däremot gjorde 1996. Å andra sidan tog man bort ovannämnda enkät 1995 och lade till den igen 1996.

² Ett annat namn är Hushållsbudgetstatistiken (HBS).

Diagram 3.4 Bortfallsutvecklingen i HUT/Utgiftsbarometern 1985, 1988, 1992, 1995 och 1996 (ovägt årsgenomsnitt i procent)

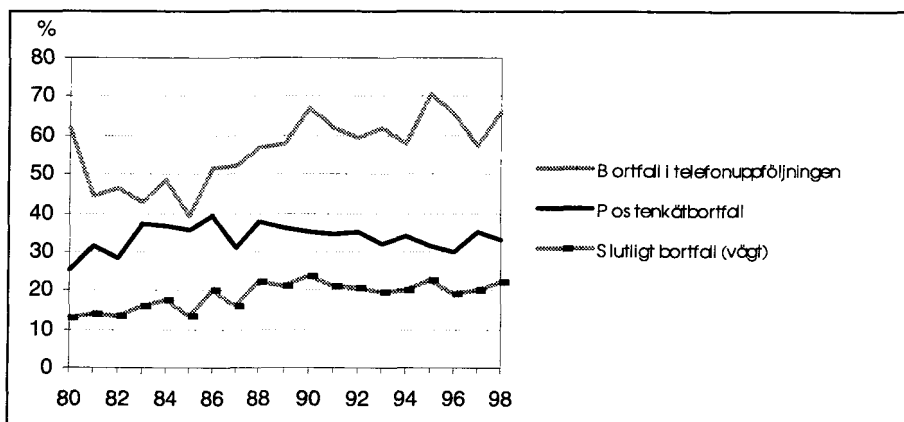

Undersökningen 1997 avbröts. Ingen undersökning 1998. Ny påbörjad 1999.

3.2.4 Postenkätundersökningar

Omnibusundersökningarna har ett relativt stort bortfall i den första fasen som består av en enkät. Bortfallet ligger numera på drygt 30 procent. De som ej svarar följs upp genom att man bland dessa drar ett suburval som intervjuas per telefon. Svarsfrekvenserna i suburvalen har emellertid under senare tid varit mycket låga. Som vi kan se i diagram 3.5 ökade bortfallet i telefonuppföljningen under perioden 1986-1990 för att sedan minska något fram till 1994. Under 1995 och 1996 var bortfallet i telefonuppföljningen återigen mycket stort (70 procent 1995).

Diagram 3.5 Bortfallsutvecklingen i Omnibusundersökningarna 1980-1998 (årsgenomsnitt i procent).

I 1997 års första undersökning minskade bortfallet i telefonuppföljningen till cirka 50 procent. Anledningen till den minskningen torde vara mer omfattande insatser från intervjuarnas sida. Detta motiverades av att svarsfrekvensen från postenkäten, beroende på svåra frågor, var ovanligt låg. Jämförelser mellan enstaka år är dock svåra att göra eftersom omnibusundersökningarna innehållsmässigt skiljer sig åt.

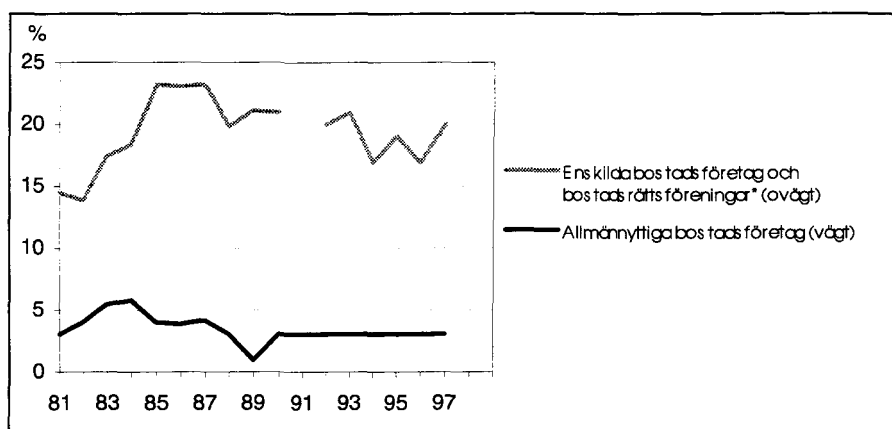
Under 1998 gjordes endast en omnibusundersökning. Det totala bortfallet för 1998 var något större än genomsnittet för föregående år (22 procent 1998 mot 20 procent 1997).

3.3 Bortfallsutvecklingen i undersökningar med urval av fastigheter eller lägenheter

I detta avsnitt redovisas bortfallsutvecklingen för undersökningar om bostäder och fastigheter, t.ex. intäkter och kostnader för flerbostadshus, hyror mm. Redovisningen sker i det följande avseende referensåret. Bortfallet gäller sålunda för insamlingen som i princip sker ett år senare. Senaste insamlingsår är 1998 för samtliga undersökningar.

De två undersökningarna inom IKU, som besvaras av fastighetsägare, ligger på olika nivåer vad gäller bortfallet (diagram 3.6). För de allmännyttiga bostadsföretagen, vilka totalundersöks, är bortfallet relativt lågt och konstant omkring tre procent. För de enskilda bostadsföretagen, urvalsdelen, har bortfallet för undersökningarna avseende åren 1985-1993 i huvudsak legat över 20 procent. Fastighetskrisen kan ha varit bidragande orsak till det ökade bortfallet under en period i början av 1990-talet: företagen drog ned personalstyrkan, antalet ägarbyten och antalet konkurser ökade. En stabilare bransch vid mitten av 90-talet bidrog till att bortfallet då sjönk. För uppgiftsåret 1997, som genomfördes år 1998, har det totala bortfallet för privata företag och bostadsrättsföreningar dock åter krupit upp till 20 procent (för privata 29 procent och för bostadsrättsföreningar 11 procent). En delförklaring till detta är den omstrukturering inom branschen som pågår. I denna situation torde angelägenhetsgraden för besvarande av SCB-blanketten åter vara sjunkande.

Diagram 3.6 Bortfallsutvecklingen för IKU-undersökningen för referensårgångarna 1981-1997 (procent).

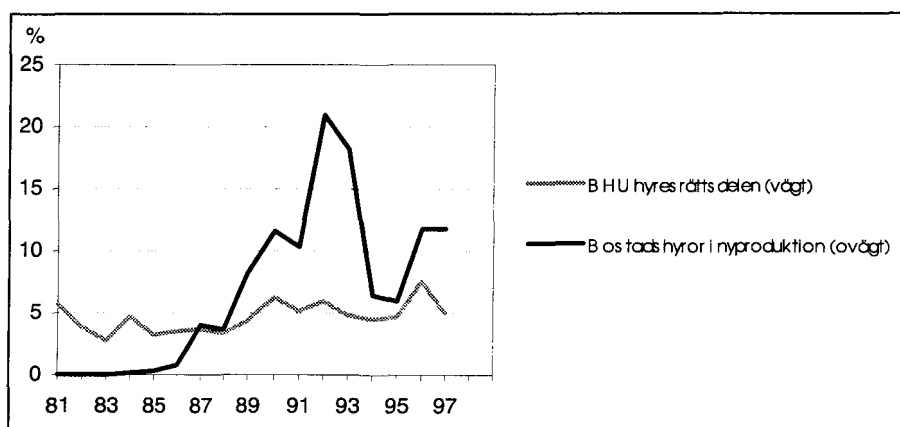
*Undersökningen gjordes ej avseende 1991.

Hysesrättsdelen i BHU, som besvaras av fastighetsägare, visar på en relativt konstant bortfallsnivå under 1990-talet (diagram 3.7). Bortfallet har varit omkring fem procent men ökade dock för 1996 års undersökning till 7,6 procent men sjönk åter för 1997 års undersökning till andelen 5 procent (insamlingsår 1998).

Undersökningen Bostadshyror i nyproduktion visar på en ökning av bortfallet från mitten av 1980-talet till en bit in på 1990-talet och särskilt kraftig ökning mellan

undersökningarna för 1991 och 1992. Det är framför allt några få stora bostadsbolag som svarar för ökningen av bortfallet. Enligt undersökningsansvariga beror detta, i åtminstone ett av de största bostadsbolagen, på resurskrävande omorganisation av bolaget. I bortfallet kan även finnas sådant som tillhör övertäckningen, t ex bostäder avseende äldreboende. Bortfallet minskade sedan under insamlingsåret 1995 ned till 6,0 procent. Denna minskning förklaras till största delen av att en stor del av bortfallet har identifierats som övertäckning. En medveten ambitionssänkning av undersökningen medförde ökat bortfall insamlingsåret 1997. Denna bortfallsnivå föreligger även under det senaste insamlingssåret 1998.

Diagram 3.7 Bortfallsutvecklingen för Bostadshyror i nyproduktion samt för BHU (hyresrättslägenheter) för referensårgångarna 1981–1997 (procent).

3.4 Bortfallet i totalundersökningen Kommunala folkbibliotek

Den kommunala folkbiblioteksstatistiken har producerats sedan 1976. Statistiken omfattar samtliga kommunala folkbibliotek (288). Bortfallet har varit mycket lågt. Sedan årgången av statistiken 1986 har det som högst varit 1,1 procent (se bilaga 2, BV-avd, tabell 9). Samtliga kommunala folkbibliotek besvarade enkäterna för 1994-1996 års statistik. För senaste redovisningsår 1997 var bortfallet ett enda bibliotek.

3.5 Sammanfattning

För BV-avdelningens individundersökningar (Utgiftsbarometern undantagen) har bortfallsnivån mellan insamlingsåren 1997 och 1998 stigit i samtliga fall. Bortfallsnivån ligger 1998 i intervallet 22-28 procent. Ökningen av bortfallet i PSU, ULF, HIP, HEK och omnibusundersökningen har mellan åren 1997 och 1998 varit 0,9, 1,0, 1,7, 4,5 (-1,7) respektive 2 procentenheter. HEK har en kraftig uppgång (men nedgång mellan 1998-99) främst beroende på förändring av urvalsstorlek. En genomgående tendens bakom bortfallets tillväxt är att andelen som avböjer medverkan i undersökningarna har ökat. Uppgången i HEK hänger främst samman med ökad andel ej anträffade.

Undersökningen för Utgiftsbarometern 1997 hade så stort bortfall att den fick avbrytas. Under 1998 gjordes ingen undersökning om hushållens utgifter men under 1999 har man påbörjat en ny undersökning, som undergått ett flertal förändringar för att motverka ett högt bortfall (enklare formulär, kortare bokföringstid, ökad information mm).

För undersökningarna med urval av fastigheter eller lägenheter varierar förändringarna i bortfallsnivåerna för insamlingsåret 1998. För urvalsdelen i IKU har bortfallsnivån ökat med tre procentenheter till ca 20 procent. Förändringen av bortfallet i BHU:s hyresrättsdel visar en nedgång mellan insamlingsåren 1997 och 1998 från 7,6 procent till 5,0 procent. Bostadshyror i nyproduktion redovisar för 1998 en oförändrad bortfallsnivå, cirka 12 procent, jämfört med föregående år.

Bortfallet i Kommunala folkbiblioteksstatistiken har sedan lång tid tillbaka varit mycket lågt. Samtliga kommunala folkbibliotek med något undantag har besvarat enkäterna under det senaste året.

4 UNDERSÖKNINGAR VID ES-AVDELNINGEN

4.1 Inledning

ES-avdelningen har nio statistikproducerande program: Finansmarknad, Forskning och informationsteknik, Företagsregistret, Industri, Industriindikatorer och utrikeshandel, Nationalräkenskaper, Offentlig ekonomi, Priser och Tjänstenärningar. Av avdelningens 45 undersökningar har tolv stycken utvalts för presentation i Bortfallsbarometern. Dessa undersökningar, som är upplagda på ett antal olika sätt, har valts ut för att spegla uppgiftslämnarklimatet inom den ekonomiska statistiken, samt ge en samlad bild av hur bortfallet utvecklats sig över tiden. För vissa undersökningar redovisas bortfallssiffror från 1970 och framåt, medan för övriga redovisas uppgifter från 1980.

Följande undersökningar ingår med olika bortfallsmått:

- Ekonomisk redogörelse för kyrkokommuner - *Årsvärden*
- Finansstatistiken/Företagsstatistiken - *Årsvärden*
- Forskning och utveckling i företag - *Årsvärden*
- Handelskrediter utlandet (HKU) - *Kvartalsmedelvärden*
- Industristatistiken/Industrins varuproduktion (IVP) - *Årsvärden*
- Investeringsenkäterna - *Maj-värden*
- Kapacitetsenkäten - *Kvartalsmedelvärden*
- Kreditmarknadsstatistiken - *Årsundersökningen*
- Lagertypstatistiken - *Kvartalsmedelvärden*
- Leverans- och orderstatistiken - *Månadsmedelvärden*
- Omsättningsstatistiken - *Medelvärden första och andra kvartalet*
- Prognosenkäterna - *separat per undersökning*

Undersökningarnas uppläggning presenteras översiktligt i bilaga 3.

Urvalsramen för de flesta undersökningarna utgörs av statistikregistret, som i sin tur bygger på CFAR (Centrala Företags- och Arbetsställe Registret). Stratifiering sker vanligen efter bransch och storlek med totalundersökning bland de största företagen. Uppgifterna samlas normalt in genom postenkäter som är belagda med uppgiftslämnarplikt.

I bilaga 1 återfinns en beskrivning av förekommande bortfallsmått i de utvalda undersökningarna.

Relativt stora förändringar har skett för flera av avdelningens undersökningar. Dessa förändringar kommenteras i anslutning till avsnittet om respektive undersökning. I några fall har förändringen lett till försämrade jämförbarhet över tiden vad gäller bortfallets utveckling.

4.2 Bortfallet i de ingående undersökningarna 1985-1998.

I följande avsnitt beskrivs och kommenteras bortfallsutvecklingen sedan 1985. Det kompletta datamaterialet återfinns i tabellform i bilaga 2. Siffran inom parentes [] anger vilket bortfallsmått (se bilaga 1) som uppgifterna avser.

4.2.1 Ekonomisk redogörelse för kyrkokommuner (Kybok).

Bortfallet kan följas från 1989 då "Ekonomisk redogörelse för kyrkokommuner" (Kybok) fick sin nuvarande design. Mellan 1991 års och 1992 års undersökning gjordes en sammanslagning av kyrkokommuner och det totala antalet uppgiftslämnare minskade från 1 253 till 965. I samband med minskningen av antalet kyrkokommuner minskade även det totala bortfallet i Kybok kraftigt.

Fr.o.m. 1995 års bokslut har stora förändringar gjorts i statistiken för att anpassa Kybok till gällande redovisningsmodell. Bortfallet i Kybok 1995 uppgick till fem procent jämfört med 13 procent 1993. En förklaring till det minskade bortfallet kan vara att uppgiftslämnandet har knutits till olika typer av bidragsgivande. För att bli beviljad till exempel extra utjämningsbidrag krävs att kyrkokommunen lämnat uppgifter till SCB. En annan förklaring kan vara att syftet med insamlingen har klarnat för uppgiftslämnarna. De ser tydligare en direkt koppling till användandet av uppgifterna.

Diagram 4.1 Procentuella bortfallet i Kybok 1989-1997 (Ovägt bortfallsmått [1]).

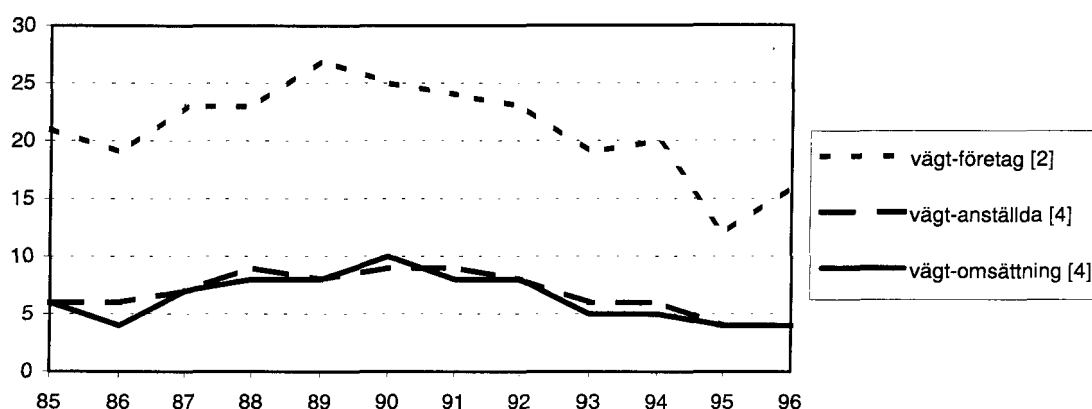
4.2.2 Finansstatistiken/Företagsstatistiken

Den tidigare Finansstatistiken heter numera Företagsstatistiken och omfattar även industriföretag, och de uppgifter som tidigare samlades in genom Industristatistikens huvuduppgifter (HU). P.g.a. omläggningen är statistiken försenad och inget aktuellt bortfallsmått existerar för 1997.

Bortfallstoppen 1989 orsakades troligen av den urvalsökning som gjordes detta år. Den innebar många nya och ovana uppgiftslämnare och en ökad arbetsbelastning för produkten. Att toppen endast existerar för bortfallsmåttet *vägt på objektsnivå* kan förklaras av att urvalsökningen gjordes främst i handels- och tjänstebranscherna, som till stora delar består av mindre företag. Under 1990-talet har Finansstatistikens bortfall minskat. En orsak, som främst påverkar de mindre företagen, är den hårdare attityd

Patent- och registreringsverket (PRV) intagit gentemot de företag som inte lämnar sina bokslut i tid. Den exceptionellt kraftiga nedgången, för bortfallsmåttet *vägt på objektsnivå*, för undersökningsåret 1995 förklaras av att man utnyttjat uppgifter från de Standardiserade räkenskapsutdragen (SRU) för de handelsbolag (HB) som ej besvarat enkäten vid det första utsändningstillfället. Gruppen Handelsbolag utgörs till allra största delen av mindre företag, vilket förklarar att de andra redovisade bortfallsmåtten inte påverkats i samma utsträckning. Det normala förfarandet är numera insamling via administrativt material, för denna grupp av företag.

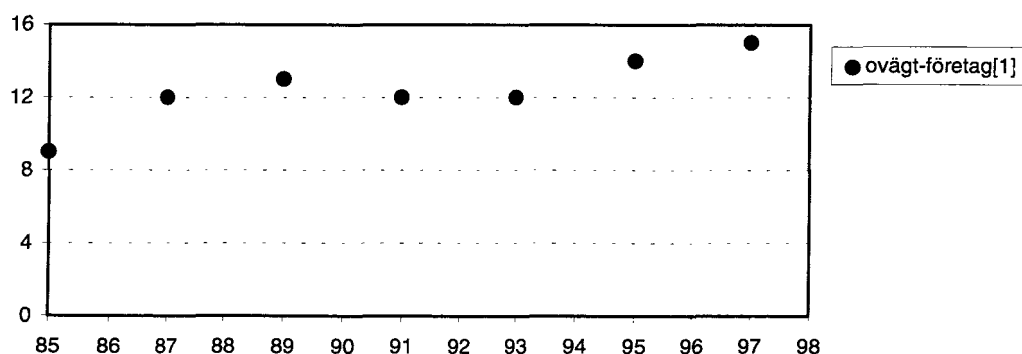
Diagram 4.2. Procentuella bortfallet i Finansstatistiken 1985-1996.
(Vägda bortfallsmått [2] och [4].)

4.2.3 Forskning och utveckling i företag

Undersökningen uppvisar en cyklisk bortfallskurva med en svagt ökande bortfallstrend. Man bör notera att undersökningen endast genomförs vartannat år.

Diagram 4.3. Procentuella bortfallet i undersökningen om forskning och utveckling i företag 1985-1997. (Ovägt bortfallsmått [1]).

4.2.4 Handelskrediter utlandet (HKU)

Den tidigare undersökningen Företagens utländska tillgångar och skulder (FUTS) kallas numera Handelskrediter utlandet (HKU). Fr.o.m. 1997 är antalet variabler kraftigt reducerat och urvalet halverat men undersökningens population är oförändrad. Den stora omläggningen bör på sikt kunna resultera i ett minskat bortfall, då urvalsminskningen främst skett bland de mindre företagen.

Diagram 4.4 Procentuella bortfallet i HKU 1985-1998. (Ovägt respektive vägt bortfallsmått [1] och[4]).

4.2.5 Industristatistiken/Industrins varuproduktion (IVP)

Huvuduppgiften i den tidigare Industristatistiken ingår numera som en del i den nya samordnade Företagsstatistiken, och därför redovisas numera Industrins varuproduktion (IVP) i Bortfallsbarometern. Nedan redovisas bortfallets utveckling för bägge undersökningarna. Kommentarer avser den tidigare Industristatistiken. Bortfallsutvecklingen i Industristatistiken illustrerades tidigare endast med värdet från den preliminära redovisningen. Den visade en kraftig ökning under perioden fram till 1992. Den viktigaste orsaken till detta bedöms vara att utsändningen av enkäten successivt senarelades, vilket i hög grad påverkade inflödet av svar till den preliminära redovisningen. Andra orsaker bedöms ha varit dels att ett stort utvecklingsarbete bedrevs under perioden 1990-92 som innebar att resurser överfördes från bortfallsuppföljningen till utvecklingsarbetet, dels att organisationsförändringen ägde rum under 1992. Dessa förmodanden stöds av att bortfallsmåttet för den preliminära redovisningen minskade kraftigt från 1992 till 1993, då omorganisationen var genomförd och utvecklingsarbetet minskat i intensitet. Ett mer relevant bortfallsmått är dock det som avser den definitiva redovisningen, vilket under hela 90-talet har legat stabilt på omkring fem procent. Notera att ingen preliminär redovisning av Industristatistiken görs fr.o.m. år 1995.

Diagram 4.5 Procentuella bortfallet i Industristatistiken 1985-1996.
 ([Vägt bortfallsmått [5]).

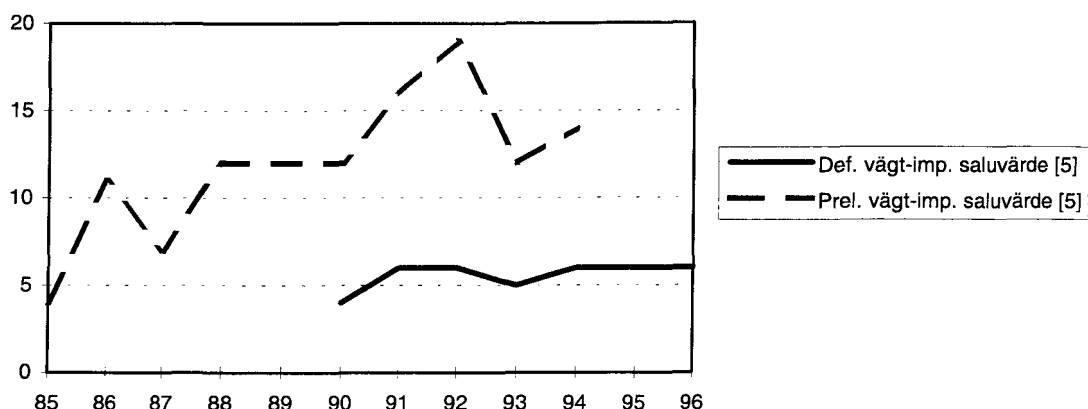
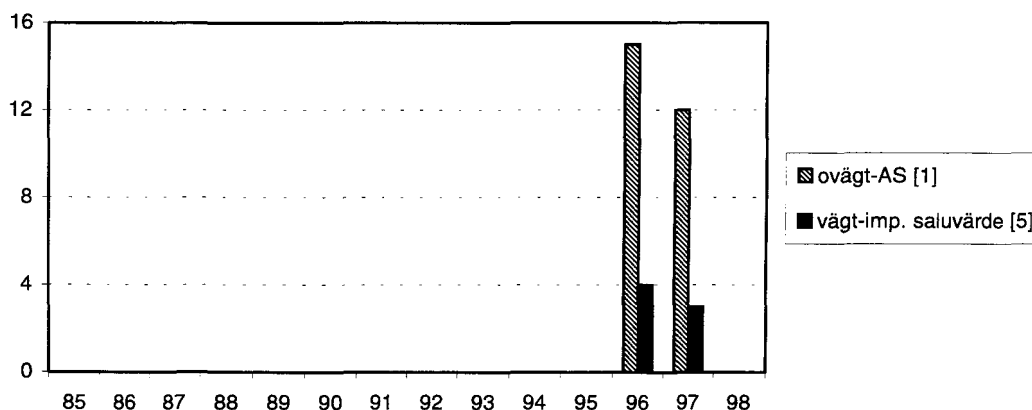

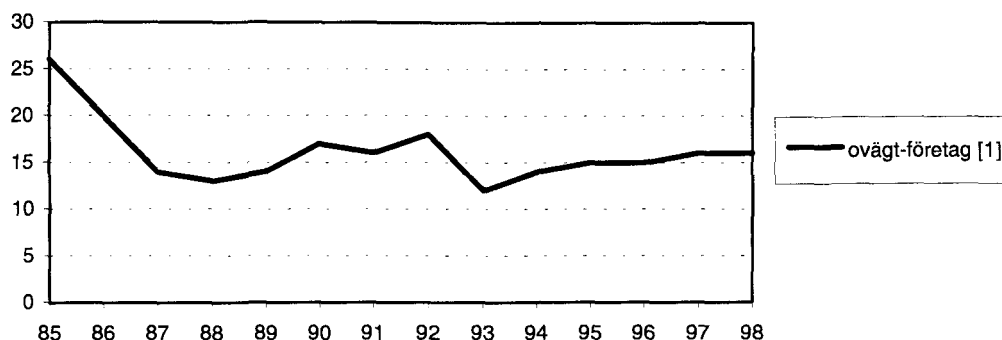
Diagram 4.6 Procentuella bortfallet i IVP 1996-1997. (Ovägt respektive vägt bortfallsmått [1] och [5]).

4.2.6 Investeringsenkäterna

Från att i början av 1980-talet ha legat på en hög nivå har Investeringsenkäternas bortfall fr.o.m. 1987 legat relativt stabilt kring 15 procent. Bortfallet minskade kraftigt undersökningsåret 1993 vilket förklaras av den nya strategi för bortfallsuppföljning som infördes. Den svaga ökning av bortfallet som kan noteras därefter bedöms bero på att tiden för bearbetning har måst kortats av för att klara kraven på tidigare redovisning av resultat till Nationalräkenskaperna och Konjunkturinstitutet.

Diagram 4.7. Procentuella bortfallet i Investeringssenkäterna 1985-1998. (Ovägt bortfallsmått [1]).

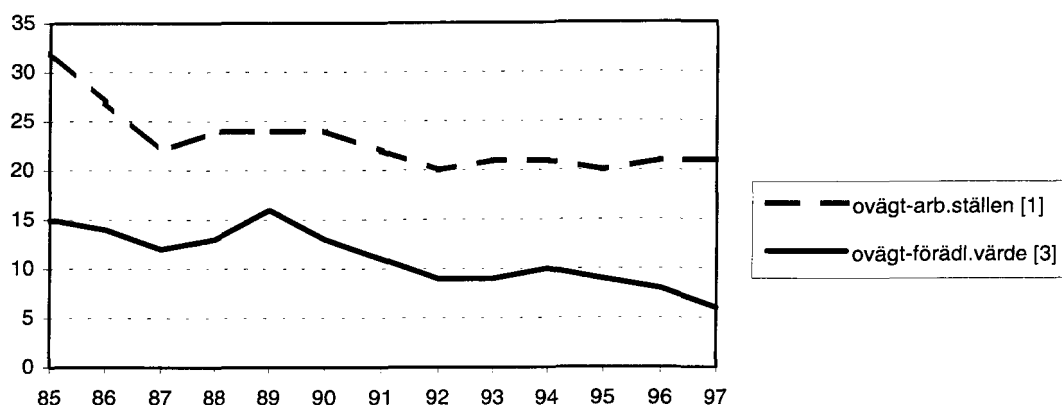
4.2.7 Kortperiodisk Industrienkät

Sedan januari 1998 har tre av avdelningens undersökningar samordnats till en undersökning, Kortperiodisk Industrienkät. De tre undersökningarna är Kapacitetsenkäten, Lagertypstatistiken och Leverans- och orderstatistiken. Undersökningen är månadsvis vad gäller leveranser, order och produktion samt kvartalsvis vad gäller kapacitetsutnyttjande och lager. I samband med samordningen har verksamheten vid programmet omorganiserats och ett nytt produktionssystem byggts upp. Detta har inneburit att relevanta bortfallsmått inte kan redovisas för 1998. Nedan redovisas därför bortfallsutvecklingen för de ingående undersökningarna före samordningen.

4.2.8 Kapacitetsenkäten

Inför den årliga urvalsdragningen i SAMU-systemet (det system för samordnad urvalsdragning som används för den ekonomiska statistiken) till 1985 års undersökning, fattades beslut om att det nya urvalet skulle samordnas negativt med tidigare års urval. Detta ledde till att stora delar av urvalet byttes ut och många ovana uppgiftslämnare tillkom, vilket bedöms vara orsak till bortfallstoppen 1985. Från slutet av 1980-talet har bortfallet legat på en stabil nivå, möjligen med en tendens till minskning under den senare delen av perioden. Detta bedöms bero på de nya rutiner för bortfallsuppföljning som infördes under 1995. I stället för att som tidigare endast sända ut skriftliga påminnelser görs nu en av påminnelserna per telefon. Telefonkontakterna har upplevts positivt av uppgiftslämnarna och bedöms av produktansvarig rent av ha bidragit till att uppgiftslämnarklimatet har förbättrats något.

Diagram 4.8. Procentuella bortfallet i Kapacitetsenkäten 1985-1997.(Ovägda bortfallsmått [1] och [3]):

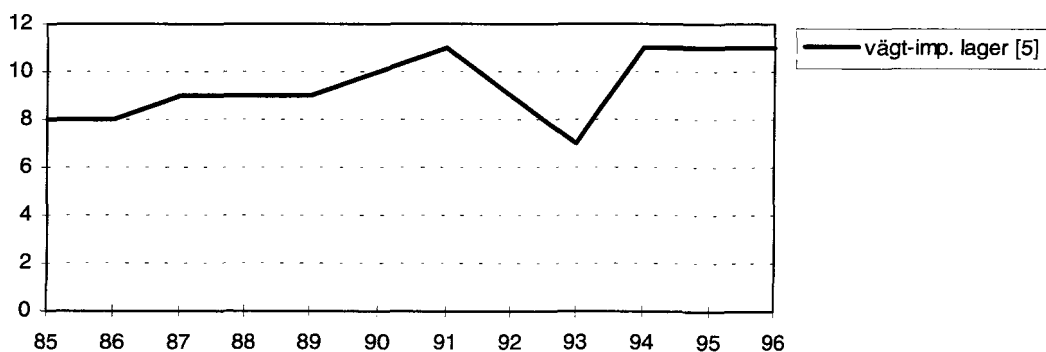

4.2.9 Lagertypstatistiken

Bortfallet i Lagertypstatistiken låg under första delen av 80-talet stabilt på 8 procent, för att sedan öka till som mest 11 procent. Det trendbrott som kunde anas för undersökningsåret 1993, då bortfallet sjönk till sin lägsta nivå någonsin, sju procent, har inte visat sig vara bestående. Det är värt att notera att 1993 års siffra beräknades på en del av urvalet, vilket innebär en ökad osäkerhet och försvarande av jämförbarheten.

En ny metod för att beräkna bortfallet har införts fr.o.m. 1997. Den ger helt andra resultat än tidigare och jämförelser är därför inte relevanta att göra. Bortfallet för 1997 redovisas ej här i Bortfallsbarometern.

Diagram 4.9 Procentuella bortfallet i Lagertypstatistiken 1985-1997.

4.2.10 Leverans- och orderstatistiken

Den kraftiga ökningen av bortfallet, som kulminerade på en nivå av 12 procent 1990, verkar nu vara definitivt bruten. Bortfallet har successivt minskat därefter och är nu nere på samma låga nivå som i mitten av 1980-talet. Minskningen är i första hand ett resultat av att mer resurser lagts på att öka svarsfrekvensen, och tyder inte direkt på ett förbättrat uppgiftslämnarklimat.

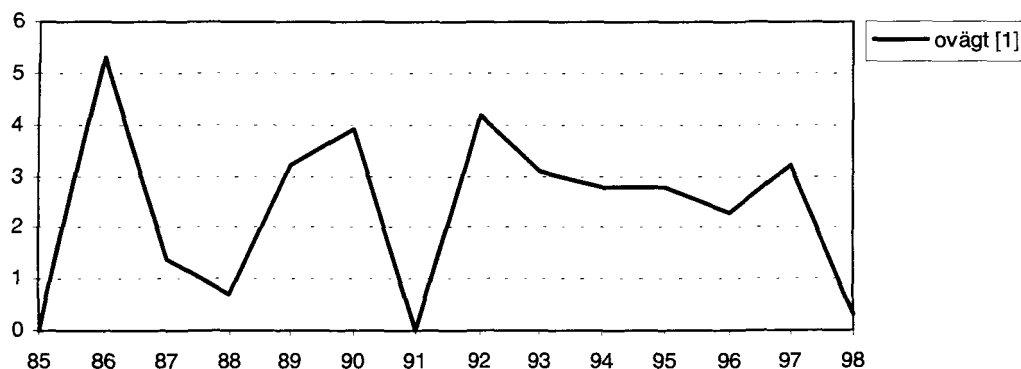
Diagram 4.10 Procentuella bortfallet i Leverans- och orderstatistiken 1985-1997. (Vägt bortfallsmått [5]).

4.2.11 Kreditmarknadsstatistiken

Kreditmarknadsstatistiken omfattar samtliga kommuner och landsting. Förändringar av blanketten har gjorts 1986 och 1989 vilket avspeglas i ett ökat bortfall, främst 1986. Bortfallet ligger genomgående för hela perioden på en låg nivå, och existerar överhuvudtaget inte för vissa tidpunkter. Det ska noteras att det för kreditmarknadsstatistiken genomgående är mindre kommuner som ingår i bortfallet. Detta gör att det totala bortfallsvärdet för finansiella tillgångar och skulder ofta är lägre än objektsbortfallet.

Diagram 4.11 Procentuella bortfallet i Kreditmarknadsstatistiken 1985-1998. (Ovägt bortfallsmått [1]).

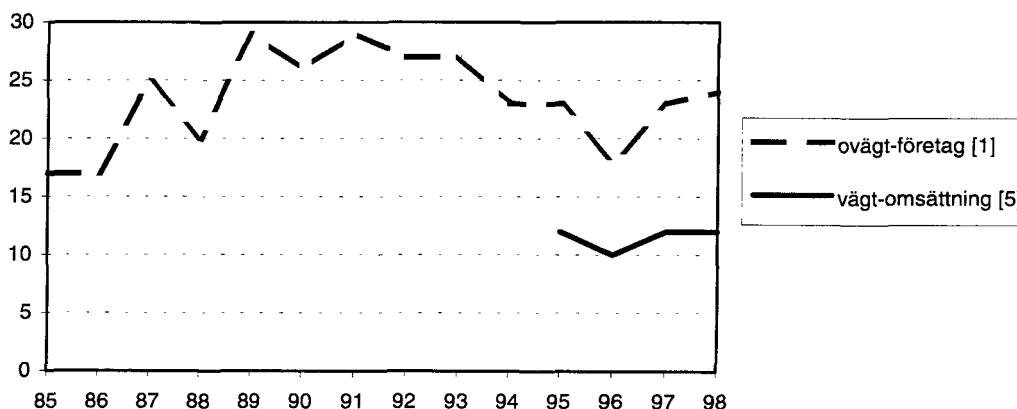

4.2.12 Omsättningsstatistiken

Omsättningsstatistiken uppvisar en uppåt- och nedåtgående bortfallskurva på relativt hög nivå. Den höga bortfallsnivån kan antas bero på att urvalet till stor del består av mindre företag, som har en lägre svarsbenägenhet. Den ökning av bortfallet som kunde noteras mellan 1986 och 1991 verkar ha brutits under den senare delen av perioden, då bortfallet

minskat betydligt. Framför allt kan en stor nedgång i bortfallet, för måttet *ovägt på objektsnivå*, noteras under 1996. Detta hänförs till en utökad satsning på bortfallsuppföljning via telefon, framför allt i början av undersökningsåret. Detta görs under antagande att om företagen väl svarat en gång, så ökar sannolikheten att de ska svara även fortsättningsvis, vilket har visat sig vara en lyckad ansats. Ytterligare en bidragande orsak kan vara det förbättrade uppgiftslämnarklimat som noterats av produktansvarig. Ökningen 1997 kan förklaras av ett utökad urval och en förändrad urvalsallokering, vilket ledde till ovanligt många nya, ovana uppgiftslämnare i urvalet. En ytterligare urvalsökning genomfördes för 1998, vilken även den kan ha haft en negativ påverkan på bortfallet. Från 1995 och framåt redovisas även ett vägt bortfallsmått, som ligger relativt stadigt på drygt 10 %. Att det vägda måttet inte påverkas av urvalsökningarna på samma sätt som det ovägda kan förklaras av att urvalsökningen skett bland de mindre, urvalsundersökta, företagen, som generellt sett har en högre bortfallsnivå.

Diagram 4.12 Procentuella bortfallet i Omsättningsstatistiken 1985-1998.

4.2.13 Prognosenkäterna

Augustienkäten och novemberenkäten är fr.o.m. 1996 flyttade till maj och september. Detta kan vara en bidragande orsak till det höga bortfallet under 1996, då det är dessa perioder som redovisar den kraftigaste ökningen av bortfallet.

Den kraftiga nedgången i bortfallet för 1997 beror på att undersökningen numera endast omfattar kommuner med mer än 30.000 invånare, vilket innebär att urvalet minskat från 288 till ca. 80, och att mer resurser finns tillgängliga för bortfallsuppföljning.

Diagram 4.13 Procentuella bortfallet i Prognosenkäterna 1986-1998.

4.3 Sammanfattning

Utvecklingen av bortfallet i undersökningar på ES-avdelningen kan studeras i bilaga 2. Bilden av bortfallsutvecklingen är splittrad med både ökning och minskningar i bortfallsfrekvenserna. Sammanfattningsvis är det dock en viss tendens till ökning i bortfallet, även om tendensen är svag. Mer alarmerande är att flera undersökningar rapporterar ett försämrat uppgiftslämnarklimat. Att det inte tydligt avspeglas i bortfallsnivåerna kan innebära att större resurser än tidigare läggs på bortfallsuppföljning. Bortfallsnivån är en viktig kvalitetsindikator och det bör försöka hållas så lågt som möjligt. Ökade insatser för att driva in bortfallet måste dock ställas mot andra kvalitetshöjande åtgärder när resurser ska prioriteras. Förändringar i datainsamlingen och av rutinerna för *hur* bortfallsuppföljningen ska gå till kan dock göras utan resurstillskott och till viss del ske med ganska enkla medel.

Jämförelser av bortfallsnivåer bör normalt sett inte göras mellan olika undersökningar, p.g.a. de skilda situationer som gäller. Faktorer som påverkar bortfallet, och därmed jämförbarheten, är t. ex. vilka sektorer som undersöks, urvalets fördelning på objektsstorlek, undersökningens innehåll, samt vilket bortfallsmått som redovisas. Något förenklat kan sägas att ovägda mått på objektsnivå ger en indikation på hur datainsamlingsprocessen fungerat. De vägda måtten ger däremot en mer direkt bild av vilken ytterligare risk för osäkerhet bortfallet tillför undersökningen, framför allt ur bias-synpunkt.

Sammantaget kan sägas att bortfallet på ES-avdelningen ligger på hög nivå för ett flertal undersökningar. Förutom att bortfallet är varianshöjande är risken för bias uppenbar. Åtgärder bör därför vidtas för att bortfallsnivån inte ska öka ytterligare och med sikte på att minska bortfallet i framtiden.

5 UNDERSÖKNINGAR VID MR-AVDELNINGEN

5.1 Inledning

Avdelningen för Miljö- och Regionalstatistik (MR) består efter omorganisationen numera av tio statistikprogram. De är följande:

- *Miljö*
- *Regional planering och naturresurser*
- *Regional uppdragsverksamhet*
- *Lantbrukets struktur*
- *Lantbruksekonomi*
- *Skörd och fiske*
- *Byggande och bebyggelse*
- *Energi*
- *Transporter*
- *Trafikanter och turism.*

Syftet med denna rapport är att redovisa bortfallet för stora och mer betydande undersökningar inom respektive program där bortfallet är särskilt intressant att mäta. Undersökningarna skiljer sig åt när det gäller undersökningsmetod, uppgiftslämnare och urvalsförfarande. Somliga är totalundersökningar och andra urvalsundersökningar. En del undersökningar är dessutom belagda med uppgiftslämnarplikt. Tanken är att undersöka huruvida de olika faktorerna har någon större inverkan på bortfallsutvecklingen för de olika undersökningarna.

Rapporten bygger till stor del på en enkät som skickats ut till respektive undersöknings produktansvarig. Resultatet redovisas med diagram och kommentarer angående eventuella förändringar i uppgiftslämnarklimat, uppgiftslämnarbörda och allmänna förändringar av undersökningen från föregående år. Därefter följer kortare analyser av bortfallet om vad eventuella skillnader från tidigare år kan tänkas bero på. Slutligen följer i avsnitt 5.3 sammanfattande slutsatser och kommentarer om bortfallet. För respektive undersökning finns dessutom mer faktauppgifter i bilaga 3.

Nedanstående tabell visar vilka undersökningar från MR-avdelningen som har tagits med i årets Bortfallsbarometer samt vilket program som producerar statistiken.

Tabell 5.1 Undersökningar på MR-avdelningen ingående i årets Bortfallsbarometer.

Undersökning	Ansvarigt program
De Objektiva skördeuppskattningarna(OS) - Urval för mat- och fabrikspotatis	Lantbrukets struktur
Skördeuppskattningarnas intervjuundersökning - Urval för spannmål, oljeväxter och ärter	Lantbrukets struktur
Jordbruksekonomiska undersökningen	Lantbrukets ekonomi
Resvaneundersökningen	Trafikanter och turism
Inrikes trafik med svenska lastbilar	Transporter
Utrikes trafik med svenska lastbilar	Transporter
Energistatistik för flerbostadshus	Energi
Energistatistik för småhus	Energi
Energistatistik för servicelokaler	Energi

5.2 Bortfallsutvecklingen vid avdelningen

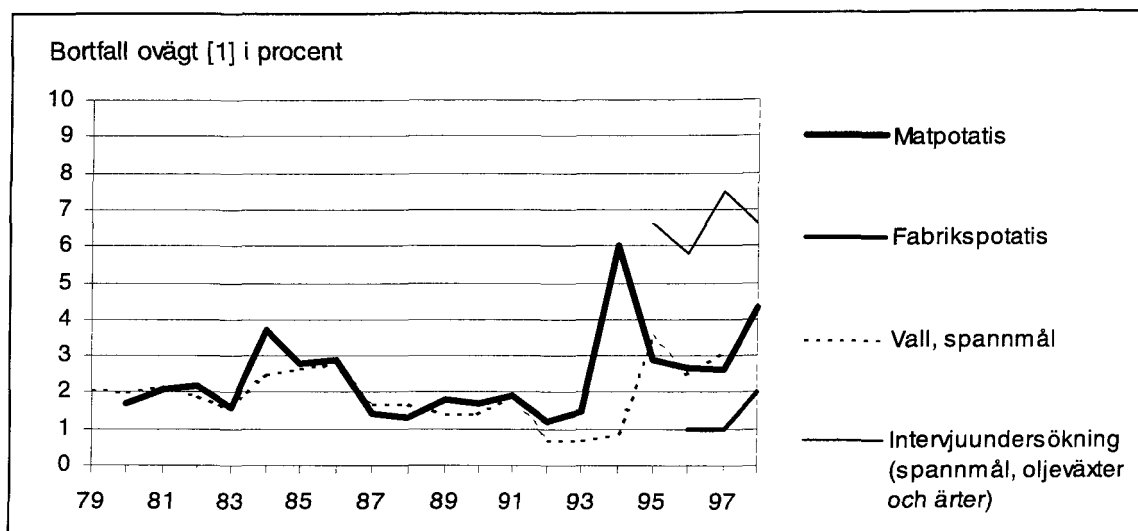
I detta avsnitt redovisas bortfallsutvecklingen för respektive undersökning med tidsserier och diagram för att underlätta jämförelser över tiden. Samtliga medtagna undersökningar för respektive program visas i samma diagram. Detta möjliggör jämförelser av bortfallsutvecklingen för undersökningar från samma program varvid eventuella likheter och trender kan upptäckas. Siffran inom [] anger vilket bortfallsmått (se bilaga 1) som avses.

5.2.1 Lantbrukets struktur

Vid en första anblick av ovanstående diagram ser man ganska snart för både undersökningen avseende matpotatis och vall och spannmål en tydlig ökning av bortfallsnivån från och med 1993. Från att tidigare ha legat på en relativt konstant bortfallsnivå nådde de båda undersökningarna kring denna tidpunkt sina absolut högsta nivåer.

Från och med år 1998 har undersökningen "De objektiva skördeuppskattningarna (vall och spannmål)" upphört. Vad gäller "Skördeuppskattningarnas intervjuundersökning (spannmål, oljeväxter och ärter)" har bortfallet minskat från 7,5 procent 1997 till 6,6 procent 1998. En förklaring till detta kan ligga i att uppgiftslämnarbördan har minskat till följd av att man genomfört ett metodbyte. Från att tidigare genomfört en objektiv skördeuppskattning (besök) genomförs nu en ren intervjuundersökning.

Diagram 5.1 Bortfallsutvecklingen för urval i de Objektiva skördeuppskattningarna (OS) och Skördeuppskattningarnas intervjuundersökning (spannmål, oljeväxter och ärter).

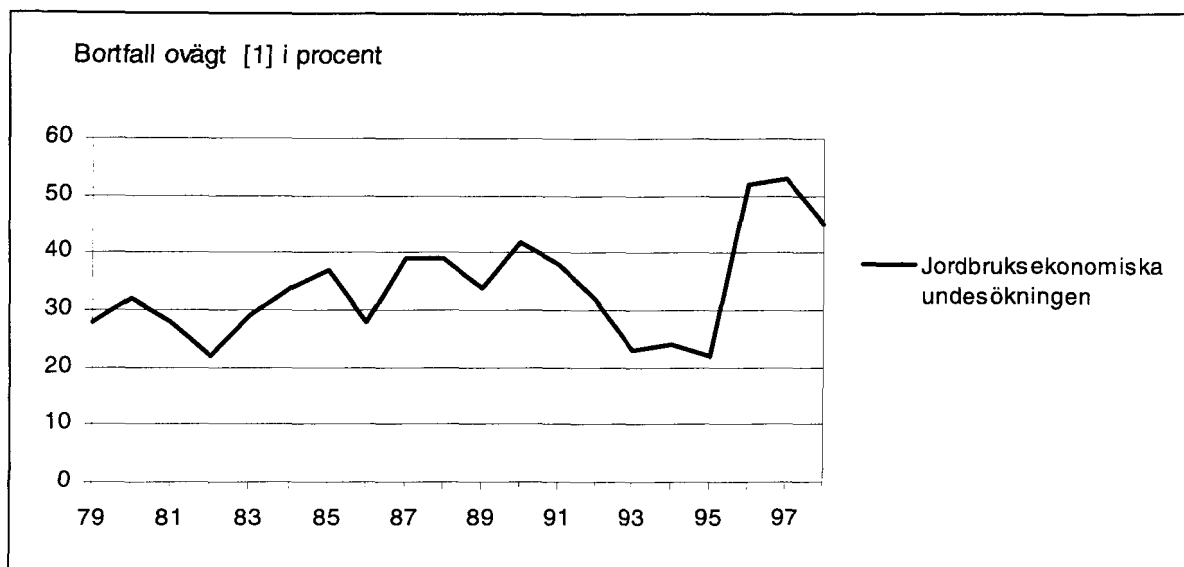

Undersökningen avseende matpotatis har sedan 1995 uppvisat en svag nedåtgående trend vad gäller bortfallsnivån. För undersökningen avseende 1998 är dock trenden bruten, bortfallet har ökat relativt kraftigt till sin högsta nivå sedan toppnoteringen 1995. Produktionsansvariga upplever det som att uppgiftslämnarklimatet blivit sämre och menar att det finns en tendens till organiserad vägran. För att få ner bortfallet till sin normala nivå har åtgärder vidtagits i form av kontakter med Potatisodlarnas Riksförbund (SPOR). Om detta gett någon effekt på svarsfrekvensen återstår att se vid nästa års undersökning.

5.2.2 Lantbrukets ekonomi

Den jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) uppvisar från och med 1996 en kraftig ökning av bortfallet, samma år började man imputera för bortfallet genom att ersätta bortfallsobjekten med uppgifter från liknande objekt. Bortfallet i årets undersökning tyder på ett trendbrott, en minskning av bortfallet med 8 procentenheter. En reservation bör dock göras för denna siffra eftersom den är preliminär och den slutliga bortfallssiffran tas fram först under hösten 1999. I ett försök att minska bortfallet efter rekordnoteringen 1997 (53 procent) har åtgärder vidtagits under året speciellt har man börjat informera uppgiftslämnarna om vikten av undersökningens användning med tonvikt på EU:s behov.

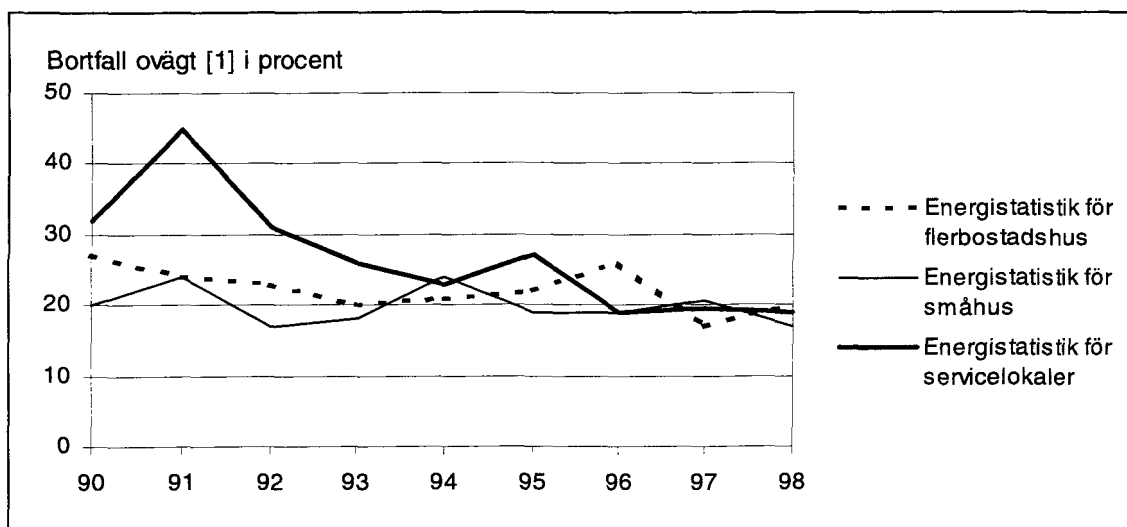
Diagram 5.2 Bortfallsutvecklingen för Jordbruksekonomiska undersökningen .

5.2.3 Energi

Undersökningen "Energistatistik för servicelokaler" har sedan 1996 haft ett relativt konstant bortfall på omkring 19 procent. Att bortfallet inte varierar desto mer över tiden torde kunna ha sin förklaring i att undersökningen från och med undersökningsåret 1993 är belagd med uppgiftslämnarplikt. Undersökningen "Energistatistik för småhus" har minskat med nära fyra procentenheter jämfört med året tidigare. En förklaring till detta kan vara att en extra skriftlig påminnelse skickades ut, vilket ledde till färre telefonintervjuer. Slutligen kan nämnas att undersökningen "Energistatistik för flerbostadshus" har en bortfallsökning på tre procentenheter jämfört med 1997, då undersökningen hade sitt lägsta bortfall under 1990-talet. Detta kan ej förklaras med hjälp av några förändringar i uppgiftslämnarbördan eller dylikt utan det återstår att se om det rör sig om en tillfällighet, eller om bortfallet fortsätter att öka.

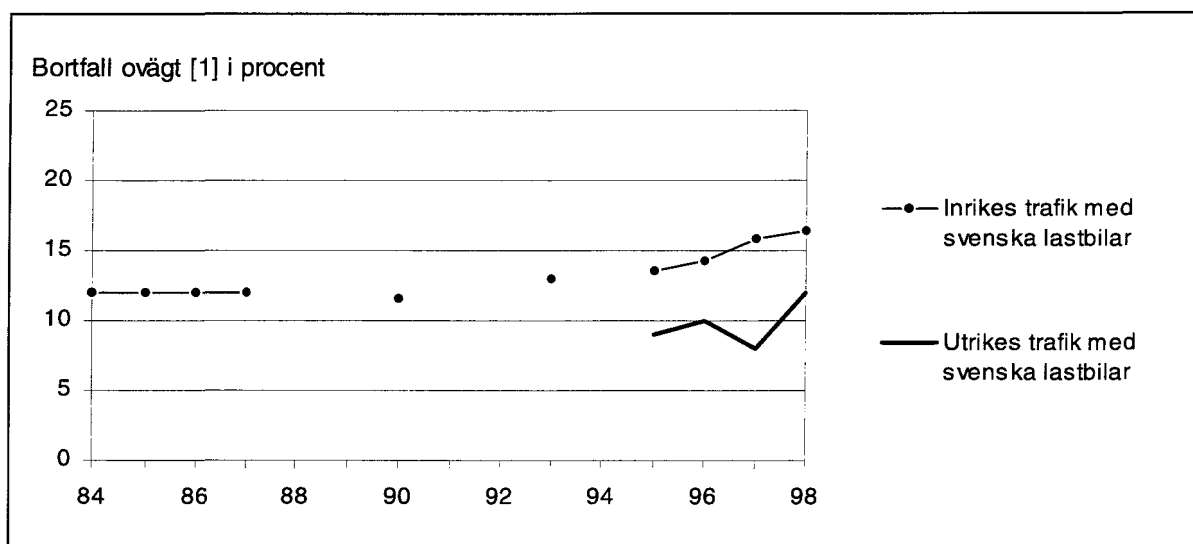
Diagram 5.3 Bortfallsutvecklingen för energistatistik för Småhus, Flerbostadshus samt Servicelokaler.

5.2.4 Transporter

"Inrikes trafik med svenska lastbilar" som genomförs kvartalsvis och som är belagd med uppgiftslämnarplikt har sedan 1990-talets början visat på en stadig uppåtgående bortfallstrend, om än svagt lutande. Från att år 1990 haft ett bortfall på 11,5 procent är undersökningen avseende år 1998 nu uppe i ett bortfall på 16,5 procent. Vad gäller åtgärder för att minska bortfallet har inga sådana genomförts under 1998. "Utrikes trafik med svenska lastbilar" uppvisar för undersökningen avseende 1998 upp sin hittills högsta bortfallsnotering, med en ökning från föregående år på fyra procentenheter. Denna ökning tycks ej kunna förklaras med hjälp av förändringar i uppgiftslämnarbörda eller dylikt då produktansvarig upplever det som om att både uppgiftslämnarbörda och uppgiftslämnarklimat är oförändrat från föregående års undersökning.

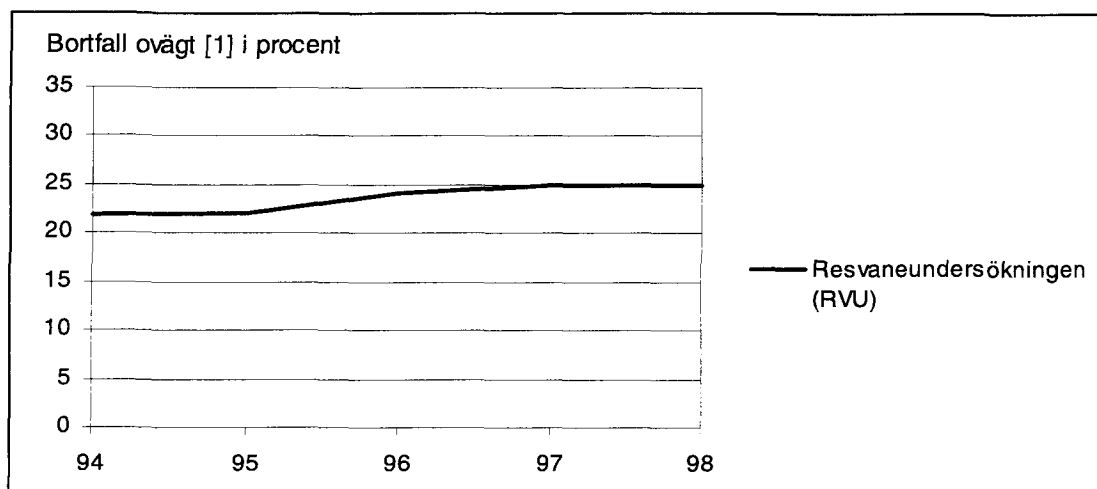
Diagram 5.4 Bortfallsutvecklingen för Inrikes transporter med svenska lastbilar samt Utrikes trafik med svenska lastbilar.

Det finns nu planer på en ny undersökning från och med år 2000, där de två undersökningarna "Inrikes- och utrikes trafik med svenska lastbilar" planeras att slås ihop till en gemensam undersökning. Vilken effekt detta kan komma att få på bortfallet i framtiden återstår att se.

Resvaneundersökningen genomförs under åren 1994-1998. Bortfallsnivån har under hela perioden legat relativt konstant mellan 20-25 procent. En speciell studie av effekterna av förlängd fältarbetsperiod i RVU genomfördes under perioden april-juni 1997. Detta gav utöver de 73 procent som svarade inom ordinarie fältarbetsperiod ytterligare 4 procents svar. Resultaten av denna studie redovisas i sin helhet i Statistisk Rapport M/TRAF 1997:1. Produktansvarig upplever det som om att både uppgiftslämnarbörda och uppgiftslämnarklimat är oförändrat jämfört med tidigare år. Dock har under 1998 särskilda åtgärder vidtagits för att minska bortfallet genom utökad spärning av uppgiftslämnare.

Diagram 5.5 Bortfallsutvecklingen för Resvaneundersökningen (RVU).

5.3 Sammanfattning

Att studera objektsbortfallet ger vissa indikationer på kvaliteten i en undersökning. I tidigare avsnitt har beskrivits hur bortfallet ser ut för olika undersökningar vid olika program. Det förekommer stor variation i bortfallet även inom respektive program. Sammanfattningsvis kan sägas att de undersökningar där uppgiftslämnarplikt föreligger har ett bortfall i intervallet 12-20 procent, motsvarande bortfallsintervall var 8-20 procent år 1997. Detta innebär att den övre gränsen minskat något för 1998, men också att den nedre gränsen ökat med fyra procentenheter.

Intressant att notera är att de undersökningar som tagits med från statistikprogrammet *Transporter* alla uppvisar en ökning av bortfallet från föregående undersökningsår. Den största ökningen uppvisar undersökningen *Utrikes trafik med svenska lastbilar*. Detta är anmärkningsvärt eftersom undersökningen är belagd med uppgiftslämnarplikt och att både skriftliga påminnelser och telefonuppföljning sker. Om detta är en tillfällighet eller ej är det intressant att följa upp i nästa års Bortfallsbarometer.

Vad gäller övriga statistikprogram finns ingen generell trend ses för bortfallsutvecklingen. Då undersökningarna förändras över tiden både vad gäller uppgiftslämnarbördan och metod, bör man ha i åtanke att det inte är enkelt att tolka innebörden av bortfallsutvecklingen i en undersökning över tiden.

BORTFALLSMÅTT.

Följande bortfallsmått förekommer hos de produkter som rapporten tar upp. Måtten tillåts i det övergripande GD-beslutet om beräkning och redovisning av bortfall, se U-avdelningen (1989).

För beskrivning av bortfallsmåtten krävs följande beteckningar:

N = antalet objekt i rampopulationen

n = antalet objekt i urvalet

n_s = antalet svarande objekt i urvalet

n_b = antalet bortfallna objekt i urvalet

y = värde på undersökningsvariabeln

x = värde på hjälpvariabeln

z = imputerat värde

h = stratumnummer ($1, 2, \dots, h, \dots, H$)

i = objektnummer.

- *Bortfallsfrekvens i procent på objektsnivå:* Antalet bortfallsobjekt dividerat med totala antalet utvalda objekt.

$$[1] \quad \frac{\sum_{h=1}^H n_{hb}}{\sum_{h=1}^H n_h} \cdot 100$$

där n_{hb} är antalet bortfallsobjekt per stratum.

Detta är det enklaste bortfallsmåttet och kan användas både vid urvals- och totalundersökningar. Måttet är *ovägt* och tar inte hänsyn till olika urvalssannolikheter. Om objekten i en undersökning har olika relativ betydelse är det nödvändigt att komplettera med ett *vägt* bortfallsmått.

- *Vägd bortfallsfrekvens i procent på objektsnivå:* Antalet bortfallsobjekt, uppräknat med uppräkningsfaktorer, dividerat med totala antalet objekt.

$$[2] \quad \frac{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \cdot n_{hb}}{\sum_{h=1}^H N_h} \cdot 100$$

Detta är ett antalsvägt bortfallsmått där hänsyn tas till varierande urvalssannolikhet mellan strata.

- *Bortfallsprocent ovägd enligt hjälpvariabel.* Bortfallsobjektens summerade värden för hjälpvariabeln dividerat med motsvarande summa för alla utvalda objekt.

$$[3] \quad \frac{\sum_{i \in b} x_i}{\sum_{i \in s+b} x_i} \cdot 100$$

- *Vägd bortfallsfrekvens i procent enligt hjälpvariabeln.* Bortfallsobjektens värden enligt hjälpvariabeln, uppräknade med uppräkningsfaktorer, dividerat med samtliga utvalda objekt uppräknade för hjälpvariabeln.

$$[4] \quad \frac{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \sum_{i=1}^{n_{hb}} x_{hi}}{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \sum_{i=1}^{n_h} x_{hi}} \cdot 100$$

Detta är ett storleksvägt bortfallsmått. Täljaren är en skattning av den värdesumma för x -variabeln (t.ex. antal anställda eller åkerareal) som skulle ha fallit bort vid en totalundersökning och nämnaren är en skattning av populationens värdesumma för x -variabeln.

- *Vägd bortfallsfrekvens i procent enligt bortfallsbehandling (imputering).* Bortfallsobjektens påförda värden enligt bortfallsbehandling, uppräknade med uppräkningsfaktorer, dividerat med totalskattningen.

$$[5] \quad \frac{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \sum_{i=1}^{n_{hb}} z_{hi}}{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \left(\sum_{i=1}^{n_{hb}} z_{hi} + \sum_{i=1}^{n_{hs}} y_{hi} \right)} \cdot 100$$

Något förenklat kan sägas att ovägd mått på objektsnivå ger en indikation på hur datainsamlingsprocessen fungerat. De vägd måtten ger däremot en mer direkt bild av vilken ytterligare risk för osäkerhet bortfallet tillför undersökningen, framför allt ur bias-synpunkt. Vägd mått kan vara antalsvägd eller storleksvägd.

För mer information om bortfallsmåtten 1-5 hänvisas till F-meddelande 1989:8. Alla utom mått 3 finns även med i Japac m.fl (1997).

- Vägdbortfallsberäkning vid individurval med subsampling i bortfallet.

$$[6] \quad P_b^* = \frac{\sum_{h=1}^H \hat{N}_{hb}^*}{\sum_{h=1}^H \hat{N}_h^*}$$

där

$$\hat{N}_h^* = \frac{N_h''}{n_h'} \left(n_{he} + \frac{n_{ht}'}{r_{ht}'} \cdot \frac{r_{hts}' + r_{htb}'}{r_{hts}'} \cdot r_{hts} \right)$$

och

$$\hat{N}_{hb}^* = \frac{N_h''}{n_h'} \cdot \frac{n_{ht}'}{r_{ht}'} \cdot \frac{r_{hts}'}{r_{hts}'} \cdot r_{htb}'$$

samt

N_h'' = bruttopopulationen, stratum h

n_h' = urvalet exklusive sk RTB-missar, stratum h

n_{he} = enkätsvarare exkl. övertäckning i enkätfasen, stratum h

n_{ht}' = enkätbortfall, stratum h

r_{ht}' = telefonurvalet (subsamplet) exkl. identifierad övertäckning före telefonarbetet, stratum h

r_{hts}' = telefonsvarare, stratum h

r_{htb}' = telefonbortfall, stratum h

r_{hts} = telefonsvarare exkl. övertäckning identifierad vid telefonarbetet, stratum h

För mer information om bortfallsmåttet [6] hänvisas till "Andersson D.: Vikter och bestämning av objektbortfallets storlek, I/UK, SCB, 84-08-15." som ger en sammanställning av formler.

- Bortfallsberäkning vid individurval med subsampling i bortfallet.

$$[7] \quad \frac{n_t}{n'} \cdot \frac{r_{tb}}{r_t'}$$

där

n' = urvalet exklusive identifierad övertäckning

n_i = enkätbortfall exklusive identifierad övertäckning

r'_i = telefonurvalet (subsamplet) exkl. identifierad övertäckning

r_{ib} = telefonbortfall exklusive identifierad övertäckning

TABELLER.**AM-avdelningen****Tabell 1a. AKU. Indirekta intervjuer. Bortfall efter orsak och kön.
Ovägt årsgenomsnitt i procent.**

År	Indirekt intervju	Bortfall			Bortfall	
		Avböjd medverkan	Ej anträffade	Total	Män	Kvinnor
1980	11,0	3,6	3,0	6,7	7,3	6,0
1981	12,0	3,2	2,8	6,1	6,8	5,3
1982	12,0	2,8	2,9	5,8	6,6	5,0
1983	12,0	2,8	2,9	5,8	6,5	5,2
1984	10,0	3,3	3,1	6,5	7,2	5,9
1985	10,0	3,5	3,7	7,4	8,1	6,7
1986	8,0	5,2	4,6	10,1	11,2	9,0
1987	3,0	5,1	5,4	11,0	12,1	9,9
1988	3,5	5,0	5,5	10,8	11,8	9,8
1989	3,2	4,8	6,4	11,7	12,8	10,5
1990	2,8	5,1	6,5	12,0	13,4	10,7
1991	2,8	5,5	7,7	13,6	15,1	12,1
1992	2,9	5,2	8,3	13,8	15,4	12,1
1993	2,7	4,7	7,4	12,3	14,0	10,6
1994	2,6	4,9	7,6	12,8	14,3	11,3
1995	2,6	5,0	7,7	13,1	14,7	11,4
1996	3,0	5,0	7,3	12,6	14,5	10,6
1997	2,9	4,8	8,2	13,4	15,3	11,3
1998	3,2	5,1	8,3	13,7	15,6	11,8

Tabell 1b. AKU - Bortfall efter ålder. Övägt årsgenomsnitt i procent.

År	16-24	25-34	35-64	65-74	Totalt
1980	5,2	6,9	7,1	6,5	6,7
1981	4,5	6,5	6,5	5,8	6,1
1982	4,2	6,5	6,1	5,5	5,8
1983	4,3	6,6	6,0	6,4	5,8
1984	4,9	7,0	6,9	7,0	6,5
1985	5,5	7,9	7,8	8,1	7,4
1986	8,1	11,1	10,5	(1)	10,1
1987	9,4	12,4	11,0	-	11,0
1988	9,3	12,0	10,9	-	10,8
1989	10,5	13,0	11,5	-	11,7
1990	10,7	13,3	12,1	-	12,0
1991	12,2	14,9	13,6	-	13,6
1992	12,3	15,1	13,8	-	13,8
1993	10,6	13,7	12,3	-	12,3
1994	10,7	14,1	13,0	-	12,8
1995	10,8	13,9	13,4	-	13,1
1996	9,8	13,9	13,1	-	12,6
1997	11,1	14,2	13,7	-	13,4
1998	11,3	14,9	14,0	-	13,7

(1) Fr o m 1986 består målpopulationen av individer i åldrarna 16-64.

AM-avdelningen

Tabell 1c. AKU - Bortfall för olika geografiska områden efter orsak. Övägt årsgenomsnitt i procent.

År	Stockholm			Göteborg			Malmö			Övr riket		
	Avböjt med-verkan	Ej anträff	Totalt	Avböjt med-verkan	Ej anträff	Totalt	Avböjt med-verkan	Ej anträff	Totalt	Avböjt med-verkan	Ej anträff	Totalt
1980	5,5	7,7	13,5	5,1	7,1	12,3	4,0	7,1	11,2	3,3	2,3	5,7
1981	5,1	7,5	12,9	4,0	6,4	10,6	4,0	6,3	10,4	3,0	2,1	5,2
1982	4,6	7,6	12,5	3,5	7,1	10,8	3,4	7,3	10,8	2,6	2,3	5,0
1983	4,3	7,7	12,1	3,8	6,9	10,5	3,3	7,1	10,5	2,6	2,3	5,0
1984	4,7	7,9	12,9	5,0	5,9	11,2	4,8	7,2	12,3	3,0	2,5	5,6
1985	5,8	8,9	15,1	5,4	7,4	13,0	5,5	7,6	13,4	3,4	2,8	6,3
1986	8,4	10,1	19,0	6,1	7,1	13,6	6,6	9,5	16,3	4,7	3,7	8,7
1987	8,3	12,1	21,3	5,6	8,8	15,1	7,3	9,2	16,9	4,6	4,4	9,5
1988	8,1	14,7	23,3	5,9	9,4	15,7	7,4	9,1	16,9	4,5	4,3	9,2
1989	7,3	14,9	22,7	5,8	9,9	16,2	6,6	10,2	17,1	4,5	5,3	10,2
1990	7,9	13,4	21,9	6,2	9,7	16,5	5,8	12,8	19,0	4,8	5,4	10,6
1991	8,0	15,6	24,2	6,2	12,0	18,6	6,6	12,9	19,8	5,2	6,5	12,2
1992	7,2	14,6	22,2	5,9	12,8	19,1	6,2	14,7	21,5	4,9	7,2	12,5
1993	6,6	14,0	20,9	5,7	10,0	15,9	5,7	12,9	19,3	4,4	6,4	11,1
1994	6,4	14,7	21,3	5,8	11,2	17,4	5,9	12,2	19,0	4,7	6,5	11,5
1995	6,1	15,0	21,5	5,8	10,9	16,9	6,1	13,0	19,8	4,8	6,7	11,8
1996	6,1	12,9	19,3	6,4	11,0	17,5	5,6	12,9	18,8	4,7	6,6	11,4
1997	5,5	15,0	20,8	6,0	12,9	19,3	5,7	12,9	19,2	4,7	7,1	12,0
1998	6,4	17,4	24,3	5,9	12,7	19,0	6,8	12,0	19,2	4,9	6,9	12,1

AM-avdelningen

Tabell 2a. Arbetsmiljöundersökningen. Fullständig redovisning inklusive AKU-bortfallet. Övägt enligt bortfallsmått [1].

År	Bortfall i %	1989	1991	1993	1995	1997
Ord. AKU		8	10	12*	13*	14*
(Extra bortfall -89)		3				
{Övertäckning}		{4}	{3}	{3}	{2}	{2}
Extra telefonintervju		14 { 3	15 { 4,9	14 { 4,8	20 { 6	21 { 7
Postenkät		11	10,5	9,6	14	14
Totalt		25	25	26	33	35

*) Totalt bortfall i AKU. Fr. o. m. 1993 finns ingen bortfallsberäkning bland sysselsatta.

Tabell 2b. Arbetsmiljöundersökningen. Ordinarie redovisning exklusive AKU-bortfallet . 1989 - 1997. Övägt enligt bortfallsmått [1].

År	Bortfall i %	1989	1991	1993	1995	1997
Ordinarie AKU		8	10	12*	13*	14*
Ext. tel.intervju/AMI		4	6	6	7	9
Postenkät/AMI		17	18	17	24	26

*) Totalt bortfall i AKU. Fr. o. m. 1993 finns ingen bortfallsberäkning bland sysselsatta.

Tabell 2c. Arbetsmiljöundersökningen. Vägrare i procent av bortfall för respektive grupp i ordinarie redovisningen exklusive AKU-bortfall 1989 - 1997. Övägt enligt bortfallsmått [1].

År	Bortfall i %	1989	1991	1993	1995	1997
Ext. tel.intervju/AMI		5	30	48	49	55
Postenkät/AMI		9	13	18	19	30
Totalt/AMI		8	18	28	28	39

Tabell 3. Personalutbildningsstatistik Övägt bortfall i procent.

Moment/År	1995:I	1995:II	1996:I	1996:II	1997:I	1997:II	1998:I	1998:II
Ordinarie AKU	16,0	12,4	11,4	11,0	13,7	11,5	14,0	12,7
Indirekta intervjuer	2,4	0,5	2,5	2,3	2,7	2,4	2,7	2,4
Personalutbildningsfrågor	2,8	3,3	4,6	1,6	1,1	1,2	1,7	2,4

AM-avdelningen

**Tabell 4. Gymnasieungdomars intresse för högre studier.
Ovägt bortfall i procent.**

1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99
23	21	21	22	23	28

**Tabell 5. Arbetskraftsbarometern.
Ovägt blankettbortfall i procent.**

1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
11	11	11	12	13	13	16	18

Tabell 6a. KSP Övägt bortfall i procent per kvartal 1989 - 1998.

Kvartal	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
1	13	11	10	9	8	8	7	6	6	7
2	12	10	10	8	8	9	8	6	5	7
3	9	9	8	7	7	7	6	4	4	7
4	9	8	8	8	8	6	5	5	5	5
Årsgenomsnitt	11	9	9	8	8	7	7	6	5	7

Tabell 6b. KSP Storleksvägt bortfall i procent per kvartal 1989 - 1998.

Kvartal	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
1	13	9	8	7	7	7	5	4	4	5
2	13	8	8	7	7	7	6	5	4	5
3	8	8	6	6	6	6	5	3	3	5
4	8	7	6	7	6	5	4	4	4	3
Årsgenomsnitt	11	8	7	7	7	6	5	4	4	4

**Tabell 6c. KSP Övägt och storleksvägt bortfall i procent efter arbetsställets SNI-kod.
Årsgenomsnitt 1997 - 1998.**

År	1997	1998	1997	1998
SNI-kod	Ovägt [1]	Ovägt [1]	Storleksvägt [4]	Storleksvägt [4]
A+B	8	10	6	8
C+D+E	4	5	2	3
F	7	6	5	5
G	4	8	4	6
I	4	5	4	5
J+K	5	6	3	4
M+N	6	5	6	5
H+O	7	7	7	6
Totalt	5	7	4	4

AM-avdelningen

Tabell 6d. KSP Ovägt bortfall [1] i procent efter arbetsställets storleksklass. Årsgenomsnitt 1989 - 1998.

Arbetsställets storleksklass	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	Storleks-klass	Antal anställda
1	11	12	12	11	11	12	11	7	6	9	1	1-4
2	12	12	11	10	11	10	9	8	6	9	2	5-9
3	12	11	9	10	9	7	8	7	5	7	3	10-19
4	11	9	9	8	8	6	6	6	5	5	4	20-49
5	10	8	7	8	5	5	4	4	4	4	5	50-99
6	9	5	5	4	4	4	2	1	0,3	0,3	6	100-199
7	10	5	3	2	1	2	1	0,1	0,1*	0,3	7*	200-499
8	9	2	3	2	2	2	0,2	0,1			8*	500-
Totalt	11	9	9	8	8	7	7	5	5	7	7	

*from 97: 200-

Tabell 7a. KLP: arbetare. Ovägt och storleksvägt bortfall per månad 1996 - 1998.

År	1996	1997	1998	1996	1997	1998
Månad	-----	Ovägt [1]	-----	-----	Storleksvägt [4]	-----
januari	7	7	7	2	3	2
februari	9	8	8	3	4	2
mars	8	9	9	2	3	3
april	9	9	10	3	3	3
maj	13	12	12	5	4	3
juni	11	11	10	4	4	3
juli	9	9	9	2	3	2
augusti	8	9	8	2	4	2
september	8	9	9	3	2	2
oktober	9	10	9	3	3	3
november	11	11	9	4	3	3
december	9	10	9	4	3	3
Totalt	9	9	9	4	3	3

Tabell 7b. KLP: arbetare. Ovägt och storleksvägt bortfall i procent efter företagets SNI-kod. Årsgenomsnitt 1996 - 1998.

Företagets SNI-kod / År	1996	1997	1998	1996	1997	1998
-----	Ovägt [1]	-----	-----	Storleksvägt [4]	-----	-----
C+D+E	9	9	9	3	3	2
F	12	14	12	5	6	6
G+H	14	14	14	5	5	3
I	10	10	10	2	3	2
J+K	4	4	3	2	3	1
M+N+O	8	7	6	9	7	6
Totalt	9	9	9	4	3	3

AM-avdelningen

Tabell 7c. KLP: tjänstemän. Ovägt och storlekswägt bortfall per månad 1996 - 1998.

Månad / År	1996	1997	1998	1996	1997	1998
	Ovägt [1]	Ovägt [1]	Ovägt [1]	Storlekswägt [4]	Storlekswägt [4]	Storlekswägt [4]
januari	7	7	7	3	3	2
februari	9	8	8	4	4	3
mars	8	9	9	3	4	3
april	9	9	9	3	4	3
maj	13	13	11	6	6	4
juni	11	10	9	4	4	4
juli	8	8	8	3	4	3
augusti	8	8	7	2	4	2
september	8	8	7	3	2	2
oktober	9	9	8	4	3	3
november	10	10	9	4	4	4
december	9	9	10	5	3	5
Totalt	9	9	9	4	4	3

Tabell 7d. KLP: tjänstemän. Ovägt och storlekswägt bortfall i procent efter företagets SNI-kod. Årsgenomsnitt 1996 - 1998.

Företagets SNI-kod / År	1996	1997	1998	1996	1997	1998
	Ovägt [1]	Ovägt [1]	Ovägt [1]	Storlekswägt [4]	Storlekswägt [4]	Storlekswägt [4]
C+D+E	9	8	8	3	3	3
F	12	12	10	5	6	5
G+H	14	12	11	5	5	4
I	10	10	10	2	3	3
J+K	4	6	6	2	4	2
M+N+O	8	10	9	9	10	8
Totalt	9	9	9	4	4	3

Tabell 8a. KLP-månad. Ovägt bortfall. 11-månaders genomsnitt (juli ingår ej) 1989 - 1995.

År	Ovägt[1]						
	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Genomsnitt 11 mån.	14	13	13	11	8	8	8

Tabell 8b. KLP-månad. Storlekswägt bortfall. 11-månaders genomsnitt (juli ingår ej). 1989 - 1995.

År	Storlekswägt [4]						
	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Genomsnitt, 11 mån.	7	6	6	4	3	3	4

AM-avdelningen

Tabell 9a. KLP-kvartal: arbetare. Ovägt och storleksvägt bortfall. Årsgenomsnitt 1991 - 1995.

År	Ovägt[1]					Storleksvägt[4]				
	1991	1992	1993	1994	1995	1991	1992	1993	1994	1995
Årsgenomsnitt	14	13	10	10	10	11	10	8	7	7

Tabell 9b. KLP-kvartal: tjänstemän. Ovägt och storleksvägt bortfall i procent. Årsgenomsnitt 1991 - 1995.

År	Ovägt[1]					Storleksvägt[4]				
	1991	1992	1993	1994	1995	1991	1992	1993	1994	1995
Årsgenomsnitt	12	12	9	8	8	12	9	7	6	6

Tabell 10a. Årliga strukturlönestatistiken 1997 för privat sektor. Ovägt bortfall enligt bortfallsmått [1] i bilaga 1.

SNI-kod / Bortfall i %	Arbetare	Tjänstemän
A+B	27	25
C	28	25
D	15	16
E	4	1
F	22	21
G	16	14
H	29	25
I	24	20
J	5	9
K	16	17
M	11	12
N	15	0
O	21	22
Totalt	18	17

Tabell 10b. Årliga strukturlönestatistiken 1994 - 1997 för privat sektor. Ovägt bortfall enligt bortfallsmått [1] i bilaga 1.

År / Bortfall i %	1994	1995	1996	1997
Arbetare	12	11	15	18
Tjänstemän	11	10	15	17

Obs! Då SM-publicering sker separat för arbetare och tjänstemän betraktas dessa som två undersökningar ingående i Årliga strukturlönestatistiken.

BV-avdelningen

Tabell 1. HIP - Bortfallets fördelning efter orsak. Ovägt årsgenomsnitt i procent.

År	Avböjd medverkan	Ej anträffad	Övrigt	Totalt
80	9.1	4.1	0.7	13.9
81	7.1	5.0	0.6	12.7
82	7.3	4.5	0.4	12.2
83	7.4	4.7	0.4	12.5
84	7.7	5.9	0.4	14.0
85	6.8	7.5	0.6	14.9
86	7.5	8.8	0.4	16.7
87	7.6	10.0	0.4	18.0
88	7.9	10.7	0.4	19.0
89	7.5	10.5	0.4	18.4
90	7.9	10.5	0.5	18.9
91	7.2	11.6	0.5	19.3
92	7.0	14.1	0.5	21.6
93*	9.5	7.1	1.9	18.5
94	9.5	8.9	0.2	18.6
95	11.4	8.8	1.7	21.9
96	13.1	12.2	1.5	26.8
97	11.2	11.3	1.9	24.4
98	12.1	12.0	2.0	26.1

*Anm. Fr. o. .m -93 görs HIP som tillägg till AKU, d.v.s. månadsvis

Tabell 2. HINK/HUND/HEK - Bortfallets fördelning efter orsak. Ovägt i procent.

Referens- år	Andel svar	Avböjd medverkan	Ej anträffad	Övrigt	Totalt
80	86.6	9.9	3.5	0.0	13.4
81	86.2	10.1	3.7	0.1	13.8
82	87.1	9.7	3.1	0.1	12.9
83	81.3	13.7	4.9	0.1	18.7
84	85.7	9.7	4.5	0.1	14.3
85	88.3	6.7	4.7	0.3	11.7
86	86.1	8.1	5.5	0.3	13.9
87	86.0	8.5	5.2	0.3	14.0
88	82.7	9.9	7.0	0.4	17.3
89	85.5	8.3	5.8	0.4	14.5
90	80.7	11.0	7.7	0.6	19.3
91	82.7	10.5	6.2	0.6	17.3
92	81.9	10.4	7.3	0.7	18.1
93*	79.2	11.0	8.6	0.8	20.8
94	79.3	10.2	8.5	2.2	20.9
95*	78.0	11.6	8.5	2.7	22.8
96	76.7	11.4	8.7	3.2	23.3
97**	72.2	12.7	12.0	3.1	27.8
98***	73.9	12.9	9.7	3.5	26.1

*Anm. Designförändring, d.v.s. HINK:s urval samordnades med BHU:s småhusundersökning

**Anm. Urvalssamordning mellan HINK:s och BHU:s hushållsdel

*** Anm. Prel. siffror

BV-avdelningen

Tabell 3a. ULF - bortfallets fördelning för åldersgruppen 16-74 år efter orsak och kön. Ovägt i procent.

År	Avböjd medverkan	Ej anträffad	Sjuk- dom	Inst- vård	Total	Män	Kvinnor
80	11.9	1.8	0.3	0.3	14.4	14.7	14.0
81	10.7	2.3	0.4	0.2	13.6	13.6	13.7
82	10.3	2.2	0.3	0.3	13.1	13.0	13.0
83	13.2	2.3	0.4	0.2	16.1	16.0	15.9
84	13.7	2.3	0.5	0.3	16.7	16.2	17.3
85	12.4	2.9	1.1	0.0	16.4	16.8	16.1
86	18.0	3.3	----	1.1	22.4	22.7	22.0
87	14.5	3.1	----	1.2	18.9	18.5	19.2
88	15.3	4.2	----	0.9	20.4	21.0	19.7
89	15.0	4.4	----	1.0	20.4	21.6	19.2
90	16.7	3.7	----	1.3	21.7	21.7	21.7
91	15.8	4.2	----	1.2	21.1	21.6	20.6
92	14.8	3.3	----	1.9	20.1	20.4	19.7
93	13.6	4.3	----	1.0	18.9	19.2	18.6
94	13.9	4.5	----	1.5	19.6	20.5	18.8
95	13.1	4.7	----	1.1	18.9	19.7	18.0
96	14.3	5.3	----	1.2	20.8	22.3	19.2
97	14.2	6.1	----	1.2	21.7	23.3	20.1
98	16.1	5.4	----	1.2	22.7	24.7	20.7

Tabell 3b. ULF - bortfallets fördelning efter åldersgrupper. Ovägt i procent.

År	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	Total 16-74	75-84
80	9.3	12.7	14.9	17.0	18.5	14.4	14.4	10.4
81	9.0	13.3	12.3	16.4	17.5	14.1	13.6	12.7
82	9.3	10.9	12.6	15.3	16.3	14.1	13.1	16.7
83	10.7	14.4	15.0	16.8	21.7	19.2	16.1	17.1
84	12.1	14.8	16.9	18.0	20.1	20.2	16.7	18.3
85	12.7	15.5	15.7	18.5	19.1	18.2	16.4	21.0
86	16.5	21.3	22.3	23.2	27.4	25.7	22.4	25.6
87	13.0	18.4	19.6	20.4	21.4	19.8	18.9	26.1
88	14.3	20.0	20.8	19.7	23.5	22.7	20.4	21.6
89	15.7	20.8	20.8	19.7	23.5	22.4	20.4	21.6
90	17.8	21.5	21.2	23.7	22.6	24.7	21.7	27.3
91	15.2	22.1	20.3	18.5	24.2	28.4	21.1	23.4
92	13.3	17.8	18.5	20.4	24.2	24.3	20.1	26.9
93	13.7	18.7	17.6	20.4	21.9	22.3	18.9	25.1
94	12.5	18.5	20.1	21.2	20.8	25.8	19.6	26.1
95	13.2	20.1	21.0	18.0	19.2	22.0	18.9	26.5
96	15.3	18.6	22.5	20.8	24.1	24.0	20.8	26.7
97	17.3	19.9	19.9	23.3	25.3	25.7	21.7	27.9
98	18.9	23.7	23.1	22.1	24.2	24.5	22.7	29.7

BV-avdelningen

Tabell 4. Svarande och bortfall i procent i Omnibusundersökningarna.

År	Svarande			Bortfall	
	Postenkät	Postenkät	Telefon	Totalt	(vägt)
	före påminnelse	efter påminnelse	Procent av suburvalet	(vägt)	
80/3	32	76	38	85	15
80/4	24	73	38	89	11
81/1	22	75	64	91	9
81/2	13	62	55	83	17
81/4	17	69	48	84	16
82/1	10	70	58	87	13
82/2	24	71	55	87	13
82/3	22	74	48	86	14
83/1	29	70	58	87	13
83/2	29	61	51	81	19
83/3	33	57	62	84	16
84/1	21	59	51	80	20
84/2	26	59	50	80	20
84/3	21	61	51	81	19
84/4	42	70	52	86	14
84/5	40	67	53	84	16
85/2	27	64	63	87	13
85/3	14	55	68	86	14
85/4	41	71	56	87	13
85/5	24	67	56	86	14
86/1	32	60	52	81	19
86/2	29	59	56	82	18
86/4	26	60	42	77	23
86/5	31	65	43	80	20
87/3	35	69	48	84	16
88/3	-	59	51	80	20
88/4	-	61	43	78	22
88/5	-	67	35	76	24
89/2	-	64	42	79	21
90/1	-	64	35	76	24
90/2	-	63	32	75	25
90/4	-	68	31	78	22
91/1+2	-	67	31	77	23
91/5	-	63	53	83	17
92/1	-	65	47	82	18
92/4	-	65	34	77	23
93/1+2	-	67	45	82	18
93/5	-	69	31	79	21
94/1		64	31	75	25
94/3		67	50	84	16
94/5		66	46	81	19
95/3		71	30	79	21
95/5		66	29	76	24
96/1		72	30	81	19
96/3		69	42	82	18
96/4		70	31	80	20
97/1		58	51	79	21
97/4		64	39	78	22
97/5		73	38	83	17
98/5		67	34	78	22

BV-avdelningen

Tabell 5. PSU - bortfallets fördelning efter orsak. Ovägt i procent.

År/mån	Avböjd medverkan	Ej anträffade	Sjuka	Totalt
80/5	7.0	3.5	2.6	13.1
80/11	7.0	3.2	1.9	12.1
81/5	7.0	4.1	2.1	12.3
82 *				
83				
84/5	7.2	6.0	1.8	15.0
84/11	7.8	4.4	2.2	14.4
85/5	8.3	5.5	2.1	15.9
85/11	8.5	4.9	2.4	15.8
86/5	10.1	5.9	2.3	18.3
86/11	10.7	4.6	3.2	18.5
87/5	10.0	5.2	2.9	18.1
87/11	9.7	5.2	2.9	17.8
88/2	9.1	4.9	2.8	16.8
88/5	8.7	7.1	2.6	18.4
88/11	9.3	5.8	2.3	17.4
89/5	8.8	7.0	2.3	18.1
89/11	8.1	6.1	2.4	16.6
90/5	8.1	6.3	2.4	16.8
90/11	7.6	5.6	2.5	15.7
91/5	8.0	9.7	2.3	20.0
91/11	8.5	7.3	2.5	18.3
92/5	7.8	8.8	2.5	19.1
92/11	7.8	8.7	2.4	18.9
93/5	8.1	9.8	2.6	20.5
93/11	7.9	8.8	2.3	19.0
94/5	7.7	9.6	2.4	19.7
94/11	7.7	8.7	2.6	19.0
95/5	7.8	10.4	2.8	21.0
95/11	8.1	8.8	2.9	19.8
96/5	8.3	10.6	2.8	21.7
96/11	8.1	10.1	3.2	21.4
97/5	8.3	11.7	3.2	23.2
97/11	8.5	10.0	3.1	21.6
98/5	8.8	11.0	3.3	23.1
98/11	10.2	9.9	3.4	23.5

* Undersökningen genomfördes ej under perioden 81/11-83/11

BV-avdelningen

Tabell 6. Nettourval, svar och bortfall i bokföringsundersökningar. Bortfallet efter orsak. Ovägt i procent.

År	Netto- urval	Svarande	Avböjd medverkan	Ej an- träffade	Övrigt bortfall	Totalt bortfall
HUT 85	6 004	72.7	23.4	2.3	1.6	27.3
HUT 88	5 999	62.8	32.0	2.6	2.6	37.2
HUT 92*	6 007	63.4	31.2	3.1	2.3	36.6
Utgiftsbar. 1995	2 007	64.1	26.9	6.0	3.0	35.9
Utgiftsbar. 1996	2 025	54.4	33.8	8.1	3.8	45.6
Utgiftsbar. 1997**						

* Fr.o. m. januari -95 görs Utgiftsbarometern (tidigare HUT) löpande fördelat på 26 delurval.

Prel. svarsfrekvens ca 75 %.

** Utgiftsbarometern 1997 avbröts på grund av för stort bortfall och 1998 gjordes ingen undersökning.

Tabell 7. IKU - Bortfall i procent.

Referensår	Allmännyttiga bostads- företag. Vägt bortfall 1)	Enskilda ägare och borättföreningar. Ovägt bortfall (objekt) 2)
1981	3.1	14.5
1982	4.1	13.9
1983	5.5	17.4
1984	5.8	18.4
1985	4.1	23.3
1986	3.8	23.1
1987	4.2	23.3
1988	3.0	19.8
1989	1.0	21.2
1990	3	21
1991	3	
1992	3	20
1993	3	21
1994	3	17
1995	3	19
1996	3	17
1997	3	20

1) Från och med 1990, bostadsyta (ovägt)

2) Genomfördes ej 1991

BV-avdelningen

Tabell 8. BHU och Bohyror i nyproduktion. Bortfall i procent.

Referensår	Hysesrättslägenheter. Vägt bortfall.	Bohyror m.m. i statsbe- lånade hus.Ovägt bortfall.
1981	5.6	0.0
1982	3.8	0.0
1983	2.8	0.0
1984	4.7	0.1
1985	3.2	0.4
1986	3.6	0.8
1987	3.7	4.1
1988	3.4	3.7
1989	4.4	8.3
1990	6.3	11.6
1991	5.2	10.3
1992	5.9	21.0
1993	4.9	18.2
1994	4.5	6.4
1995	4.6	6.0
1996	7.6	11.8
1997	5.0	11.8

Tabell 9 Kommunala folkbiblioteksstatistiken

Referenssår	Procent
86	0,35
87	0,71
88	0,71
89	0
90	0,35
91	0,35
92	0
93	1,05
94	0
95	0
96	0
97	0,35

ES-avdelningen

Tabell 1 Bortfall i procent

	Finans- statistiken- företag	Finans- statistiken- anställda	Finans- statistiken- omsättning	Industri- statistiken- Preliminär	Industri- statistiken- Definitiv	Investerings- enkäterna	Leverans- och order- statistiken
70	12	5					
71	15	6	5				
72	13	4	4				
73	14	5	5			12	
74	22	5	6			9	
75	19	6	6			14	
76	20	6	7			12	
77	18	6	5			16	
78	23	8	6			17	
79	19	6	5			22	
80	17	6	4			26	5
81	18	6	4	2		18	5
82	18	6	5	2		19	5
83	18	6	5	2		18	6
84	20	6	5	3		20	5
85	21	6	6	4		26	6
86	19	6	4	11		20	7
87	23	7	7	7		14	7
88	23	9	8	12		13	9
89	27	8	8	12		14	11
90	25	9	10	12	4	17	12
91	24	9	8	16	6	16	12
92	23	8	8	19	6	18	10
93	19	6	5	12	5	12	9
94	20	6	5	14	6	14	8
95	12	4	4		6	15	7
96	16	4	4		6	15	6
97						16	7
98						16	

Tabell 2 Bortfall i procent

	HKU- företag	FUTS- utl. tillg. och skulder	Kapacitets- enkäten- arbetsställen	Kapacitets- enkäten- förädl.värde	Lagertyp- statistiken	Omsättnings- statistiken - företag	Omsättnings- statistiken - omsättning
81					8		
82			22	12	8	37	
83	7	1	20	10	8	17	
84	8	6	20	9	8	17	
85	11	9	32	15	8	17	
86	10	6	27	14	8	17	
87	9	5	22	12	9	25	
88	8	2	24	13	9	20	
89	9	5	24	16	9	29	
90	8	5	24	13	10	26	
91	9	2	22	11	11	29	
92	7	3	20	9	9	27	
93	8	2	21	9	7	27	
94	9	3	21	10	11	23	
95	10	3	20	9	11	23	12
96	9	3	21	8	11	18	10
97	10	-	21	6		23	12
98	9					24	12

Tabell 3 Bortfall i procent

	Forskning och utveck- ling i företag	Industrins varu- produktion- saluvärde	Industrins varu- produktion- arbetsställe	Ekonomisk redog. för kyrkomm.	Prognos- enkäterna: Första	Prognos- enkäterna: Andra	Prognos- enkäterna: Tredje	Kredit- marknads- statistiken
81	11							
82	-							
83	9							
84	-							1,1
85	9							0,0
86	-				20	10	25	5,3
87	12				24	12	22	1,4
88	-				30	18	16	0,7
89	13			13,0	26	10	29	3,2
90	-			16,6	26	14	19	3,9
91	12			19,2	23	9	18	0,0
92	-			13,8	20	10	15	4,2
93	12			12,7	14	10	13	3,1
94	-			7,8	17	8	14	2,8
95	14			5,3	12	12	15	2,8
96		4	15	6,3	18	25	21	2,3
97	15	3	12	6,2	7	9	4	3,2
98					2	6	7	0,3

MR-avdelningen

Tabell 1

	De objektiva skördeuppskattningarna. Ovägt bortfall i procent.		Skördeuppskattningarnas intervjuundersökning. Ovägt bortfall i procent.	
	Vall och Spannmål	Spannmål, oljeväxter och ärter	Matpotatis	Fabrikspotatis
1980	2,0	1,7		
1981	2,2	2,1		
1982	1,9	2,2		
1983	1,6	1,6		
1984	2,5	3,7		
1985	2,7	2,8		
1986	2,8	2,9		
1987	1,7	1,4		
1988	1,7	1,3		
1989	1,4	1,8		
1990	1,4	1,7		
1991	1,9	1,9		
1992	0,7	1,2		
1993	0,7	1,5		
1994	0,9	6,0		
1995	2,9	2,9		6,6
1996	2,7	2,7	1,0	5,8
1997	3,1	2,6	1,0	7,5
1998	-	4,3	2,0	6,6

Tabell 2

År	Deklarations- undersökningen för jordbrukare. Vägt objektsbortfall i procent. ¹⁾ DU upphörde 1993.	Jordbruksekonomiska undersökningen. Övägt objektsbortfall i procent av nettourval för ny urvalsdel. ²⁾ Inget nytt urval gjordes. Avser andel som deltog 1993, men som avböjde 1994.
1979	6,5	28
1980	3,9	32
1981	4,5	28
1982	3,6	22
1983	3,3	29
1984	2,9	34
1985	2,7	36
1986	3,0	28
1987	3,0	31
1988	2,0	38
1989	1,4	34
1990	4,1	42
1991	- (ej framräknat)	38
1992	ca 3	31,6
1993	ca 3	23,0
1994	-	1,0 ²⁾
1995	-	22
1996	-	57
1997	- ¹⁾	45
1998		45

MR-avdelningen

Tabell 3

År	Resvane-undersökningen (RVU). Ovägt bortfall i procent.	Inrikes trafik med svenska lastbilar. Ovägt bortfall i procent	Utrikes trafik med svenska lastbilar. Ovägt bortfall i procent	Intäkter och kostnader för sjöfarten. Ovägt bortfall i procent
1984		12		
1985		12		
1986		12		
1987		12		
1988		-		
1989		-		15,1
1990		11,5		18,3
1991		-		20,2
1992		-		17,0
1993		13		16,6
1994	21,8	-		19
1995	22,1	14,1	9	16
1996	24,2	14,5	10	15
1997		16,0	8	
1998	25,0	16,5	12,0	

Tabell 4

År	Energistatistik för småhus. Ovägt bortfall i procent	Energistatistik för flerbostadshus. Ovägt bortfall i procent	Energistatistik för servicelokaler. Ovägt bortfall i procent.
1988			
1989			
1990	20	27	32
1991	24	24	45
1992	17	23	31
1993	18	20	26
1994	24	21	23
1995	19	22	27
1996	19	26	19
1997	20,6	17	19,5
1998	17	20	19

FAKTA OM UNDERSÖKNINGARNA

AM-avdelningen

Undersökningar vid AM - avdelningen	Arbetskraftsundersökningar - AKU	Arbetsmiljöundersökningen 1997	Arbetsorsakade besvär	Personalutbildningsstatistik	Högskolenyborjarsuppföljning 1998
Syfte	Beskriva aktuella sysselsättningsförhållanden och ge information om utvecklingen på arbetsmarknaden	Beskriva arbetsmiljöförhållanden	Beskriva arbetsorsakade besvär	Analysera typ och omfattning av utbildning som betalas av arbetsgivaren	Beskriva nybörjarnas bakgrund, studiemotiv, orsaker till uppehåll / avbrott i studierna
Bruttopopulation	Folkbokförda personer 16 - 64 år	Sysselsatta 16 - 64 år	Se AKU	Sysselsatta 16 - 64 år	Högskolenyborjare 1990 / 91 och 1995 / 96
Ram för urvalsdragning	RTB, kompletterad med uppgifter från SCBs sysselsättningsregister	Registret över totalbefolkningen, RTB	RTB	RTB	Universitets- och högskoleregistret
Uppgiftslämnare	Urvalspersoner (Indirekt intervju tillåtet under vissa restriktioner)	Urvalspersoner	Urvalspersoner	Urvalspersoner	Urvalspersoner
Bruttourval	Ca. 17 100 per månad	Ca. 15 000	Ca. 38 000	Ca. 14 000	16 886
Urvalsförfarande	Approximativt OSU, 192 strata Systematiskt urval inom strata	Se AKU	Se AKU	Se AKU	Stratifierat OSU
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	Ja 7/8 3 månader	-	-	Ja.; alla paneler i AKU utom den första och sista ingår normalt i personalutbildningsstatistiken.	Nej
Övertäckning	Ca. 0,2 % identifieras vid fältarbetet	Ca. 2,5 % identifieras vid intervju		Försumbar	2,4 %
Bortfallsmått	[1]	[1]	[1]	[1]	[1]
Uppgiftsskyldighet	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Uppgiftslämnarbörda - antal frågor - tidsåtgång (min)	1:a intervjun 2-8:e int. 20 - 25 10 - 15 Ca. 5 Ca. 3	Ca. 140 intervju ca. 10 enkät ca. 15	24 5 - 8	16 3	41 till nybörjare 90 / 91 och 43 till dito 95 / 96 Ca. 20
Bortfallsuppföljning	Nej	-Indirekt intervjuade söks för intervju -Tre påminnelseutskick, varav två med ny enkät	Nej	Nej	Brev- och kort-påminnelser Telefonintervjuer
Kompensation för bortfallet	Efterstratifiering med hjälpinformation från register	Efterstratifiering efter yrke och kön (45 strata) med AKU:s skattning av antal sysselsatta som hjälpinformation	Efterstratifiering efter yrke kön och ålder (132 strata) med AKUs skattning av antal sysselsatta som hjälpinformation	Se AKU!	Rak uppräknig
Metod för uppgiftsinsamling	Telefonintervju med DATI (Besöksintervju ca. 1 %)	Telefonintervju Postenkät	Telefonintervju	Telefonintervju	Postenkät
Vem gör insamlingen	SCB Intervju, SCB/I	SCB Intervju, SCB/I	SCB Intervju , SCB/I	SCB Intervju, SCB/I	AM/UA
Längd för insamlingsperiod	Ca. 1 månad	Fr. o. m. 1997 oktober, november Tidigare kvartal	Kvartal	Ca. 1 månad	4 månader
Frekvens	Månad	Vart annat år	Årlig	Varje halvår	Enstaka

AM-avdelningen

Undersökningar vid AM-avdelningen	<i>Inträdet på arbetsmarknaden 1998</i>	<i>Gymnasieungdomars intresse för högre studier</i>	<i>Kortperiodisk sysselsättningsstatistik för privat sektor (KSP)</i>	<i>Konjunkturstatisik, löner för privat sektor (KLP)</i>	<i>Löner och sysselsättning för arbetare inom industrin; KLP-månad 1989 - 1995</i>
Syfte	Beskriva inträdet på arbetsmarknaden vid olika tidpunkter efter avslutad utbildning	Visa hur ungdomars intresse för högre studier utvecklas	Redovisa sysselsättningsuppgifter med detaljerad branschuppdelning inom privat sektor	Visa löneutveckling för arbetare och tjänstemän inom privat sektor	Redovisa genomsnittliga timförtjänster inom industrin, SNI C och SNI D
Bruttopopulation	Avgångna från gymnasieskolan och examinerade från högskolan läsåret 1994/95	Elever som gick sista året på gymnasieskolans nationella program läsåret 1998/99	Arbetsställen med personal inom privat sektor	Företag SNI 2-9 med fler än 4 anställda	Företag med minst 5 anställda inom SNI C och SNI D
Ram för urvalsdragning	SCBs elevregister Högskoleregistret	SCBs elevregister	Centrala företags- och arbetsställe- registret (CFAR)	Centrala företags- och arbetsställe- registret (CFAR)	Centrala företags- och arbetsställe- registret (CFAR)
Uppgiftslämnare	Urvalspersoner	Urvalspersoner	Arbetsställen	Företag	Samtliga arbets- ställen inom utvalda företag
Bruttourval	13 075	3680	22 500	5014	2 403 företag med 5 161 arbetsställen
Urvalsförfarande	Stratifierat OSU	Stratifierat OSU	Stratifierat OSU efter bransch och storlek (antal anställda) SAMU	Stratifierat OSU efter bransch och storlek (antal anställda) SAMU	Stratifierat OSU efter bransch och storlek (antal anställda) SAMU
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	Nej	Nej	Ca. 20 % mellan år, dock samma urval inom år Kompletteringsurval vid halvårsskiftet	Ca. 20 % mellan år, dock samma urval inom år	Ja Ca. 20 % mellan år, dock samma urval inom år
Övertäckning	3 % i urvalet	1,5 % i urvalet	Ca. 5 % i urvalet	Arbetare 15 - 20 % Tj-män 10 - 15 % . Någon av kategorierna kan saknas på företaget	35 % på företags- nivå
Bortfallsmått	[1]	[1]	[1] och [4]	[1] och [4]	[1] och [4]
Uppgiftsskyldighet	Nej	Nej	Ja		Ja
Uppgiftslämnarböda - antal frågor - tidsåtgång (min)	63 25	26 Ca. 20	26 Beror på arbets- ställets storlek samt datorstöd	Maximalt 29 Beror på företags storlek samt datorstöd	14 Beror på företags storlek och rutiner
Bortfallsuppföljning	Påminnelsebrev Telefonpåminnelser	Påminnelsebrev	Påminnelsebrev Telefonpåminnelse	Telefonpåmin- nelse	Brev/kort- påminnelser Telefonpåminnelse
Kompensation för bortfallet	Rak uppräknig	Rak uppräknig	Rak uppräknig Imputering	Rak uppräknig Imputering	Rak uppräknig Imputering
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät	Postenkät	Postenkät	Postenkät	Postenkät
Vem gör insamlingen	AM/UA	AM/UA	AM/FS	AM/LA	AM/LS
Längd för insamlingsperiod	3 månader	9 veckor	Kvartal	Månad	Månad
Frekvens	Vart annat år	Årlig	Kvartal	Månad	Månad

AM-avdelningen

Undersökningar vid AM-avdelningen	<i>Kortperiodisk lönestatistik för privat sektor; KLP-kvartal 1989 - 1995</i>	<i>Sstrukturstatistik över löner 1997 inom privat sektor för 1. Arbetare 2. Tjänstemän</i>	<i>Arbetskraftsbarometern</i>
Syfte	Visa löneutveckling för arbetare och tjänstemän inom privat sektor	Belysa lönenivå, lönestruktur och löneutveckling med uppdelning efter kön, ålder, yrke, näringsgren, utbildning för 1. Arb. 2. Tjm. ; Privat sektor	Ge snabb och enkel information om arbetsmarknadsläget och utsikterna för olika utbildningsgrupper
Bruttopopulation	Företag SNI 2-9 med fler än 4 anställda	Företag i privat sektor med minst 1 anställd	Alla arbetsställen med minst 10 anställda samt med minst 2 anställda för aktuell utbildningsgrupp
Ram för urvalsdragning	Centrala företags- och arbetställe-registret (CFAR)	Centrala företags- och arbetsställe-registret (CFAR)	Regionala arbetsmarknadsregistret (RAMS) Utbildningsregistret Centrala företags- och arbetsställe-registret (CFAR)
Uppgiftslämnare	Företag	Samtliga arbetsställen i utvalda företag (redovisningen görs oftast på huvud-arbetsstället)	Personalansvarig på arbetsstället
Bruttourval	3 688	Ca. 8600 företag med ca. 33600 arbetsställen	7240 arbetsställen och totalt antal enkäter 11830 (ett och samma arbetsställe kan ingå i urvalet för flera utbildningsgrupper)
Urvalsförfarande	Stratifierat OSU efter bransch och storlek (antal anställda) SAMU	Stratifierat OSU efter bransch och storlek (antal anställda) SAMU	PPS-urval
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	Ca. 20 % mellan år, dock samma urval inom år	Nytt urval varje år (företag med minst 500 anställda totalund.) Mellan 2 år är det ca. 70 % av företagen som är gemensamma	Nej
Övertäckning	13 - 18 %	1. Arb. ca. 30 % av företagen 2. Tjm. ca. 25 % dito (det är en trend att kategorin arbetare övergår till att klassas som tjm.)	12 % av totalt antal enkäter (se Bruttopopulation samt Bruttourval)
Bortfallsmått	[1] och [4]	[1]	[1]
Uppgiftsskyldighet	Ja	Ja	Nej
Uppgiftslämnarbörda - antal frågor - tidsåtgång (min)	6 - 14	17 per anställd Beror på företagets storlek, rutiner samt datorstöd	1 - 5 per utbildningsgrupp Ca. 10
Bortfallsuppföljning	Brev/kort-påminnelser Telefonpåminnelse	Brev- och telefonpåminnelser Anmaning och vites-föreläggande	Tack- och påminnelsekort Påminnelse med enkät Påminnelse utan enkät Telefon till vissa större företag
Kompensation för bortfallet	Rak uppräknig	Rak uppräknig	Rak uppräknig
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät	Postenkät (rapportering via enkät, diskett eller magnetband)	Postenkät
Vem gör insamlingen	AM/LS	AM/LA med hjälp av 8 arbetsgivarorganisationer	AM/UA
Längd för insamlingsperiod	Kvartal	6 - 8 månader	2 månader
Frekvens	Kvartal	År lig	Årlig
		1998 års undersökningar pågår fortfarande	

BV-avdelningen

Undersökningar vid BV - avdelningen	<i>Hushållens inköpsplaner - HIP</i>	<i>Hushållens ekonomi - HEK (tidigare HINK/HUND)</i>	<i>Utgiftsbarometern (t o m -92 HUT) (1999)</i>
Syfte	Belysa hushållens förväntningar om den ekonomiska utvecklingen	Belysa inkomst- fördelnings-, förmögen- hetsfördelnings-, arbets- marknads- och boendepolitiska frågor	Belysa konsum- tionsstandarden hos olika hushålls-grupper
Bruttopopulation	Folkbokförd befolkning 16 år och äldre	Folkbokförd befolkning 18 år och äldre	Folkbokförd befolkning 0-74 år
Ram för urvalsdragning	Registret över total- befolkningen, RTB, samt SCB:s sysselsättnings- register	RTB, FTR	RTB
Uppgiftslämnare	Urvalspersonen	Urvalspersonen (indirekt intervju tillåtet)	Hushållsmedlemmar
Bruttourval	ca 2 200/mån	ca 13 500	ca 3 000
Urvalsförfarande	192 strata efter hushållets tax. nettoinkomst, systematiskt urval inom strata (appr. OSU)	Stratifierat OSU	Systematiskt urval (approx. OSU)
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	Nej	Ja 50 % 1 år	Nej
Övertäckning	Ca 5%, identifieras	Ca 2%, identifieras vid urvalsdragningen	Ca 2,0%
Bortfallsmått	[1]	[1] (approx. vägt)	[1] (självvägt mått på individnivå)
Uppgiftsskyldighet	Nej	Nej	Nej
Uppgiftslämnarinsats - antal frågor	Ca 30	Ca 50	5 frågor + bokföring + enkät
- tidsåtgång (min)	Ca 7	Ca 20	Ca 150
Bortfallsuppföljning	Nej	Nej	Nej
Kompensation för bortfallet	Efterstratifiering med hjälpinfo från register	Kompensationsvägning Rak uppräknings	Efterstratifiering med hjälpinfo från register
Metod för uppgiftsinsamling	Telefonintervju	Telefonintervju (DATI)	Postenkät och bokföring
Vem gör insamlingen	SCB/I	SCB/I	SCB/I
Längd för insamlingsperiod	Ca 1 mån	Ca 3 mån	2 veckor
Frekvens	Månad	Årligen	Årligen (fr o m -95) Avbrott 97 och 98

BV-avdelningen

Undersökningar vid BV - avdelningen	<i>Undersökning om levnadsförhållanden - ULF</i>	<i>Partisymptatiundersökning - PSU</i>	<i>Omnibusundersökningar</i>	<i>Kommunala folkbibliotek</i>
Syfte	Belysa välfärdens fördelning i befolkningen	Belysa partisymptatiernas fördelning i väljarkåren	Varierar	Belysa kommunernas verksamhet på biblioteksområdet
Bruttopopulation	Folkbokförd befolkning 16-84 år	Svenska medborgare, folkbokförda 18 år och äldre	Folkbokförd befolkning 18-74 år	Kommunala folkbibliotek
Ram för urvalsdragning	Registret över totalbefolkningen, RTB	RTB	Registret över totalbefolkningen (RTB)	Samtliga kommuner
Uppgiftslämnare	Urvalspersonen (indirekt intervju kan förekomma)	Urvalspersonen	Urvalspersonen	Kontaktperson på kommunens huvudbibliotek
Bruttourval	7 600	ca 9 300	1 200	288
Urvalsförfarande	Systematiskt urval (appr. OSU)	Systematiskt urval (appr. OSU)	OSU	Totalundersökning
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	Fr.o.m. 1986 ca 40% 8 år	Ja 2/3 6 mån	Nej	-
Övertäckning	Ca 1%	Ett fåtal emigranter	<1,0%	Nej
Bortfallsmått	[1] (approx. vägt)	[1]	[7] (antalsvägt mått)	[1]
Uppgiftsskyldighet	Nej	Nej	Nej	Nej
Uppgiftslämnarinsats - antal frågor - tidsåtgång (min)	Ca 200 Ca 70	Ca 20 Ca 10	Varierar	ca 100 60-120
Bortfallsuppföljning	Ja	Nej	Telefonintervju av ett suburval i bortfallet	Ja, två skriftliga påminnelser + telefonkontakt
Kompensation görs för bortfallet	Efterstratifiering	Nej, efterstratifiering för vissa skattningar	Nej	Imputering
Metod för uppgiftsinsamling	Besöksintervju (tel. int. vid bortfallsuppföljning)	Telefonintervju	Enkät med telefonuppföljning	Postenkät
Vem gör insamlingen	SCB/I	SCB/I	SCB/I, BV/ENK	BV/KOM
Längd för insamlingsperiod	ca 1 år	Ca 2,5 veckor	1-2 månader	2 månader exkl. uppföljningstid (4 mån.)
Frekvens	Årligen	Halvår	Varierar	Årligen

BV-avdelningen

Undersökningar vid BV - avdelningen	Bostads- och hyresundersökningen - BHU (hyresdelen)	Intäcks- och kostnads- undersökningen - IKU	Bostadshyror i nyproduktion
Syfte	Belysa hyresnivåer och hyresförändringar	Kartlägga fastighetsägarens intäkter och kostnader, reparation, om- och tillbyggnad av flerbostadshus	Visa hyror/ avgifter/ insatser för nyproducerade lägenheter
Bruttopopulation	Hyrda bostadslägenheter	Fastigheter taxerade som hyreshusenheter (flerbostadshus)	Bostadslägenheter i flerbostadshus samt bostadsrätts- och hyreslägenheter i småhus
Ram för urvalsdragning	Folk- och bostadsräkningen (FOB), Bostadsbyggnadsstatistik	FTR	Bostadsbyggnadsstatistikens samordningsregister
Uppgiftslämnare	Fastighetsägare/ förvaltare	Fastighetsägare/ förvaltare	Byggherrar
Bruttourval	13 000 - 16 000	4 600	450
Urvalsförfarande	Stratifierat urval	Stratifierat urval och totalundersökning	Totalundersökning
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	-
Övertäckning	Ca 2-3 %	Ca 7 %	Ca 5 %
Bortfallsmått	[2]	[1]	[1]
Uppgiftsskyldighet	Ja	Ja	Ja
Uppgiftslämnar- insats - antal frågor - tidsåtgång (min)	14 frågor/blankett 10 min/blankett 60min/uppg.lämnare	Varierar beroende på blankett (4 olika blanketter)	5 Ca 15
Bortfallsuppföljning	Nej	Brevpåminnelse	Telefonpåminnelse, brevpåminnelse
Kompensation för bortfallet	Imputering, kompensationsvägn. efterstratifiering	Kompensations-vägning (privata bostadsrätter)	Kompensations- vägning
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät, telefonintervju, ADB-register	Postenkät, elektronisk enkät	Postenkät
Vem gör insamlingen	BV/BO	BV/BO, SABO	BV/BO
Längd för insamlingsperiod	5 mån	6 mån	2 mån
Frekvens	Årligen	Årligen	Årligen

ES-avdelningen

Undersökningar vid ES -avdelningen	Finansstatistiken/ Företagsstatistiken	Forskning och utveckling inom företagssektorn	Handelskrediter utlandet, (HKU)	Industristatistiken	Industrins varuproduktion
Syfte	Belysa kapitalstruktur och ekonomisk aktivitet	Belysa omfattningen av resursanvändning för forskning och utv. Inom företagssektorn.	Belysa företagens handelskrediter gentemot utlandet	Belysa industriproduktionen i Sverige. Bransch och varudata.	Belysa industriproduktionen i Sverige. Varudata.
Bruttopopulation	Sektor 21,22,23,41	Sektor 21, exklusive SNI 70. Företag med ≥50 anställda	Samtliga företag med utländska handelskrediter	Alla AS till industriföretag (SNI 10-37), samt industriella AS till icke-industriföretag	Alla AS till industriföretag (SNI 10-37), samt industriella AS till icke-industriföretag
Ram för urvalsdragning	CFAR	Finansstatistiken	Skapad efter bearbetning av export- och importdata	CFAR	CFAR
Uppgiftslämnare	Företag	Företag	Icke finansiella företag	Företag / Arbetsställen	Företag/Arbetsställen
Bruttourval	Ca 469 000	Ca 4 200	Ca 500	Ca 8 500	Ca 6 000
Urvalsförfarande	Totalundersökning	Stratifierat urval efter bransch/storlek	Stratifierat OSU	Totalundersökn. för Företag ≥10 anst. Övr. skattas	Totalundersökn. För Företag ≥20 anställda.
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-		Ja 20% av urvalsundersökta företag	-	-
Övertäckning	Marginell	Marginell	Marginell	Marginell	Marginell
Bortfallsmått	[2] och [4]	[1]	[1] och [4]	[5]	[1] och [5]
Uppgiftsskyldighet	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja
Uppgiftslämnarinsats - antal frågor - tidsåtgång (min)	Varierar beroende på bokslutets komplexitet, dock <400 frågor (för 5100 företag)	Ca 220 frågor för de större företagen och ca 90 för de mindre	8 Ca 30	Ca 75 Ca 30	Ca 20 Ca 120
Bortfallsuppföljning	Post- och telefonpåminnelse	Post- och telefonpåminnelse	Post- och telefonpåminnelse	Post- och telefonpåminnelse	Post- och telefonpåminnelse
Kompensation för bortfallet	Framskrivning och rak uppräknings	Framskrivning, hjälpinformation och medel värdesimput.	Imputerings med hjälpinformation	Framskrivning och rak uppräknings	Framskrivning och hjälpinformation
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät för 5100 företag. SRU för 463 900	Postenkät	Postenkät	Postenkät, Schablonskattning	Postenkät
Vem gör insamlingen	ES/TN, ES/IN	BV/ENK	ES/FM	ES/IN	ES/IN
Längd för insamlingsperiod	Febr - nov	April-november	Kvartal	mars-november	mars-augusti
Frekvens	Årlig	Vartannat år	Kvartal	Årlig	Årlig

ES-avdelningen

Undersökningar vid ES - avdelningen	Kapacitetenskäten	Lagertypstatistiken	Leverans- och orderstatistiken	Omsättningsstatistiken
Syfte	Belysa produktionskapacitetens utnyttjande inom den totala industrin	Skatta lagerförändringar i industrin, SNI C och D	Skatta förändringen av industrins leveranser och ordergång	Utgöra underlag för NR, privat konsumtion och produktionsberäkningar
Bruttopopulation	Industriföretag i Sverige med ≥ 10 anställda	Företag inom industrin, SNI 10 - 37 med ≥ 10 anställda	Företag inom industrin, SNI 10 - 37 med ≥ 10 anställda	Företag inom SNI 50-52, 55, 71, 72, 74, 90, 92 och 93 med omsättning ≥ 200 tkr
Ram för urvalsdragning	CFAR	Industriföretag i CFAR	Industriföretag i CFAR	CFAR
Uppgiftslämnare	Arbetsställe	Företag	Företag	Företag
Bruttourval	Cirka 2 500 anläggningar	Cirka 2 250	Cirka 2 250	Cirka 8 000
Urvalsförfarande	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	-	-
Övertäckning	Liten	Nedlagda, fusionerade företag i begr. omfattning	Nedlagda, fusionerade företag i begr. omfattning	Ca 4%
Bortfallsmått	[1] och [3]	[5]	[5]	[1] och [5]
Uppgiftsskyldighet	Ja	Ja	Ja	Ja
Uppgiftslämnarinsats - antal frågor - tidsåtgång (min)	11 Cirka 10	8 Cirka 30	6 Cirka 30	1 Cirka 10
Bortfallsuppföljning	Post- och telefonpåminnelse	Post- och telefonpåminnelse	Post- och telefonpåminnelse	Post- och telefonpåminnelse
Kompensation för bortfallet	Nej	Framskrivning och rak uppräknig.	Framskrivning och imp. Med hjälp-information.	Framskrivning och rak uppräknig.
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät	Postenkät	Postenkät	Postenkät och TDE
Vem gör insamlingen	ES/IU	ES/IU	ES/IU	ES/TN
Längd för insamlingsperiod	Kvartal	Cirka 4 veckor	Cirka 4 veckor	1 månad
Frekvens	Kvartal	Kvartal	Månad	Månad/ kvartal

ES-avdelningen

Undersökningar vid ES - avdelningen	Ekonomisk redogörelse för kyrkokommuner, (KYBOK)	Inkomst- och utgiftsprognoserna	Kreditmarknadsstatistiken	Investeringsenkäterna
Syfte	Kartlägga den kyrkokommunala ekonomin på lokal-, regional- och riksnivå	Beskriva kommunernas utgifter, inkomster och investeringar, fördelade på vissa centrala poster som används i NR:s och KI:s beräkningsmodeller	Presentera statistik över kommunernas och landstingens finansiella tillgångar, låneskulder samt deras förändring över tiden	Belysa investeringsutvecklingen, såväl verkställda som planerade investeringar
Bruttopopulation	Kyrkokommuner	Kommuner som har $\geq 30\ 000$ invånare	Samtliga kommuner och landsting	Industriföretag med ≥ 20 anställda
Ram för urvalsdragning	Egen ram	Egen ram	Egen ram	CFAR
Uppgiftslämnare	Ekonomiansvariga på respektive kyrkokommun	Kommuner	Kommuner och landsting	Kontaktperson på företag
Bruttourval	935	77	289 + 20	Ca 2 500
Urvalsförfarande	Totalundersökning	Totalundersökning	Totalundersökning 1 gång/år. Urvalsundersökning 3 ggr/år. Innefattar kommuner med mer än 20 000 invånare.	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	-	-
Övertäckning	Nej	Nej	Nej	Nedlagda, fusionerade företag i begr. omfattning
Bortfallsmått	[1]	[1]	[1]	[1]
Uppgiftsskyldighet	Ja	Nej	Ja	Ja, för verkställda investeringar
Uppgiftslämnarinsats - antal frågor - tidsåtgång (min)	cirka 289 1 500	20-60 30-120	72 ca 120	24 Ca 30
Bortfallsuppföljning	Två skriftliga påminnelser+ telefon	Post- och telefonpåminnelse	Ja, skriftlig påminnelse + telefon	Post- och telefonpåminnelse
Kompensation för bortfallet	Imputering med hjälpinformation (skatteintäkter)	Imputering med räkenskapssammandrag	Framskrivning	Imputering med tidigare uppgifter+ rak uppräknings
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät	Elektronisk blankett (Excel-diskett)	Elektronisk blankett (Excel-diskett)	Postenkät
Vem gör insamlingen	ES/OE	ES/OE	ES/OE	ES/II
Längd för insamlingsperiod	5 mån	1 mån	2 mån	Ca 6 veckor
Frekvens	Årligen	3 gånger/år	4 gånger/år	3 ggr/år

MR-avdelningen

Undersökningar vid MR-avdelningen	<i>Objektiva skördeuppskattningar (mat- och fabrikspotatis) - OS</i>	<i>Objektiva skördeuppskattningar (vall och spannmål) - OS</i>	<i>Skördeuppskattningarnas intervjuundersökning</i>	<i>Jordbruks-ekonomiska undersökningen (JEU)</i>	<i>Resvaneundersökningen (Riks-RVU)</i>	<i>Inrikes transporter med svenska lastbilar</i>
Syfte	Uppskatta skörden av matpotatis och fabrikspotatis	Uppskatta skörden av spannmål och slåttervall	Uppskatta skörden av spannmål, oljeväxter och spannmål	Redovisa jordbruksföretag enligt företags-ekonomiska principer	Att kartlägga svenskarnas resvanor och förflyttningar i trafik	Att mäta svensk-registrerade lastbilar/ dragbilar i nationell trafik
Bruttopopulation	Jordbruksföretag med >5,0 ha åker och minst 0,5 ha matpotatis	Jordbruksföretag med >5,0 ha åker	Jordbruksföretag med >5,0 ha åker	Jordbruksföretag med minst 8 ESU	Individer i åldern 6-84 år folkbokförda i Sverige	Lastbilar i trafik med maximi-lastvikt om minst 3,5 ton
Ram för urvalsdragning	Lantbruksregistret, LBR	LBR	LBR	LBR	RTB	Centrala bilregistret (CBR)
Uppgiftslämnare	Säsongsanställda provtagare samt jordbrukaren	Jordbrukaren	Jordbrukaren	Huvudbrukaren på företaget	Urvalsperson (indirekta intervjuer tillåtet)	Registrerade ägare till utvalda fordon
Bruttourval	Ca. 1 000 (matpotatis) Ca 100 (fabrikspotatis)	Ca. 440	Ca 4200	1000 (OSU)	Ca 10 000/ år (inkl. tillägg)	8 000 (2 000 per kvartal.)
Urvalsförfarande	Flerstegsurval	Flerstegsurval	Flerstegsurval	Stratifierat urval + ersättare	Stratifierat urval	Stratifierat tvåstegsurval
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	-	Ca 5-15 % from 1999 12 mån	Nej	-
Övertäckning	Marginell	Marginell, beror på LBR	Marginell, beror på LBR	Ca 5 %, identifieras vid uppgifts-insamlingen	< 1,0%	Elimineras från urvalet (8 % 1997)
Bortfallsmått	[1]	[1]	[1]	[1]	[2]	[1]
Uppgiftslämnarskyldighet	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja
Uppgiftslämnarsinsats - antal frågor - tidsåtgång (min)	- Ca 10	- -	- Ca 15-20	Löpande bokföring	> 20 frågor beroende på antal resor Ca 25	15 frågor per körning + 3 gemensamma för mätveckan.
Bortfallsuppföljning	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja, upprepade kontakt försök	Ja, tre skriftliga påminnelser
Kompensation för bortfallet	Nej	Nej	Nej	Ja, from 1995 ersätts bortfalls-objekt med likartade objekt	Efterstratifiering	Ja - rak uppräknings
Metod för uppgiftsinsamling	Besöksintervju, telefonintervju, provtagning	Provtagning	Besöksintervju och telefonintervju	Adm. register, intervju och enkät	Telefonintervju	Postenkät
Vem gör insamlingen	Provtagare	Provtagare	Personal vid länsstyrelsen	LRF- konsult AB	SCB/I	Producent : SCB SAM: SIKA
Längd för insamlingsperiod	Odlingssäsong	Hösten	Hösten	12 mån	1 vecka	4,5-5 månader
Frekvens	Årligen	Årligen	Årligen	Årligen	Löpande under 1994-98	Löpande kvartalsvis från 1995

MR-avdelningen

Undersökningar vid MR-avdelningen	<i>Utrikes trafik med svenska lastbilar</i>	<i>Intäkter och kostnader för sjöfarten</i>	<i>Energistatistik för småhus</i>	<i>Energistatistik för flerbostadshus</i>	<i>Energistatistik för servicelokaler</i>	<i>Bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket</i>
Syfte	Att mäta svensk-registrerade lastbilar/dragbilaras trafikarbete i internationell trafik	Belysa intäkter och kostnader för sjöfarten och användning för BNP-beräkning	Information om uppvärmningssätt, uppvärmda ytor och energiförbrukning i småhusbeståndet	Information om uppvärmningssätt, uppvärmda ytor och energianvändning för bostadslägenheter, lokaler och varngarage	Information om uppvärmningssätt, uppvärmda ytor och energianvändning för servicelokaler	Följa utvecklingen av bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket - regionalt och grödovis
Bruttopopulation	Företag som bedriver internationell lastbilstrafik.	Företag som ingår i rederinäringen	Småhus på fastigheter	Sveriges bestånd av flerbostadshus	Sveriges bestånd av servicelokaler	Jordbruksföretag med > 5.0 ha åkerareal
Ram för urvalsdragning	Vägverkets register över företag som erhållit tillstånd att bedriva int. trafik.	CFAR	FTR (fastighets-taxeringsregistret), typkod 220, 222, 223	FTR , typkod 320, 321	FTR, typkod 322, 325, 800, 810, 823-829	LBR
Uppgiftslämnare	Företag	Företagen	Fastighetsägare/boende	Fastighetsägare / förvaltare	Fastighetsägare / förvaltare	Enskilda jordbrukare
Bruttourval	500 företag/kvartal	365	Ca. 6 300	Ca. 7 900	Ca. 8600 som urvalundersöks. Totalt ca. 11 000	Ca 3 800 (+750 provundersökning)
Urvalsförfarande	Stratifierat tvåstegsurval	Stratifierat urval	Stratifierat urval	Stratifierat urval	Stratifierat urval	Stratifierat urval
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	Urvalet används under flera år, dock dras tilläggsurval för nyproducerade enheter	-	-	-
Övertäckning	Identifieras vid insamling.	Identifieras vid insamling	Identifieras i första hand vid granskning	Identifieras vid granskning	Identifieras vid granskning	Identifieras vid insamlingen
Bortfallsmått	[1]	[1]	[1]	[2]	[1]	[1]
Uppgiftslämnarskyldighet	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Nej
- Uppgiftslämnarinsats - antal frågor - tidsåtgång(min)	Varierar beroende på omfattningen av internationell trafik.	- - -	- - Ca 20	- Ca 10 -	- 15 -	- Ca 20-25 Ca 30
Bortfallsuppföljning	Ja, skriftliga + telefonpåminnelser	Ja, skriftliga påminnelser	Ja, telefonpåminnelser	Ja, två skriftliga påminnelser	Ja, två skriftliga påminnelser	Nej
Kompensation för bortfallet	Ja, rak uppräknings.	Nej	Nej	Nej		Ja
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät	Postenkät	Postenkät, adm. register, telefonpåminnelser	Postenkät, datalistor och disketter	Postenkät, datalistor och disketter	Telefonintervju
Vem gör insamlingen	Producent : SCB SAM : SIKA	Producent : SCB SAM: SIKA	MR/EN - SCB-Intervju	MR/EN	MR/EN	SCB m.h.a. skördeuppskattningarnas provtagare
Längd för insamlingsperiod	Ca. 5 månader		Ca 4 mån	Ca 5 mån	Ca 5 mån.	Ca 5-6 mån (växtsäsongen maj-sept)
Frekvens	Löpande kvartalsvis från 1995	Årligen	Årligen	Årligen	Årligen	From 1992 vartannat år

Förteckning över utkomna R&D Reports

R&D Reports är en för IT-enheten och Metodenheten gemensam publikationsserie, som 1988-01-01 ersatte de tidigare "gula" och "gröna" serierna. I serien ingick fram till årsskiftet 1992-93 även **Abstracts** (sammanfattning av metodrapporter från SCB).

Reports published during 1997 and onwards:

- 1997:1 Bortfallsbarometern nr 12. (*Anti Ahtiainen, Stefan Berg, Mats Bergdahl, (grön) Fredrik Granström, Dan Hedlin, Lena Otterskog och Monica Rennermalm*)
- 1997:2 Quality Concept for Official Statistics - Entry in the forthcoming update of (grön) the Encyclopedia of Statistical Sciences. Wiley & Sons. (*Eva Elvers and Bengt Rosén*)
- 1998:1 Preliminär statistik: Nybyggnadskostnader - en simuleringstudie. (grön) (*Catarina Elffors*)
- 1998:2 On Inclusion Probabilities for Order Sampling. (*Bengt Rosén*) (grön)
- 1998:3 On the Stratification of Highly Skewed Populations. (*Dan Hedlin*) (grön)
- 1998:4 Bortfallsbarometer nr 13. (*Per Nilsson, Antti Ahtiainen, Stefan Berg, (grön) Mats Bergdahl, Monica Rennermalm och Marcus Vingren*)
- 1998:5 Estimation from Order pps Samples with Nonresponse. (*Bengt Rosén and (grön) Pär Lundqvist*)
- 1998:6 On variance estimation for Measures of change when samples are coordinated by (grön) by a permanent random numbers technique. (*Lennart Nordberg*)
- 1999:1 Täckningsproblem i Registret över totalbefolkning RTB. Skattning av (grön) övertäckning med en indirekt metod. (*Jan Qvist*)
- 1999:2 Bortfallsbarometer nr 14. (*Per Nilsson, Antti Ahtiainen, Mats Bergdahl, (grön) Tomas Garås, Jan Qvist och Charlotte Strömstedt*)

090693-002101- 1

CATARINA ELFFORS

MR/BY-S

ISSN 0283-8680

Tidigare utgivna **R&D Reports** kan beställas genom Katarina Klingberg, SCB, MET, Box 24 300, 104 51 STOCKHOLM (telefon 08-506 942 82, fax 08-506 945 99, e-post katarina.klingberg@scb.se). **R&D Reports** from 1988-1996 can - in case they are still in stock - be ordered from Statistics Sweden, attn. Katarina Klingberg, MET, Box 24 300, SE-104 51 STOCKHOLM (telephone +46 8 506 942 82, fax +46 8 506 945 99, e-mail katarina.klingberg@scb.se).